

Un secol de sociologie în România: Metamorfoze 2025

Ghidul conferinței Naționale a SSR

30 - 31 Octombrie 2025

Versiune actualizată la 23.10.2025

CUPRINS

Informații de context	4
Invitați	9
Programul conferinței	13
Programul panelurilor	14
Paneluri și rezumate	15
Rețelele sociale ca instrumente pentru explorarea problemelor sociale complexe	16
Centenarul Sociologiei Românești (1925-2025)	24
Politică de la distanță: transformările istorice ale diasporei românești între mobilizare, stigmatizare și criză	32
Sociological Connections Between Asia and Europe: Bridging Theories and Case Studies	40
Terenuri emergente: spații, practici sociale și narațiuni culturale în cercetările celor care studiază sociologia	49
Gender Studies within (Romanian) Sociology. From Skepticism to Trust	65
Tehnologiile și viețile noastre sociale: de la hârtie și cerneală la inteligență artificială	73
Dezvoltare și ruine: guvernarea naturii și a ariilor naturale protejate în Europa Centrală	88
Elections in the Network: Politics, Emotions, and Algorithms in the super Electoral year	98

Transformări socio-metodologice în studierea sănătății: contribuții și implicații	105
The Sociology of War as a Total Social Phenomenon: From Dimitrie Gusti's Systemic Vision to Cognitive Warfare in the Age of Artificial Intelligence	120
Tempor(e)alități sociale: construcții teoretice, explorări empirice și reflecții normative	127
Sociologii la margine: interstii (auto)reflexive ale demersului sociologic	139
Political Metamorphoses: Changing Patterns of Political Behavior in Uncertain Times	145
Organizațiile în transformare: dinamica muncii, comunicării și a relațiilor umane	150
Violența letală: particularități, factori de risc și reprezentări media	155
Precarity on the Move: Migration, Austerity, Technological Change and Collective Voice in Contemporary Romania	160
Transformări sociale și demografice în România și Republica Moldova: o abordare complexă în context European	166
Manelele ca metamorfoză culturală: de la subcultură la mainstream	174

INFORMAȚII DE CONTEXT

Conferința națională SSR, "**Un secol de sociologie în România: Metamorfoze 2025**", are loc în zilele de **30 - 31 octombrie 2025**, în București, în clădirea Facultății de Sociologie și Asistență Socială, din Șoseaua Panduri 90. Evenimnetul este organizat de Societatea Sociologilor din România, cu sprijinul Universității din București, Facultății de Sociologie și Asistență Socială (Universitatea din București), Fundației "Virtute et Sapientia" a Universității din București și al Școlii Doctorale de Sociologie (Universitatea din București). Partener media al conferinței: Radio România Cultural. Conferința se bucură, de asemenea, de sprijinul Centrului pentru Inovație în Medicină (Inomed).

Conferința din acest an propune o reflecție asupra rupturilor și continuităților care au modelat sociologia românească în ultimul secol. În același timp, își propune să surprindă stadiul actual al disciplinei, evidențiind direcțiile de dezvoltare, tensiunile și reconfigurările teoretice și metodologice care răspund complexității societăților actuale.

Comitetul științific de organizare:

Carmen Buzea
Liviu Chelcea
Cristina Gavriluță
Andrei Gheorghită
Marian-Gabriel Hâncean
Gabriel Jderu
Bianca-Elena Mihăilă
Aurelian Muntean
Bogdan Nadolu
Iulian Oană
Marian Preda
Cosima Rughiniș
Silviu Totelecan
Bogdan-Adrian Vidrașcu
Bogdan Voicu

Comitetul local de organizare:

Liviu Chelcea
Marian-Gabriel Hâncean
Gabriel Jderu
Bianca-Elena Mihăilă
Andreea Moise
Iulian Oană
Marian Preda
Maria-Alexandra Roșu
Cosima Rughiniș
Antonin Tron-Lozai
Bogdan-Adrian Vidrașcu

Loc de desfășurare:

Facultatea de Sociologie și Asistență Socială, Universitatea din București
Șoseaua Panduri 90, Sectorul 5, București, 050663

Contact:

societatea.sociologilor@gmail.com

societateasociologilor.ro

Transport:

Orașul București are un sistem de transport public gestionat de STB (Societatea de Transport București), care include autobuze, tramvaie, troleibuze și metroul operat de Metrorex. Transportul public este o modalitate accesibilă și convenabilă de a vă deplasa prin oraș.

Puteți cumpăra bilete STB trimițând un mesaj cu litera C la 7458 sau prin aplicațiile mobile – 24 Pay (Google Play, App Store și AppGallery) și Bilet TB (Google Play și App Store). De asemenea, biletele pot fi achiziționate de la chioșcurile STB.

Un bilet pentru o singură călătorie costă 3 RON (0,60 EUR) și este valabilă 90 de minute din momentul achiziției. Abonamentele de o zi sunt disponibile pentru 8 RON (1,61 EUR).

Pentru metrou, prețurile încep de la 5 RON (1 EUR) per călătorie. Biletele pot fi cumpărate de la chioșcurile din stațiile de metrou. Alternativ, puteți plăti cu cardul direct la porțile de acces.

a) Cum ajungeți de la Aeroportul Internațional Henri Coandă la eveniment cu trenul și autobuzul:

Există un tren de la aeroport (orarele și mai multe informații sunt disponibile la infofer.ro) care circulă frecvent. Plata se poate face cu cardul sau cash în tren. Trenul ajunge la Gara de Nord București. Călătoria de la aeroport durează aproximativ 30 de minute. Pentru a ajunge la eveniment din Gara de Nord, vă rugăm să consultați opțiunile de traseu c) și d) de mai jos.

b) Cum ajungeți de la Aeroportul Internațional Henri Coandă la eveniment cu autobuzul și metroul (locul de desfășurare al conferinței):

Luați autobuzul STB 100 de la Aeroportul Henri Coandă până la Piața Unirii. De la Piața Unirii, luați linia de metrou M1 (linie galbenă), direcția Dristor/Preciziei. Coborâți la stația

de metrou Eroilor. Transferați la linia de metrou M5 (linie portocalie) și mergeți o stație până la Academia Militară. Zona Panduri este la o distanță scurtă de mers pe jos de stația de metrou Academia Militară.

c) Cum ajungeți de la Gara de Nord București la eveniment cu autobuzul:

Puteți lua autobuzul STB 196 sau troleibuzul 96 de la Gara de Nord. Acestea opresc în apropierea zonei Panduri. Autobuzele circulă, de obicei, la fiecare 10-20 de minute în timpul zilei. Noaptea există linii speciale la fiecare oră.

d) Cum ajungeți de la Gara de Nord București la eveniment cu metroul:

Luați linia de metrou M1 (linie galbenă) de la Gara de Nord în direcția Republica/Pantelimon. Coborâți la stația de metrou Eroilor. Transferați la linia de metrou M5 (linie portocalie) și mergeți o stație până la Academia Militară.

Pentru cei care sosesc la Aeroportul Internațional Henri Coandă sau la Gara de Nord și doresc să ia un taxi, recomandăm să folosiți servicii precum Uber, Bolt sau Black Cab. Puteți introduce ca destinație fie Strada Ana Davila, nr. 28 (situată în spatele Facultății de Sociologie și Asistență Socială), fie Rectoratul Universității din București (Bulevardul Panduri, nr. 90).

Prânz și cină:

Puteți trece pe la magazinul din campus pentru o băutură sau o gustare dulce (se acceptă și plata cu cardul). De asemenea, Carrefour Market, situat la doar 12 minute de mers pe jos, oferă gustări, băuturi și produse esențiale. În apropiere de Carrefour veți găsi o farmacie și un bancomat BRD, în cazul în care aveți nevoie de ele.

AFI Cotroceni Mall este la doar 15 minute de mers pe jos și oferă diverse opțiuni pentru masă și cumpărături, pentru cei care doresc să exploreze mai mult. Dacă doriți o masă locală, Restaurant Pergola este la doar 10 minute de mers pe jos de eveniment. O altă opțiune este Stradale, situat în The One Business Center, la aproximativ 15 minute distanță.

Conferința va asigura prânzul în ambele zile și cina în seara de 30 octombrie 2025. În timpul celor două zile de conferință, vor fi organizate multiple pauze de cafea, chiar dacă acestea nu sunt surprinse în totalitate în program. Pentru cei care doresc să se relaxeze după mese, puteți face o plimbare în Parcul Romniceanu, situat la aproximativ 10-12 minute de mers pe jos de eveniment, sau puteți vizita Grădina Botanică a Universității din București, care este, de asemenea, în apropierea evenimentului. Vă rugăm să rețineți că accesul în Grădina

Botanică necesită bilet. Pentru mai multe informații, puteți accesa site-ul Grădinii Botanice: gradina-botanica.unibuc.ro

Sistemul de închiriere biciclete:

I'Velo le permite locuitorilor și vizitatorilor să închirieze biciclete pentru utilizare pe termen scurt, oferind o modalitate ecologică și eficientă de a naviga prin oraș. I'Velo este unul dintre cele mai populare servicii de bike-sharing din București, oferind biciclete la diverse stații de închiriere din oraș. Utilizatorii pot închiria biciclete prin aplicația I'Velo sau direct de la stațiile de biciclete. Mai multe stații de închiriere sunt amplasate în apropierea parcurilor și a stațiilor de metrou, facilitând ridicarea și returnarea bicicletelor în puncte geografice diferite. Tarifele includ reduceri pentru studenți și abonamente sezoniere. Serviciul este disponibil 24/7. Mai multe informații despre prețuri și harta stațiilor de ridicare pot fi găsite pe: ivel.ro/urban

Parcare:

Pentru cei care aleg să vină cu mașina, parcare Opera Națională, situată la aproximativ 1,9 km de eveniment, oferă acces convenabil. Taxa este de 15 lei pe zi, iar parcare este disponibilă 24/7, plata făcându-se la barieră. Detalii complete pot fi găsite aici: operanb.ro/contact

Alternativ, dacă preferați să nu parcați la Operă, există posibilitatea de parcare pe străzile laterale din apropierea evenimentului (Strada Ana Davila). Totuși, vă rugăm să rețineți că locurile de parcare în aceste zone sunt limitate și se ocupă rapid.

Organizatori

UNIVERSITATEA DIN
BUCUREȘTI
— VIRTUTE ET SAPIENTIA —

Facultatea de
Sociologie și
Asistență Socială

Parteneri

FUNDAȚIA
UNIVERSITĂȚII DIN
BUCUREȘTI

InoMed
Centre for Innovation
in Medicine

Partener media

**Radio
România
Cultural**

INVITAȚI

Liviu Chelcea

Universitatea din București

Liviu Chelcea (profesor la Departamentul de Sociologie, Universitatea din București) este interesat de apă ca relație socială în trei proiecte de cercetare diferite: felul în care locuitorii orașului New York percep și folosesc apa îmbuteliată și apa de robinet; relația dintre schimbările climatice și bolile răspândite prin apă (SPRINGS, University of Amsterdam) și culturile apei îmbuteliate în patru țări din Nordul Global (Italia, SUA, România, Serbia).

Dr. Marius Geantă

Centrul pentru Inovație în Medicină

Marius Geantă, MD, PhD, este președinte și cofondator al Centrului pentru Inovație în Medicină, o organizație non-profit europeană de referință în domeniul cercetării, inovației, implementării și politicilor publice. Dr. Marius Geantă este, de asemenea, copreședinte al Policy Advisory Group din cadrul Consorțiului Internațional pentru Medicină Personalizată (ICPerMed) și membru al grupului de reprezentanți ai statelor participante în inițiativa 1+ Million Genomes. Este coordonator sau cercetător principal în multiple proiecte inovative ce implică știința cetățenească, precum: 4P-CAN, PERFECTO, MAYA sau CURTAIN.

Marian-Gabriel Hâncean

Universitatea din București

Marian-Gabriel Hâncean este sociolog cu expertiză în analiza rețelelor sociale și modelarea statistică a interacțiunilor și structurilor sociale. Este profesor universitar la Universitatea din București, unde coordonează grupul de cercetare GraphNets. Activitatea sa actuală se plasează la intersecția dintre rețelele personale, sănătatea publică și modelarea evenimentelor relaționale.

Gabriel Jderu

Universitatea din București

Gabriel Jderu este profesor și coordonator de doctorat în sociologie. Cursurile pe care le predă în prezent sunt: "Metode și tehnici de cercetare sociologică", „Sociologia corpului” și „Sociologia consumului și cumpărării”. Este interesat de studiul auto-mobilității și de cercetarea implicațiilor proceselor de reparație și întreținere a obiectelor asupra a relațiilor sociale, cu centrare pe cultura motocicletelor.

Zoltán Rostás

Universitatea din București

Zoltán Rostás este profesor emerit de sociologie la Universitatea din București, cunoscut pentru contribuțiile sale remarcabile în istoria sociologiei românești și pentru promovarea metodei biografice în cercetarea socială. Prin lucrările sale dedicate Școlii Sociologice de la București și monografiilor sociologice interbelice, a jucat un rol esențial în recuperarea memoriei instituționale și intelectuale a sociologiei din România.

Cosima Rughiniș

Universitatea din București

Cosima Rughiniș este profesoară de sociologie la Facultatea de Sociologie și Asistență Socială, Universitatea din București. Cercetările sale recente se referă la construcția socială a feminității și masculinității în spațiul urban și la bifurcarea socială a realității în controversă cu miză științifică, precum vaccinarea, inteligența artificială și criza climatică.

Bogdan Voicu

Institutul de Cercetare pentru Calitatea Vieții, Academia Română

Prof. Bogdan Voicu este cercetător științific la Academia Română (Institutul de Cercetare pentru Calitatea Vieții și Școala Doctorală de Științe Sociale), profesor de sociologie la Universitatea „Lucian Blaga” din Sibiu, profesor de metode de cercetare la Universitatea Națională de Științe și Tehnologie Politehnica din București (Departamentul de Științele Educației), precum și profesor de metode cantitative la Universitatea din București (Școala Doctorală de Științele Comunicării și Jurnalism).

Marian Zulean

Universitatea din București

Dr. Marian Zulean este profesor abilitat la Universitatea din București, unde predă cursuri de politici publice, politica de securitate națională și sociologie militară. A obținut un master MPIA la Universitatea din Pittsburgh, doctorat în sociologie la Universitatea București și a efectuat un stagiul postdoctoral ca Fulbright Fellow la Departamentul de Sociologie al Universității din Maryland. Aria sa de expertiză include analiza politicilor publice, securitatea internațională și relațiile civil-militare.

Moderatorii evenimentului

Bianca-Elena Mihăilă

Universitatea din București

Bianca-Elena Mihăilă este sociolog în cadrul Departamentului de Sociologie (Universitatea din București) și membră a grupului de cercetare GraphNets. Interesele sale de cercetare se situează în zona rețelelor sociale, cu aplicabilitate în scientometrie, migrație și în transmiterea comunitară a comportamentelor de sănătate. Din punct de vedere metodologic, lucrează cu abordări cantitative, statistici sociale și analiza rețelelor personale.

Iulian Oană

Universitatea din București

Iulian Oană este sociolog, specializat în metode cantitative de analiză a datelor sociale, cu precădere în analizare rețelelor sociale și personale. Este profesor asociat la Universitatea din București (departamentul de Sociologie), membru al grupului de cercetare GraphNets și expert cercetător în diverse proiecte ce îmbină analiza interacțiunilor umane și comportamentele de sănătate.

PROGRAMUL CONFERINȚEI

30 octombrie 2025

interval orar	conținut	observații	sala
8:15 - 9:00	Înregistrare și cafea <i>Intrarea principală</i>	<i>Intrarea principală</i>	
9:00 - 9:15	Marian Preda; Elena-Brândușa Fecioru	Cuvânt de bun venit	205
9:15 - 10:00	Liviu Chelcea	Key-note	205
10:00 - 10:45	Marian-Gabriel Hâncean	Key-note	205
10:45 - 11:15	Pauză de cafea <i>Intrarea Principală</i>		
11:15 - 12:00	Cosima Rughiniș	Key-note	205
12:00 - 12:45	Gabriel Jderu	Key-note	205
12:45 - 14:00	Pauză de prânz <i>Etajul -1</i>		
14:00 - 14:50	Zoltán Rostás, Ionuț Butoi, Theodora-Eliza Văcărescu, Marian Zulean	Panel plenar Dimitrie Gusti	205
15:00 - 15:50	Bogdan Voicu, Mircea Comșa, Cătălin Augustin Stoica	Panel plenar sondaje	205
15:50 - 16:00	Pauză de cafea <i>Intrarea Principală</i>		
16:00 - 17:15	Paneluri tematice (partea I)	Detalii în program	
17:15 - 17:40	Pauză de cafea <i>Intrarea Principală</i>		
17:40 - 18:30	Dr. Marius Geantă, Dr. Florin Dumitru Mihăițan, Carolina Espina, Marian-Gabriel Hâncean	Panel plenar prevenție primară	205
18:30 - 18:45	Pauză de cafea <i>Intrarea Principală</i>		
18:45 - 20:25	Paneluri tematice (partea II)	Detalii în program	
20:30 - 22:00	Cina & Prezentare de carte <i>Etajul -1</i>		

31 octombrie 2025

interval orar	conținut	observații	sala
9:00 - 10:45	Ședință SSR conducere și electori		102
10:30 - 11:00	Înregistrare și cafea <i>Intrarea principală</i>		
11:00 - 13:05	Paneluri tematice	Detalii în program	
13:05 - 14:30	Pauză de prânz <i>Etajul -1</i>		
14:30 - 16:35	Paneluri tematice	Detalii în program	
16:35 - 17:00	Pauză de cafea <i>Intrarea Principală</i>		
17:00 - 18:40	Paneluri tematice	Detalii în program	

PROGRAMUL PANELURILOR

Puteți apăsa pe numele panelurilor pentru a ajunge direct la prezentările asociate.

Joi, 30 Octombrie

16:00 – 17:15 / 18:45 – 19:10

Sala 102

Panel 15. Organizațiile în transformare: dinamica muncii, comunicării și a relațiilor umane

Moderatori: Carmen Buzza, Horia Moșu

16:00 – 17:15 / 18:45 – 20:25

Sala 205

Panel 1. Rețelele sociale ca instrumente pentru explorarea problemelor sociale complexe

Moderatori: Bogdan-Adrian Vidrașcu, Maria-Alexandra Roșu, Marian-Gabriel Hâncean

16:00 – 17:15 / 18:45 – 20:25

Sala 105

Panel 3. Politică de la distanță: transformările istorice ale diasporei românești

Moderatori: Florin Poenaru, Cristina Cristea

16:00 – 17:15 / 18:45 – 19:10

Sala 106

Panel 14. Political Metamorphoses: Changing Patterns of Political Behavior in Uncertain Times

Moderatori: Aurelian Muntean, Andrei Gheorghijă

16:00 – 17:15 / 18:45 – 19:35

Sala 107

Panel 13. Sociologii la margine: intersticii (auto)reflexive ale demersului sociologic

Moderatori: Silviu G. Totelecan, Adrian T. Sirbu

16:00 – 17:15 / 18:45 – 20:25

Sala 103

Panel 18. Transformări sociale și demografice în România și Republica Moldova

Moderatori: Bogdan Voicu, Horațiu Rusu

16:00 – 17:15 / 18:45 – 20:25

Sala 207

Panel 6. Gender Studies within (Romanian) Sociology. From Skepticism to Trust

Moderatori: Laura Grünberg, Raluca Molea

16:00 – 17:15 / 18:45 – 20:25

Sala 208

Panel 2. Centenarul Sociologiei Românești (1925–2025)

Moderatori: Bogdan Bucur, Simona Maria Stănescu

Vineri, 31 Octombrie

11:00 – 18:15

Sala 103

Panel 7. Tehnologiile și viețile noastre sociale

Moderatori: Cosima Rughiniș, Simona Vulpe

11:00 – 18:15

Sala 105

Panel 10. Transformări socio-metodologice în studierea sănătății

Moderator: Alina Silion

11:00 – 12:40

Sala 106

Panel 16. Violența letală: particularități, factori de risc și reprezentări media

Moderator: Ecaterina Balica

11:00 – 15:45

Sala 107

Panel 4. Sociological Connections Between Asia and Europe

Moderatori: Valentina Marinescu, Atsushi Takeda

11:00 – 16:45

Sala 102

Panel 12. Tempor(e)alități sociale: construcții teoretice, explorări empirice și reflecții normative

Moderatori: Marian Preda, Ștefania Matei

11:00 – 18:40

Sala 205

Panel 5. Terenuri emergente: spații, practici sociale și narațiuni culturale

Moderator: Marian Vasile

11:00 – 13:05

Sala 207

Panel 17. Precarity on the Move: Migration, Austerity, Technological Change and Collective Voice

Moderatori: Natalia Malancu, Aurelian Muntean

11:00 – 16:10

Sala 208

Panel 8. Dezvoltare și ruine: guvernarea naturii și a ariilor naturale protejate

Moderatori: Călin Cotoi, Alexandru Iorga

14:30 – 17:25

Sala 106

Panel 11. The Sociology of War as a Total Social Phenomenon

Moderator: Mihail Anton

14:30 – 17:25

Sala 207

Panel 9. Elections in the Network: Politics, Emotions, and Algorithms

Moderatori: Andreea Stancea, Aurelian Muntean

17:00 – 18:15

Sala 102

Panel 19. Manelele ca metamorfoză culturală: de la subcultură la mainstream

Moderatori: Cristina Dumitran, Dragoș Tudorache, Adrian Șchiop, Stelian Frunză

Paneluri și rezumate

PANELUL 1

Rețelele sociale ca instrumente pentru explorarea problemelor sociale complexe

Joi, 30 Octombrie | 16:00 – 17:15 / 18:45 – 20:25 | Sala 205

Moderatori: *Bogdan-Adrian Vidrașcu, Maria-Alexandra Roșu, Marian-Gabriel Hâncean*

Prezentări în acest panel:

16:00 - 16:25. Naveta ca rețea: reconstrucția fluxurilor de mobilitate pe baza datelor de telefonie mobilă - *Vlad Alexe, Norbert Petrovici*

16:25 - 16:50. Cine trage sforile? O analiză sociologică a centralității și controlului în rețelele de colaborare științifică din România - *Adrian Hatos, Smaranda Cioban-Kuldelca*

16:50 - 17:15. Utilizarea Net-Map în construcția rețelelor de actori relevanți în prevenția primară a cancerului - *Bianca-Elena Mihăilă, Antonin Tron-Lozai*

17:40 - 18:30. Dr. Marius Geantă, Florin Dumitru Mihălțan, Carolina Espina, Marian-Gabriel Hâncean (Sala 205)

Panel plenar destinat utilizării științelor sociale în prevenția primară în mediul rural

18:45 - 19:10. Migrația ilegală: între ruptură și continuitate după condamnarea vinovaților la pedeapsa cu închisoarea - *Laurențiu-Octavian Mutuleanu*

19:10 - 19:35. Evaluarea utilizării analizei de rețea socială în studiul bolilor cardiovasculare - *Bogdan-Adrian Vidrașcu, Maria-Alexandra Roșu*

19:35 - 20:00. Normalizarea supraponderalității și obezității în relațiile familiale: studiu de analiză a rețelelor personale - *Iulian Oană, Andreea-Ștefania Moise*

20:00 - 20:25. Blockchain and Social Network Analysis: Sociological Implications of an Emerging Analytical Convergence (2018–2025) - *Victor Solomon*

Naveta ca rețea: reconstrucția fluxurilor de mobilitate pe baza datelor de telefonie mobilă

Vlad Alexe¹, Norbert Petrovici¹

¹ Universitatea Babeș-Bolyai, Facultatea de Sociologie și Asistență Socială, Cluj-Napoca

REZUMAT

Studiul reconstruiește sistemul regional de navetă din județul Cluj pe baza datelor de semnalizare celulară (NSD) colectate pe durata unei luni și îl modelează ca rețea orientată de tip domiciliu - loc de muncă. Metodologia se bazează pe un flux de lucru reproductibil, implementat ca pachet Python (MobTrack), care integrează preprocesarea NSD, inferența locațiilor pe baza ritmurilor zilnice, construirea matricelor origine-destinație, proiecția pe poligoane Voronoi și validarea spațială în raport cu populația și salariații. Locațiile de domiciliu și de muncă sunt estimate prin separarea temporală noapte/zi și identificarea staționărilor recurente, grupate ierarhic; pentru fiecare grup se reține centrul geometric ca estimare a locației. Punctele rezultate sunt alocate poligoanelor Voronoi; fluxurile domiciliu-loc de muncă se agregă în legături direcționate, rezultând rețeaua mobilității. Analiza de rețea estimează centralități pentru a identifica centrele de atracție și sursele, examinează orientarea și asimetria legăturilor, detectează comunități pentru delimitarea bazinelor funcționale de navetă și testează persistența partițiilor în timp. Integrarea datelor externe privind infrastructura rutieră și structura sectorială a economiei pune în relație topologia rețelei cu polarizarea oportunităților de muncă la nivel urban și periurban. Rezultatele indică bazine compacte și coerente, aliniate coridoarelor de transport și concentrării locurilor de muncă. Structura se menține între săptămâni; în weekend apar redistribuiri ale fluxurilor fără schimbarea centrelor de atracție. Cadrul, reproductibil și transferabil, transformă datele de telefonie mobilă în rețele de fluxuri domiciliu-loc de muncă, oferind bază pentru diagnoză și planificare pe criterii funcționale, prioritizarea investițiilor și coordonare între autorități la nivel de bazin de mobilitate, monitorizare și evaluare.

Cine trage sforile? O analiză sociologică a centralității și controlului în rețelele de colaborare științifică din România

Adrian Hatos¹, Smaranda Cioban-Kuldelca²

¹ Universitatea din Oradea, Facultatea de Științe Socio-Umane, Oradea

² Neobyte SRL, Oradea

REZUMAT

Rețelele de colaborare științifică sunt esențiale pentru dinamica cercetării, mai ales în spații academice emergente precum România, unde decalajele de resurse influențează oportunitățile de colaborare. Acest studiu analizează structura și dinamica rețelelor de colaborare științifică din România, cu un accent pe ierarhiile de centralitate, densitățile și centralizările.

Cercetarea noastră a urmărit să răspundă la următoarele întrebări esențiale:

- Care sunt nodurile centrale ale rețelei academice?
 - Care sunt măsurile caracteristicilor rețelelor academice precum densitatea, centralizarea, apariția huburilor?
- etc.

Metodologic, am aplicat tehnici de analiză a rețelelor sociale (ARS) pe setul de date cuprinzând 109 proiecte și 196 de entități de cercetare implicate în competiția de finanțare „Centre de excelență” a UEFISCDI din 2024, investigând măsuri de centralitate (de grad, de intermediere, de proximitate și eigenvector), densitate și centralizare.

Rezultatele indică o rețea națională profund ierarhizată și marcată de dezechilibre structurale cu o topologie de „lume mică” și caracteristici „scale-free”. Ierarhiile de centralitate demonstrează că universitățile publice mari domină rolurile cheie, acționând ca hub-uri și brokeri. Densitatea rețelei este moderată, cu variații tematice semnificative. Analiza centralizării arată că majoritatea rețelelor sunt puternic centralizate, polarizând colaborările în jurul unui număr restrâns de instituții și evidențiind o structură nucleu-periferie. De asemenea, s-a constatat o concentrare geografică excesivă și o subreprezentare cronică a sectorului privat și non-profit.

Studiul oferă contribuții teoretice la înțelegerea dinamicii rețelelor academice și implicații practice pentru elaborarea de politici publice menite să stimuleze diversificarea parteneriatelor, să consolideze conectivitatea și să echilibreze distribuția regională a activității de cercetare-dezvoltare din România.

Utilizarea Net-Map în construcția rețelelor de actori relevanți în prevenția primară a cancerului

Bianca-Elena Mihăilă^{1,2}, Antonin Tron-Lozai^{1,2}

¹ Universitatea din București, Facultatea de Sociologie și Asistență Socială, București

² Centrul pentru Inovație în Medicină, România, București

REZUMAT

Cancerul reprezintă una dintre cele mai mari provocări globale de sănătate publică, iar între 30–50% dintre cazuri ar putea fi prevenite prin politici eficiente. Studiul de față ilustrează, pentru prima dată la nivel internațional, aplicarea metodologiei Net-Map în cercetarea privind prevenirea primară a cancerului, concentrându-se pe analiza rețelelor de actori implicați în implementarea Codului European împotriva Cancerului. Metoda îmbină cartografierea participativă cu analiza cantitativă a rețelelor, permițând identificarea actorilor-cheie și a relațiilor dintre ei pe dimensiuni precum colaborarea, influența, autoritatea sau fluxurile financiare.

Acest studiu este un exercițiu de metode mixte și ilustrează întregul ciclu de aplicare a Net-Map, de la culegerea prin abordări calitative a datelor de rețea până la procesarea și modelarea statistică a acestora. Analiza a identificat 128 de actori din sfera locală (județul Argeș), națională (România) și europeană (Uniunea Europeană). Datele culese au o structura de rețea multi-nivel multiplexă (actorii sunt distribuiți pe trei niveluri și sunt conectați prin diverse tipuri de relații). Actorii de nivel național se poziționează ca intermediari între finanțarea europeană și implementarea locală. În contrast, actorii locali sunt structural periferici, având un nivel redus de influență și acces la finanțare. Modelele MRQAP (Multiple Regression Quadratic Assignment Procedure) arată că influența și colaborarea prezic semnificativ ($p < .001$) distribuția fondurilor. Aceste rezultate sugerează că alocările financiare urmează ierarhiile instituționale preexistente și nu neapărat nevoile comunităților locale cu acces limitat la infrastructura medicală. De asemenea, am detectat o tendință de heterofilie: fluxurile financiare apar mai frecvent între niveluri de guvernare diferite și între organizații de natură diferită (public, privat, ONG, academic), decât în interiorul aceluiași categorii.

Din punct de vedere metodologic, studiul demonstrează că Net-Map depășește rolul de simplu instrument diagnostic. Combinată cu modelarea statistică, metoda permite înțelegerea modului în care politicile publice pot fi implementate cu succes. Caracterul său participativ permite experților implicați o reflecție asupra rețelelor relevante pentru politicile publice de sănătate, iar rezultatele cantitative sprijină o abordare bazată pe dovezi în conturarea strategiilor de prevenție.

Rezultatele preliminare subliniază riscul excluderii actorilor de la nivel local și al subestimării expertizei contextuale, ceea ce poate compromite eficiența politicilor de prevenire a cancerului. Studiul oferă un cadru transferabil pentru analiza guvernării în sisteme de sănătate descentralizate și subliniază necesitatea consolidării guvernării colaborative, prin integrarea mai activă a actorilor locali în procesele decizionale.

Migrația ilegală: între ruptură și continuitate după condamnarea vinovaților la pedeapsa cu închisoarea

Laurențiu-Octavian Mutuleanu¹

¹ Administrația Națională a Penitenciarelor, București

REZUMAT

Tema studiului vizează aplicarea tehnicii analizei de rețea pentru reprezentarea și studierea ego-rețelei statului român formate din conexiunile acestuia cu statele străine către care inițiază apeluri telefonice deținuții aflați în sistemul penitenciar din România condamnați definitiv pentru trafic de migranți.

Așadar, prin aplicarea tehnicii analizei de rețea și în particular, a conceptelor de ego-rețea și circulație a resurselor în rețea, devin posibile: (i) observarea și (ii) evaluarea conexiunilor/relațiilor pe care România, reprezentată în acest caz de către persoanele aflate în detenție (cu cetățenie română și străină) le are cu alte state: care au rolul de sursă a fenomenului migrației ilegale, care ocupă o poziție de tranzit în acest flux/coridor migraționist ilegal și care ocupă o poziție de țară de destinație a migrației ilegale; (iii) specularea/analiza unor riscuri/predictori de risc și avantaje ce decurg din poziția pe care România o ocupă în cadrul rețelei/coridorului migraționist ilegal.

Astfel, studiul își propune să arate relevanța și necesitatea aplicării principiilor analizei de rețea inclusiv asupra datelor provenite din mediul penitenciar în vederea studierii migrației ilegale, chiar dacă acest fenomen social se petrece în afara detenției, și mai mult, are caracter transfrontalier.

Urmând această tehnică de analiză, pot fi identificate din timp/anticipate acele relații bilaterale ale României cu statele expuse riscului de a fi afectate de fenomenul migrației ilegale, risc evaluat în funcție de statele străine către care cei mai mulți deținuți condamnați pentru trafic de migranți inițiază apeluri telefonice din detenție (speculând că, după ieșirea din penitenciar, aceștia vor contribui din nou la săvârșirea unor infracțiuni cu caracter transfrontalier).

În concluzie, datele provenite din mediul penitenciar pot fi utile la eficientizarea strategiei de priorizare a alocării resurselor necesare gestionării fenomenului migrației ilegale, primând relațiile bilaterale ale României cu cele mai expuse riscului de a fi afectate de fenomenul migrației ilegale.

Evaluarea utilizării analizei de rețea socială în studiul bolilor cardiovasculare

Bogdan-Adrian Vidrașcu^{1,2}, Maria-Alexandra Roșu^{1,2}

¹ *Universitatea din București, Facultatea de Sociologie și Asistență Socială, București*

² *Centrul pentru Inovație în Medicină, România, București*

REZUMAT

Acest studiu și-a propus să identifice și să sintetizeze, într-o manieră sistematică, cercetările care folosesc analiza rețelilor sociale (Social Network Analysis – SNA) în studiul bolilor cardiovasculare (CVD). În mod specific, am urmărit (1) să rezumăm obiectivele și principalele rezultate ale studiilor disponibile în domeniu și (2) să identificăm abordările metodologice și statistice SNA utilizate.

În mod specific, am desfășurat o analiză de tip scoping a literaturii (i.e., revizuire exploratorie). Căutările au fost efectuate în bazele de date MEDLINE (PubMed), SCOPUS și Web of Science pentru articole publicate între 1 ianuarie 1960 și 30 aprilie 2025. Am avut în vedere studii empirice publicate în limba engleză, care au folosit metode formale de SNA pentru a investiga bolile cardiovasculare la adulți.

În acord cu ghidurile PRISMA, doi evaluatori independenți au analizat titlurile, rezumatele și textele integrale pe baza unor criterii de eligibilitate predefinite. Datele privind designul studiilor, obiectivele, caracteristicile eşantioanelor, măsurile SNA, modelele statistice și principalele rezultate au fost extrase din articolele incluse. Calitatea metodologică a studiilor a fost evaluată folosind NIH Quality Assessment Tool. A fost realizată o sinteză narativă a constatărilor.

Dintr-un total inițial de 4835 de înregistrări, nouă studii au îndeplinit criteriile de includere. Toate studiile incluse au utilizat un design de rețea personală (ego-centrică), șase fiind transversale și trei longitudinale. Cele mai frecvent utilizate măsuri SNA au fost mărimea (numărul de noduri) și densitatea rețelei. Analizele s-au bazat în principal pe modele de regresie tradiționale; niciun studiu nu a folosit modele statistice specifice rețelilor, precum ERGM sau SAOM. Rezultatele au arătat constant că rețelele sociale mai mari și mai dense sunt asociate cu o sănătate cardiovasculară mai bună. Compoziția rețelei, cum ar fi starea de sănătate a membrilor acesteia, s-a dovedit, de asemenea, un factor semnificativ.

Aplicarea SNA în cercetarea privind CVD este un domeniu emergent, care leagă în mod constant structurile rețelilor sociale de sănătatea cardiovasculară. Totuși, literatura actuală este caracterizată de limitări metodologice, inclusiv predominanța studiilor transversale, mărimile reduse ale rețelilor și lipsa unor modele statistice avansate specifice domeniului SNA. Cercetările viitoare ar trebui să acorde prioritate cercetărilor longitudinale, eşantioanelor mai mari și tehnicilor analitice mai sofisticate pentru a avansa acest domeniu.

Normalizarea supraponderalității și obezității în relațiile familiale: studiu de analiză a rețelelor personale

Iulian Oană^{1,2}, Andreea-Ștefania Moise^{1,2}

¹ Universitatea din București, Facultatea de Sociologie și Asistență Socială, București

² Centrul pentru Inovație în Medicină, România, București

REZUMAT

Majoritatea studiilor privind percepția greutateii s-au concentrat pe modul în care oamenii își evaluează propriul status de greutate, acordând mult mai puțină atenție felului în care indivizii îi evaluează pe ceilalți. Cercetările existente s-au axat în principal pe dinamica părinte-copil sau pe rețele de prietenie din școli. Astfel, modul în care adulții percep greutatea celor din rețelele lor personale mai largi și despre cum contextul social modelează acuratețea estimării este mai puțin cunoscut.

În prezentarea noastră, arătăm rezultate privind evaluarea acurateței unor astfel de percepții în cadrul rețelelor personale ale adulților. Datele provin dintr-o analiză a rețelelor personale care a inclus 444 de perechi de respondenți (ego) și persoane apropiate acestora (alteri care la rândul lor au fost respondenți). Indicele de Masă Corporală (IMC; kg/m²) și categoriile de IMC au fost calculate pe baza înălțimii și greutateii auto-raportate atât pentru ego, cât și pentru alteri. Respondenții au clasificat, de asemenea, dimensiunea corporală a alterilor folosind pictograme bazate pe IMC. Prin includerea doar a diadelor în care atât nodurile de interes (ego), cât și alterii au furnizat date de IMC, am putut compara categoriile de greutate percepute cu cele reale. Acuratețea, subestimarea și supraestimarea au fost analizate prin modele de regresie logistică cross-classified.

Rezultatele au arătat că relațiile de familie au un rol important. Atunci când au evaluat membri ai familiei, respondenții au fost mai predispuși să subestimeze statutul de greutate (OR 4.74, IC 95% 1.74–12.92, $p = 0.002$) sau, în general, să fie inexacti (OR 0.37, IC 95% 0.18–0.74, $p = 0.005$), comparativ cu relațiile non-familiale. Nu a fost găsit un efect semnificativ pentru interacțiunea dintre relația ego–alter de tip familial și supraestimare (OR 1.18, IC 95% 0.50–2.78, $p = 0.713$). Contextul mai larg al rețelei a modelat, de asemenea, categorisirea. Respondenții care au raportat mai puțini alteri percepuți ca fiind supraponderali sau obezi au fost mai predispuși să subestimeze categoria de IMC a altora (OR 0.29, IC 95% 0.19–0.45, $p < 0.001$).

Rezultatele sugerează că percepțiile asupra greutateii sunt influențate de legăturile familiale și de modul în care cineva vede compoziția rețelei personale. Tendințele de subestimare din familie pot persista până la vârsta adultă, slăbind sprijinul social pentru gestionarea greutateii. Programele de promovare a sănătății și control al greutateii ar trebui să ia în considerare nu doar auto-percepția, ci și influența relațiilor sociale asupra modului în care este percepută greutatea.

Blockchain and Social Network Analysis: Sociological Implications of an Emerging Analytical Convergence (2018–2025)

Victor Solomon¹

¹ *Universitatea din București, Școala Interdisciplinară de Studii Doctorale, București*

REZUMAT

The convergence of blockchain technology and social network analysis (SNA) is redefining how sociologists examine trust, power, and structure in digital societies. This study presents a systematic literature review of 608 publications (2018–2025) exploring how blockchain and network methodologies intersect to produce new analytical paradigms. Drawing from four major academic databases, we employed a hybrid classification framework that combines AI-assisted thematic analysis with expert validation from the domains of sociology, network science, and digital governance.

Findings indicate a significant shift from conceptual modeling to empirical research, with over half of recent studies analyzing real-world blockchain data. While financial and decentralized finance (DeFi) networks dominate current research, sociological applications—particularly those related to governance, trust formation, and collective coordination—are expanding rapidly. Notably, blockchain networks challenge core assumptions of social network theory: instead of cohesive clustering, they exhibit disassortative mixing, pseudonymous interactions, and negative correlations between connectivity and influence. These structural properties complicate traditional sociological interpretations of power, reciprocity, and legitimacy within digital communities.

The study underscores the need for new methodological and theoretical frameworks capable of capturing blockchain's distinctive social dynamics. It proposes guidelines for incorporating blockchain's directed multigraph structures, temporal edges, and incentive-driven interactions into sociological models. By reconceptualizing agency and structure under decentralized, cryptographically enforced systems, this review positions blockchain as a critical site for rethinking trust, cooperation, and governance in the digital age.

PANELUL 2

Centenarul Sociologiei Românești (1925-2025)

Joi, 30 Octombrie | 16:00 – 17:15 / 18:45 – 20:25 | Sala 208

Moderatori: Bogdan Bucur, Simona Maria Stănescu

Prezentări în acest panel:

16:00 - 16:25. Școala Monografică de la București (1910-1948) la centenarul cercetării sociologice românești (1925-2025) - *Bogdan Bucur*

16:25 - 16:50. Cum reface linia de autobuz Pitești–Moșoaia stilurile de viață rurale: predictibilitate, constrângeri și oportunități în comuna Moșoaia, județul Argeș - *Alin Bărrăitaru*

16:50 - 17:15. Relația dintre sociologie și asistență socială. Perspective pentru o nouă ramură a sociologiei: sociologia asistenței sociale - *Elisaveta Drăghici*

17:40 - 18:30. Dr. Marius Geantă, Florin Dumitru Mihălțan, Carolina Espina, Marian-Gabriel Hâncean (Sala 205)

Panel plenar destinat utilizării științelor sociale în prevenția primară în mediul rural

18:45 - 19:10. Colonizările aromânilor în Dobrogea de Sud – Epilog după un secol 1925-2025 - *Enache Tușa*

19:10 - 19:35. Sociologie și sociologi în România anilor '70 - '80 - *Sorin Mihai Mitulescu*

19:35 - 20:00. Metamorfozele sociologiei românești - *Vladimir Pripp*

20:00 - 20:25. Dezvoltarea și promovarea sociologiei contemporane la Universitatea „Ștefan cel Mare” din Suceava: între formare academică și integrare profesională - *Sergiu-Lucian Raiu*

Școala Monografică de la București (1910-1948) la centenarul cercetării sociologice românești (1925-2025)

Bogdan Bucur¹

¹ Școala Națională de Studii Politice și Administrative, Facultatea de Științe Politice, București

REZUMAT

În 2025, se împlinesc 100 de ani de la prima campanie de cercetare sociologică de teren desfășurată, de către Școala Monografică de la București, la 1925, în România Mare, în localitatea Goicea Mare din Oltenia, județul Dolj. Este certificatul de naștere al sociologiei românești, nu doar ca practică academică și cercetare de teren, ci și ca abordare teoretică și inovație metodologică. Prin întemeierea de către Dimitrie Gusti a primei și singurei școli românești de sociologie, România devenea – alături de Statele Unite ale Americii, Franța, Germania sau Marea Britanie – una dintre puținele țări din lume care dezvoltă o școală națională de sociologie puternic conectată la spațiul științific internațional. Cercetarea de teren este o componentă fundamentală a sociologiei ca știință socială matură. Este unicul mecanism prin care sociologia devine o știință descriptivă a realității sociale prezente. Altfel, fără cercetare de teren, sociologia este condamnată să rămână o știință prescriptivă a realității sociale trecute. A existat, desigur, sociologie în România și înainte de Dimitrie Gusti: se chema sociologie de cabinet (denumirea vine de la cabinetul de lectură, expresie consacrată, în epocă, pentru sala de lectură dintr-o bibliotecă publică sau privată) și presupunea compilarea unor cărți scrise de câțiva scriitori talentați (care erau, în secolul XIX, de regulă, filosofi și istorici sociali). Desigur, cei care conspectau cărțile respective îndrăzneau să se autointituleze în fața studenților ca fiind profesori de sociologie. De aceea, ceea ce a realizat Dimitrie Gusti (în calitate de părinte fondator al sociologiei românești) este un miracol (care poartă numele de Școala Monografică de la București).

Cum reface linia de autobuz Pitești–Moșoaia stilurile de viață rurale: predictibilitate, constrângeri și oportunități în comuna Moșoaia, județul Argeș

Alin Băraitaru¹

¹ Universitatea din București, Facultatea de Sociologie și Asistență Socială, București

REZUMAT

Introducerea liniei de autobuz Pitești–Moșoaia în 2024 a declanșat transformări sociale semnificative în această comunitate românească periurbană. Acest articol examinează impactul infrastructurii de transport public asupra mobilității cotidiene, accesului la servicii, dinamicii familiale, rolurilor de gen și calității generale a vieții. Bazându-se pe o abordare cu metode mixte – care include un chestionar structurat, observație participativă și interviuri informale – cercetarea adoptă o perspectivă holistică, centrată pe comunitate, inspirată de școala sociologică a lui Dimitrie Gusti și de tradiția sa monografică de studiere a vieții rurale în context.

Rezultatele indică faptul că serviciul de autobuz a reconfigurat rutinele temporale, a redus dependența de vehiculele private și a permis o participare socială și economică sporită. El susține o conectivitate intergenerațională mai puternică și contribuie la reducerea izolării sociale, în special în rândul grupurilor vulnerabile, precum vârstnicii, tinerii și persoanele aflate în căutarea unui loc de muncă. Evidențiind efectele pozitive, studiul explorează totodată constrângerile structurale, precum frecvența redusă a curselor, lacunele infrastructurale și discrepanțele dintre ritmurile rurale și logica transportului urban.

Dincolo de contextul său imediat, cazul Moșoaia oferă perspective asupra potențialului transportului public de a funcționa ca vector al dezvoltării rurale, coeziunii sociale și sustenabilității de mediu. Cercetarea plasează mobilitatea nu doar ca deplasare, ci ca o resursă profund ancorată social, care remodelează oportunitățile, identitățile și perspectivele de viitor locale în România rurală postcomunistă.

Relația dintre sociologie și asistență socială. Perspective pentru o nouă ramură a sociologiei: sociologia asistenței sociale

Elisaveta Drăghici¹

¹ Universitatea „Dunărea de Jos” din Galați, Facultatea de Istorie, Filosofie și Teologie, Galați

REZUMAT

Relația dintre sociologie și asistență socială a fost abordată în numeroase studii. Încă de la începuturile constituirii sociologiei și asistenței sociale se sublinia conexiunea dintre acestea în spațiul românesc când Dimitrie Gusti afirma că asistența socială este „o ramură a sociologiei concrete cu rol în terapia și profilaxia fenomenelor de devianță socială” (Costa-Foru Andreescu, 1980, apud Sorescu, 2015). În demersul acestui studiu de factură teoretică sunt analizate fațete ale relației dintre aceste două discipline și sunt prezentate, totodată, argumente pentru constituirea unei noi ramuri a sociologiei (evident, ca expresie a dezvoltării acestor domenii în contextul evoluției societății), respectiv sociologia asistenței sociale. Pornind de la puținele lucrări care susțin ideea unei noi ramuri a sociologiei, în acest demers sunt analizate condițiile științifice și perspectivele constituirii ramurii sociologia asistenței sociale în România, invitând comunitatea sociologilor și a asistenților sociali la dezbateri. Sunt oferite răspunsuri la întrebările: urmează asistența socială același drum ca alte domenii care au devenit ramuri ale sociologiei (precum sociologia familiei, sociologia medicală, sociologia educației, sociologia timpului, sociologie economică etc.)?; Există argumentele științifice care să susțină constituirea sociologiei asistenței sociale?; Ideea constituirii ramurii sociologia asistenței sociale este un proces evolutiv al sociologiei, în concordanță cu evoluția societății și nevoile de cercetare socială din secolul XXI? Problemele sociale care fac obiectul asistenței sociale vor contribui la întărirea rolului sociologiei și al sociologilor în viitor? Concluziile cercetării, conectate la ideea tratării asistenței sociale din perspectiva sociologică, constituie fundament pentru constituirea unei noi ramuri: sociologia asistenței sociale.

Colonizările aromânilor în Dobrogea de Sud – Epilog după un secol 1925-2025

Enache Tuşa¹

¹ Universitatea „Ovidius” din Constanța, Constanța

REZUMAT

Disensiunile dintre statele balcanice și ambițiile naționaliste ale acestora au condus la declanșarea ostilităților dintre foștii aliați, în cadrul celui de al doilea război balcanic. Cu această ocazie, unul din principiile diplomației românești, menținerea echilibrului de putere în sud-estul european, inclusiv prin obținerea de compensații teritoriale cu valoare strategică, a devenit primul motiv al intervenției militare a României și a făcut din elementul aromân un obiectiv important pentru colonizarea în Dobrogea de Sud.

Un alt motiv care exista în comunitățile aromânești era acela al asperităților dintre grecii, care veniseră din Asia Mică în urma convenției de la Lausanne, și aromânii care locuiau în Peninsula Balcanică ale căror proprietăți erau ocupate abuziv de către greci. Acest fapt a constituit un motiv serios de emigrare dar și de demoralizare pentru comunitățile de aromâni. Ulterior mai multe multe delegații ale aromânilor au venit în București pentru a trata cu autoritățile române colonizarea aromânilor în noul teritoriu pe care îl dobândise statul român și anume Dobrogea de Sud. Un comitet al emigrării din partea aromânilor s-a format la 3 ianuarie 1925 pentru a se stabili condițiile în care urma să se desfășoare colonizarea precum și alte hotărâri legate de acest aspect. Cei care își doreau să plece erau păstorii transhumanți din Macedonia, mai puțin cei ce locuiau în sudul Greciei. Românii au știut să exploateze competiția economică dintre aromâni și greci, în special în Veria, astfel că de aici vor pleca în jur de 500 de familii de aromâni, familii cărora li s-a promis pământ. Între 1925-1936 aproape 5500 de familii de aromâni și-au vândut tot patrimoniul și s-au imbarcat din portul Thessaloniki pentru a emigra în Dobrogea de Sud.

Sociologie și sociologi în România anilor '70 - '80

Sorin Mihai Mitulescu¹

¹ Cercetător independent, București

REZUMAT

Chiar dacă este foarte aproape de noi, perioada anilor 70 - 80 merită să fie evaluată din mai multe motive:

1. Există continuitate (desigur și discontinuitate) între sociologia practică în anii 70 - 80 și cea care se practică în prezent.

2. Multe dintre contribuțiile sociologilor din perioada 70- 80 sunt astăzi puțin cunoscute.

3. Cîrculă o serie de stereotipuri și false percepții despre sociologia din acea perioadă.

Vreau să tratez nu doar despre temele și realizările cele mai cunoscute dar și despre realizări și contribuții mai puțin cunoscute care pot să reflecte mai corect condiția sociologului din acea perioadă. Care erau principalele obstacole de care se loveau sociologii care încercau să își practice profesia și cum reușeau unii (nu toți) să le depășească? Ce au putut să învețe sociologii (individual și ca grup profesional) din acele experiențe și cum s-a reflectat această experiență în practica ulterioară.

Comunicarea se bazează pe câteva (10) interviuri realizate cu sociologi care au fost activi și au publicat materiale sociologice în anii 70 - 80 ca și pe o analiză a contribuțiilor publicate de sociologi în perioada respectivă.

Comunicarea mea încearcă să se structureze pe aceste direcții și totodată să stimuleze o dezbatere în interiorul comunității sociologice pe asemenea teme.

Metamorfozele sociologiei românești

Vladimir Pripp¹

¹ Universitatea din București, Facultatea de Sociologie și Asistență Socială, București

REZUMAT

Această lucrare, care urmărește etapele dezvoltării sociologiei ca știință în România, se bazează pe paradigma lui Herbert Spencer, conform căreia științele se formează similar cu organismele, pornind de la stadiul de celulă și ajungând la un corp complet dezvoltat.

Dimitrie Gusti nu este doar fondatorul sociologiei românești. El a dezvoltat această știință, prin îmbinarea armonioasă între cercetarea documentară și cea de teren. În plus, a folosit sociologia ca pe un instrument prin care să ajute populația și să promoveze interesele țării pe plan internațional, în timp ce a încercat să își păstreze neutralitatea într-un context politic nefavorabil.

Atât dezvoltarea sociologiei ca știință, cât și opera lui Dimitrie Gusti sunt subiecte abordate în numeroase lucrări științifice, dintr-o perspectivă cronologică, prin care au fost surprinse cele mai relevante momente. Însă nu au fost prezentate strategiile de supraviețuire adoptate în momente de pericol. Astfel, încerc să acopăr câteva lacune, prin evidențierea modului în care cei mai proeminenți sociologi români au luptat pentru apărarea și dezvoltarea acestei științe.

Această lucrare reprezintă o analiză aprofundată care ilustrează diferitele strategii prin care sociologia românească s-a dezvoltat de-a lungul a trei perioade distincte. Prima etapă urmărește acțiunile întreprinse de Dimitrie Gusti și de membrii Școlii Sociologice de la București în timpul perioadei interbelice și al celui de-al Doilea Război Mondial. În a doua etapă urmăresc tehnicile folosite de sociologii români prin care au protejat această știință în timpul persecuției întreprinse în perioada comunistă. În ultima etapă, explic cum a fost reconstituită în România această știință.

Metoda principală folosită în această lucrare este analiza de document. Pentru prima etapă, informațiile despre Școala Gusti au fost preluate atât din revistele Sociologie românească și Arhiva pentru știința și reforma socială cât și din discursurile lui Gusti publicate în ziarul Timpul. Sursele pentru a doua etapă au fost reprezentate de către biografiile membrilor Școlii Gusti, dar și ai altor sociologi români. Pentru a treia etapă, am folosit atât articole din ziare, cât și cercetările publicate de sociologii români în reviste naționale și internaționale pentru a vedea care sunt cele mai abordate subiecte.

Astfel, sociologia românească nu a avut un parcurs similar cu cel din viziunea lui Herbert Spencer, fiind afectată de regimuri politice totalitare. Dar, în prezent, aceasta este aliniată la tendințele științifice internaționale, sociologii români abordând subiecte precum noile tehnologii digitale și intersecționalitatea.

Dezvoltarea și promovarea sociologiei contemporane la Universitatea „Ștefan cel Mare” din Suceava: între formare academică și integrare profesională

Sergiu-Lucian Raiu¹

¹ *Universitatea „Ștefan cel Mare” din Suceava, Facultatea de Istorie, Geografie și Științe Sociale, Suceava*

REZUMAT

Sociologia contemporană se consolidează la Universitatea „Ștefan cel Mare” din Suceava prin dezvoltarea programului de licență în Resurse Umane, inițiat în 2020. Până în prezent, trei promoții de studenți au finalizat studiile, ceea ce arată o continuitate și o maturizare a programului. Rezultatele unui sondaj recent arată că 55,2% dintre absolvenții celor trei promoții sunt integrați pe piața muncii, însă doar 8% activează direct în domeniul Resurselor Umane. În ciuda acestei discrepanțe, satisfacția față de practica profesională rămâne ridicată (88%), iar disciplinele aplicative sunt puternic apreciate. În toamna anului 2025, vizita ARACIS pentru acreditarea programului va marca un moment decisiv pentru instituționalizarea și dezvoltarea Sociologiei la nivel local, consolidând rolul universității sucevene în formarea specialiștilor în Resurse Umane și în afirmarea Sociologiei ca domeniu de studiu și practică.

PANELUL 3

Politică de la distanță: transformările istorice ale diasporei românești între mobilizare, stigmatizare și criză

Joi, 30 Octombrie | 16:00 – 17:15 / 18:45 – 20:25 | Sala 105

Moderatori: Florin Poenaru, Cristina Cristea

Prezentări în acest panel:

16:00 - 16:25. Involving Local Communities. Connecting return Migration with Social and Economic Entrepreneurship in Southern Transylvania, Romania - *Remus Gabriel Anghel*

16:25 - 16:50. Generații și transformări electorale în diaspora românească: de la mobilizarea pentru valori europene (2014) la fragmentarea politică (2024) - *Bianca-Ana-Maria Borcea*

16:50 - 17:15. Arhivarea prezentului: conflictul social între românii din țară și cei din diaspora pe TikTok - *Cristina Cristea*

17:40 - 18:30. Dr. Marius Geantă, Florin Dumitru Mihălțan, Carolina Espina, Marian-Gabriel Hâncean (Sala 205)

Panel plenar destinat utilizării științelor sociale în prevenția primară în mediul rural

18:45 - 19:10. Identitatea și cultura romă. Implicații asupra stimei de sine etnice - *Ana-Maria Dincă*

19:10 - 19:35. Identity Perspectives and Specific Arguments in the (Non)Acceptance of Social Inclusion Policies among the Roma Ethnicity - *Bogdan-Alexandru Hertanu, Cristina Gavriliuță*

19:35 - 20:00. Laughing at or with 'Homecomers'? A Study of Return Migrant Representation in Romanian Media - *Diana Iordache, Anania-Andreea Iordache*

20:00 - 20:25. Dificultatea în a nu ne rasializa singuri: diaspora românească, precaritatea multiplă și rezistența ei în contextul discursurilor și politicilor de austeritate din Germania - *Valentina Moraru*

Involving Local Communities. Connecting return Migration with Social and Economic Entrepreneurship in Southern Transylvania, Romania

Remus Gabriel Anghel¹

¹ Școala Națională de Studii Politice și Administrative, Facultatea de Științe Politice, București

REZUMAT

There is a natural inclination of return migration literature on focussing on returnees' entrepreneurship as one of the main ways by which returnees can reintegrate in their societies of origin while obtaining returns from their migration, via maintaining and developing transnational ties and economic activities. This paper critically analyses and theorises a much less understood type of entrepreneurship that connects economic activities and volunteering. While at the first sight the two seem unrelated there is an intimate connection. The type of entrepreneurship practiced by these returnees benefits from local communities as it builds on local tourism and local branding; volunteering is also a type of entrepreneurship as it is entirely project-based, accessing EU and national funds. While volunteering and entrepreneurship reinforce each other, my critical view looks at these processes in relation to an emerging migrant local elite and class formation formed by the combined role of returnees' remittances, local opportunities and broader transnational opportunities.

Generații și transformări electorale în diaspora românească: de la mobilizarea pentru valori europene (2014) la fragmentarea politică (2024)

Bianca-Ana-Maria Borcea¹

¹ Școala Națională de Studii Politice și Administrative, Facultatea de Științe Politice, București

REZUMAT

Lucrarea analizează transformările generaționale și electorale din diaspora românească în ultimul deceniu, urmărind evoluția de la mobilizarea pentru valori europene în 2014 la fragmentarea politică din 2024. Pornind de la premisa că diaspora nu reprezintă un bloc unitar, cercetarea explorează diferențele de motivație și participare electorală dintre generații și modul în care acestea reconfigurează rolul politic al comunităților românești din afara granițelor.

În 2014, mobilizarea masivă la vot a diasporei, concretizată în cozile uriașe din fața secțiilor, a fost interpretată ca expresie a unui angajament pro-european și anticorupție, având un impact decisiv asupra rezultatului prezidențial. Cinci ani mai târziu, în 2019, participarea a fost consolidată prin mecanisme instituționalizate (vot pe trei zile, vot prin corespondență), iar diaspora și-a păstrat imaginea de „actor pro-democratic”. Totuși, datele din 2024 indică o scădere a mobilizării în jurul valorilor europene și o creștere a absenteismului, concomitent cu orientarea spre partide conservatoare și discursuri populiste, semn al unei fragmentări interne profunde.

Analiza se fundamentează pe un cadru teoretic ce îmbină conceptele de transnaționalism politic (Østergaard-Nielsen), cetățenie extinsă (Bauböck), schimbarea valorilor (Inglehart) și backlash cultural (Norris & Inglehart), cu teoriile populismului formulate de Laclau, Mouffe și Mudde. Metodologic, cercetarea combină interviuri semi-structurate cu un sondaj online exploratoriu, vizând comunități românești din Italia, Spania, Germania, Franța, Marea Britanie și Belgia.

Rezultatele evidențiază diferențe generaționale marcante: tinerii (18–30 ani), activi civic și educați în medii europene, au fost principalii promotori ai mobilizării din 2014, dar în 2024 manifestă deziluzie și absenteism; adulții (30–55 ani) îmbină motivații economice și pragmatice, oscilând între progresism și conservatorism; seniorii (55+) își exprimă tot mai mult atașamentul față de valori tradiționale și discursuri naționaliste. Aceste dinamici arată tranziția diasporei de la imaginea unitară de „salvator european” la un spațiu politic plural, polarizat și fragmentat.

Lucrarea contribuie la înțelegerea rolului generațiilor în redefinirea participării politice transnaționale și deschide perspective comparative asupra altor diaspore din Europa de Est. Totodată, subliniază importanța abordării nuanțate a diasporei românești, dincolo de clișeele mobilizării eroice sau ale absenteismului pasiv.

Arhivarea prezentului: conflictul social între românii din țară și cei din diaspora pe TikTok

Cristina Cristea¹

¹ Universitatea din București, Facultatea de Sociologie și Asistență Socială, București

REZUMAT

Această lucrare analizează calitativ conflictul social manifestat pe TikTok între românii din diaspora și cei din țară, în timpul alegerilor prezidențiale din 2025. Acestea au fost caracterizate de o puternică polarizare a opiniilor politice. Lucrarea analizează relațiile stabilite între platformă, algoritmi, factorul politic și actori umani. Totodată, încearcă să răspundă provocărilor metodologice ale cercetării calitative în mediul online. TikTok este conceptualizat aici ca arhivă a prezentului. Aici sunt produse și păstrate conținuturile multimodale ale utilizatorilor prin care aceștia își exprimă opiniile politice și interacționează între ei. Rearhivarea conținuturilor online a permis constituirea unei baze de date alcătuită din 250 de postări diseminate de utilizatori în perioada 5 mai - 5 iunie 2025. Ea a fost utilizată pentru analiza de conținut calitativă. Rezultatele cercetării prezintă antagonizarea reciprocă a celor din afara și din interiorul granițelor, prin intermediul stereotipurilor, și integrarea acestora în cadrul proceselor socio-economice locale și globale. Etichetările sociale privind comportamentul electoral și valorile sociale — exprimate sub forma opozițiilor civilizație vs. barbarie, Uniunea Europeană vs. Rusia, educație vs. lipsa educației — alături de problematizarea dreptului de vot al non-rezidenților, reflectă tensiuni de clasă socială. În plus, studiul evidențiază modul în care TikTok contribuie la deteritorializarea naționalismului și a participării politice ca urmare a proceselor migraționale. Lucrarea scoate în evidență dubla marginalizare a diasporei: cu țările gazdă și, recent, cu țara de origine.

Identitatea și cultura romă. Implicații asupra stimei de sine etnice

Ana-Maria Dincă¹

¹ Universitatea Transilvania din Brașov, Brașov

REZUMAT

În contextul social contemporan, marcat de procesele accelerate de globalizare, ascensiunea inteligenței artificiale și promovarea intensă a unor valori precum incluziune, acceptare și egalitate de șanse, se impune orientarea atenției către grupurile minoritare. Într-o perioadă în care digitalizarea transformă și modifică profund câmpul muncii, iar automatizarea înlocuiește frecvent resursa umană, este importantă înțelegerea nevoilor specifice ale acestor grupuri și elaborarea strategiilor coerente pentru facilitarea integrării sociale și pe piața muncii.

Persoanele de etnie romă se confruntă adesea cu forme multiple de discriminare (Campbell și Williams, 2025). Acestea pot fi manifestate inclusiv în cadrul grupului restrâns, sub formă de glume, observații cu potențial ofensator sau insulte (Campbell și Williams, 2024). Expunerea constantă la discriminare și etichetare poate genera stres cronic și se poate manifesta prin tulburări de anxietate sau depresie, afectând echilibrul psiho-emoțional (Ludvig Cintulová et al., 2023).

Conform datelor publicate de European Union Agency for Fundamental Rights (Agenția Uniunii Europene pentru Drepturi Fundamentale) (2018) în ciuda măsurilor aplicate, românii continuă să se confrunte cu hărțuirea, discriminarea în domeniile educației, sănătății și muncii și violența ce are la bază ura de rasă. Astfel, apare marginalizarea, proces ce implică ignorarea nevoilor grupului minoritar și subordonarea acestora cu scopul satisfacerii intereselor majorității (Hopkins și Dobai, 2020).

În absența cunoașterii valorilor culturale și spirituale ale comunității rome, stereotipurile lingvistice și cognitive ajung să constituie principala sursă de informare despre acest grup (Sandu, 2012).

Identitatea socială și culturală a romilor suferă modificări pe măsură ce aceștia se adaptează la schimbările survenite în mediul socio-cultural (Nikitorowicz, 2009).

Procesul de construcție a identității etnice este condiționat de experiențele de discriminare, de relațiile intergrupale și de măsura în care comunitatea romă își exercită dreptul de a-și defini identitatea (Kende et al. 2024). În cadrul politicilor și al programelor destinate promovării incluziunii și consolidării toleranței, este importantă valorizarea experiențelor pozitive de socializare și formare a identității etnice (Dimitrova, Johnson și van de Vijver, 2017). Integrată cu procesul de instruire și pregătire familială privind discriminarea și efectele psihosociale ale acesteia, o asemenea abordare poate facilita dezvoltarea unor strategii eficiente de gestionare a adversității, precum și construirea unui cadru pozitiv de raportare la sine și la propria identitate (Dimitrova, Johnson și van de Vijver, 2017).

Identity Perspectives and Specific Arguments in the (Non)Acceptance of Social Inclusion Policies among the Roma Ethnicity

Bogdan-Alexandru Hertanu¹, Cristina Gavriluță¹

¹ *Universitatea „Alexandru Ioan Cuza”, Facultatea de Filosofie și Științe Social-Politice, Iași*

REZUMAT

The paper aims to bring into view a series of cultural arguments, with precise reference to the deep identity markers of the Roma ethnic group, in order to understand and explain to a certain extent the failure of some long-term social inclusion policies of the Roma ethnic group. Our research has identified a series of identity markers that operate at a deep level, and which can generate a certain resistance to change in the Roma ethnic group on a social level. Practically, all social inclusion policies are accepted by the Roma communities on the condition that they do not change or alter their identity markers. This may be a socio-cultural explanation as regards to the difficulties of implementing some inclusion policies.

Laughing at or with 'Homecomers'?: A Study of Return Migrant Representation in Romanian Media

Diana Iordache¹, Anania-Andreea Iordache¹

¹ *Universitatea din București, Facultatea de Sociologie și Asistență Socială, București*

REZUMAT

Romanian media often grapples with the figure of the 'homecomer': the return migrant whose journey abroad has irrevocably marked them. This investigation delves into the world of Romanian comedy series to question whether audiences are prompted to laugh at these characters or with them, and what sociological knowledge we can gather from this. The research situates itself within the evolving landscape of contemporary sociology by examining how cultural products like television shows both mirror and mold public discourse surrounding mobility. We are ultimately interested in how these comedic portrayals contribute to the complex process of social meaning making.

To explore this cultural terrain we began with a wide trawl of Romanian television comedy pulling an initial list of 96 series from IMDb's extensive database. A meticulous filtering process allowed us to narrow this field to 30 relevant productions for closer examination. The first surprising discovery was quantitative for only a third of these shows featured a return migrant character in any significant capacity. Their presence on screen was not evenly distributed over time but instead clustered heavily around 2010. This spike in representation acts as a cultural echo of the real world migration waves that followed Romania's 2007 entry into the European Union.

When these characters do appear they often fall into predictable yet revealing patterns. Prominent archetypes found include: male opportunist who leverages his foreign experience for personal advantage, the small time criminal characters and female returnees that present their own set of tropes.

Ultimately series like "Las Fierbinți" serve as a potent microcosm of post-communist Romanian society. They provide a critical space where anxieties about globalization identity and what it means to belong can be aired and satirized. Examining these popular media narratives is more than just an academic exercise. A deeper understanding of these cultural scripts could prove invaluable for those crafting policies aimed at easing the often bumpy road of reintegration for returning citizens. By paying attention to who we laugh at on television we can learn a great deal about who we are.

Dificultatea în a nu ne rasializa singuri: diaspora românească, precaritatea multiplă și rezistența ei în contextul discursurilor și politicilor de austeritate din Germania

Valentina Moraru¹

¹ *Ludwig Maximilian University of Munich, Munich*

REZUMAT

În contextul turului II al alegerilor prezidențiale din 2025 spiritele sunt încinse: tabăra pro-Europeană și cea suveranistă se afișează în spațiul online încercând să atragă atenție, să convingă votanți, uneori să intimideze, și poate să mai facă o glumă ici-colo. Presa nu se lasă mai prejos: Antena 3 CNN publică un articol preluat din ziarul nemțesc *die Welt* care îl descrie pe primarul social democraților din Duisburg, Sören Link, reproșând migranților EU-2 fraude ale statului social și un număr prea mic de ore petrecute la muncă. Știrea atrage atenția online, iar părți ale taberei pro-Europene nu rezistă tentației de a-și exprima opiniile față de așa-ziii oponenți politici contra cărora se mobilizează. Politicieni (din Germania și nu numai) precum domnul Link au un istoric lung în a-și justifica practicile de austeritate criminalizând și rasializând comunități (Manolova 2024, Lewcki 2023), lucru care afectează parcursul de zi cu zi și reproducerea socială (social reproduction Bhattacharya 2018, Apostolova 2021) a membrilor acesteia. Pe parcursul campaniei electorale prezidențiale și nu numai, diaspora română din Vest a fost blamată pentru alegerile politice și pentru „ignoranța” de care a dat dovadă. În acest proces, românii din țară s-au distanțat de concetățenii lor și prin discursuri antițiganești și antiesteuropene precum cel al domnului Link, care îi privește (și rănește) de fapt și pe ei. Contribuția de față își dorește să adreseze și să descrie tensiunile trăite de o mare majoritatea a Românilor care lucrează în Germania și cum se confruntă cu precaritatea multiplă (Birke, 2021, Manolova 2024) care îi face o cohortă dezirabilă în planul politic actual. Cine sunt românii care „nu vor să muncească și fraudează statul social”, care este realitatea din teren, și cum rezistă ei acestor narative? Ce rol joacă rasismul est-european în societatea germană și cum îi afectează pe români? Ce consecințe materiale are și cum ne putem solidariza cu românii plecați în străinătate?

PANELUL 4

Sociological Connections Between Asia and Europe: Bridging Theories and Case Studies

Vineri, 31 Octombrie | 11:00 – 15:45 | Sala 107

Moderatori: *Valentina Marinescu, Atsushi Takeda*

Prezentări în acest panel:

11:00 - 11:25. Framing the Migrant: Romanian Media Narratives about Vietnamese Workers - *Thi Hong Nhung Bui*

11:25 - 11:50. Feminization of Labor Migration and the Empowerment Paradox: The Case of Vietnamese Women Migrant Workers in a Globalized Context - *Kim Dung Le Thi*

11:50 - 12:15. From Consumers to Cultural Agents: Korean Wave Fandom in Romania - *Valentina Marinescu, Teodor Dumitrache, Ramona Marinache*

12:15 - 12:40. Harmony in Connection: The Transformation of Online Dating between South Korea and Europe - *Alina-Alexandra Nițoiu*

12:40 - 13:05. Stranded In Between Homelands: A Comparative Analysis of Film Representations of the Korean and Romanian Diasporas in East Asia and Europe - *Diana Piscarac*

14:30 - 14:55. The Theory of Distinction: Figures of Democracy in Europe and Japan - *Hiroki Sato*

14:55 - 15:20. Diaspora Poetics in Han Kang's Greek Lessons - *Cătălina Stanciu*

15:20 - 15:45. Cross-Border Lives: Exploring the Experiences of Romanian Migrants in Japan and Japanese Migrants in Romania - *Atsushi Takeda, Valentina Marinescu*

Framing the Migrant: Romanian Media Narratives about Vietnamese Workers

Thi Hong Nhung Bui¹

¹ *Universitatea din București, Facultatea de Sociologie și Asistență Socială, București*

REZUMAT

This paper explores how Romanian media constructs and disseminates narratives about Vietnamese migrant workers, a growing but underrepresented community within the broader context of Asia-Europe sociological connections. Drawing on qualitative content analysis of news articles, TV reports, and social media discourse, the study investigates how Vietnamese labor migrants are framed in public communication and what this reveals about intercultural perceptions and social dynamics in Romania.

The findings show that Vietnamese workers are often portrayed through a dual lens: as a necessary labor force that fills economic gaps, and simultaneously as cultural outsiders. While mainstream media occasionally highlight their work ethic and contribution, media coverage tends to emphasize negative or sensationalist stories—such as poor living conditions or culturally controversial behaviors—which reinforce stereotypes and social distance.

Despite recent high-level diplomatic events, such as the visit of Vietnamese Prime Minister Pham Minh Chinh—an alumnus of a Romanian university—the media rarely offers successful or integrated Vietnamese figures as role models. Furthermore, Vietnamese migrants themselves rarely engage with these media narratives, and lack a collective strategy to counter misrepresentation.

This study contributes to the understanding of how media shapes public perceptions of Asian communities in Europe, and highlights the need for more inclusive, balanced, and dialogical representations of migrant experiences across continents.

Feminization of Labor Migration and the Empowerment Paradox: The Case of Vietnamese Women Migrant Workers in a Globalized Context

Kim Dung Le Thi¹

¹ *Vietnam Women's Academy, Hanoi*

REZUMAT

This article examines the feminization of labor migration among Vietnamese women in the context of globalization, with a focus on the paradox between empowerment and the reproduction of gender inequality. It critically assesses the limitations of current migration governance mechanisms. The study adopts a qualitative meta-synthesis of 56 academic and policy documents (1991–2024). Data were analyzed through the theoretical lenses of the “empowerment–reproduction of gender inequality” paradox and “gendered geographies of power” to uncover the intersections between migration, gender inequality, and institutional arrangements. The findings indicate that (1) the feminization of Vietnamese labor migration reflects structural transformations in global labor division; (2) female migrants experience multilayered institutional harms across the migration cycle—from recruitment and contracting to employment abroad and post-return reintegration; and (3) existing governance frameworks remain largely administrative and economic in orientation, lacking gender- and rights-based foundations. As a result, empowerment often remains symbolic rather than substantive. The study argues that female labor migration is not merely an economic or social phenomenon but a deeply political and structural issue tied to human rights and gender justice. For migration to become a pathway toward sustainable development and dignity for Vietnamese women, governance must shift from administrative control to rights-based and gender-sensitive approaches, ensuring protection mechanisms throughout the entire migration trajectory.

From Consumers to Cultural Agents: Korean Wave Fandom in Romania

Valentina Marinescu¹, Teodor Dumitrache¹, Ramona Marinache¹

¹ *Universitatea din București, Facultatea de Sociologie și Asistență Socială, București*

REZUMAT

The Korean Wave, or Hallyu, has become a global cultural phenomenon, yet its reception in Eastern Europe has received limited scholarly attention. This study explores the practices, motivations, and consumer behaviors of Romanian Hallyu fans, drawing on an online survey of 100 respondents conducted in 2023-2024. The findings reveal that music, television dramas, beauty products, and film serve as the main gateways through which Romanian audiences encounter Korean culture. Music emerges as the most common entry point, with dramas and lifestyle products also playing an important role in shaping fans' everyday engagement.

The demographic profile of respondents shows a clear concentration among younger audiences, particularly those in their teens and twenties, with female participants forming a strong majority. Their engagement is mediated by digital platforms such as YouTube, TikTok, and Netflix, which function not only as distribution channels but also as spaces where fan practices and communities take shape. Social media groups, online forums, and chat platforms further facilitate interaction, collaboration, and collective identity-building among Romanian fans.

Beyond passive consumption, the survey highlights a wide range of participatory practices. Fans report engaging in activities such as organizing or attending local gatherings, contributing to fan translations and subtitles, producing creative content inspired by Korean artists, and supporting idols through streaming and promotional campaigns. Consumer behaviors extend from media engagement to the purchase of albums, merchandise, and beauty products, with spending patterns ranging from modest, casual investments to more substantial, dedicated financial commitments.

The motivations behind these practices are varied and multi-layered. Many participants cite appreciation for the artistry, performance, and aesthetics of Korean cultural products, while others emphasize the emotional connection to idols and narratives. Interest in the Korean language, traditions, and everyday culture also plays a significant role, as does the sense of belonging fostered within fan communities. For many, Hallyu represents not only entertainment but also a vehicle for self-expression, intercultural exploration, and social connection.

By focusing on the Romanian context, this study contributes to the growing literature on transnational fandom and cultural consumption, highlighting the ways in which audiences in post-socialist Europe negotiate and localize global cultural flows. Romanian fans emerge as active cultural agents who creatively reinterpret Korean influences within their own cultural frameworks, producing hybrid practices that illustrate the transformative power of youth-driven global fandom.

Harmony in Connection: The Transformation of Online Dating between South Korea and Europe

Alina-Alexandra Nițoiu¹

¹ *Universitatea din București, Facultatea de Sociologie și Asistență Socială, București*

REZUMAT

This paper analyses how online dating is transforming social relations in South Korea and offers a sociological perspective that can be extended to Europe. In an Asian context strongly influenced by Confucian traditions, where the family plays a central role, digital dating platforms have significantly changed the ways intimate relationships are formed and negotiated. These new technologies not only facilitate connections but also challenge traditional norms, prompting processes of identity redefinition and new approaches to seeking compatibility.

To understand these changes, European sociological theories – such as Bauman’s concept of “liquid love,” Giddens’ notion of “agency,” and Goffman’s “impression management” – provide useful interpretive frameworks. In South Korea, online dating reflects the tension between tradition and modernity, while in Europe, emphasis is placed more on individualisation and personal autonomy. Comparing the two contexts reveals both convergences, such as the globalization of romantic practices via digital platforms, and crucial cultural differences, particularly the centrality of community and family in Asia versus personal autonomy in Europe.

The technologically advanced country has readily embraced the concept of “online dating” and has regarded it as a viable means of meeting potential partners. The accessibility of these platforms transcends geographical barriers, enabling individuals to connect beyond their immediate social circles. This shift in dating dynamics is particularly significant in a culture where arranged marriages were once the norm. This Asia–Europe sociological dialogue demonstrates that, although digital globalization standardizes certain practices, relational experiences remain deeply shaped by cultural specificity. Online dating thus becomes both a mirror of social transformations and a space where local traditions are reinvented under the influence of the global.

The study of online dating between South Korea and Europe highlights that digital relationships represent not only a technological change but also a social laboratory where tradition and modernity, the global and the local, intersect. In this sense, online dating becomes a bridge of understanding between Asia and Europe, offering deeper insight into how love and human connections are being reshaped in the digital age.

Stranded In Between Homelands: A Comparative Analysis of Film Representations of the Korean and Romanian Diasporas in East Asia and Europe

Diana Piscarac¹

¹ *Ewha Womans University, Seoul, Korea*

REZUMAT

In the past two decades, the Korean and Romanian diasporas have been the focus of an increasing number of film productions and documentaries, particularly from diasporic directors. Although a world apart, the visual narratives about these diasporic individuals and their encounters with homelands share crossroads of social and historical events. This paper focuses on media representations of the Korean and Romanian diasporas in adoptive homelands such as Japan, China, western Europe and former Soviet countries, while also reflecting on the relationship with their ancestral homelands of Korea and Romania. The analysis corpus consists of 20 media productions across different genres (historical film, drama series, documentary, romance, drama) that depict Korean and Romanian diasporic identities against the backdrop of historical and socio-political events that shaped these communities since the early twentieth century. Specifically, by drawing upon theoretical perspectives such as transnational identity, the myth of return, migrant and diasporic film theory, this paper examines how diasporic identities are depicted by homeland and diaspora directors, identifies similarities and differences in representation between the two diasporas, and considers how these media productions depict the relationship between diasporic individuals and their homelands. Through a mixed methodological approach of quantitative content analysis and qualitative thematic analysis, the findings suggest that although the representations of the two diasporas share common characteristics, diasporic identity manifestations of successful integration or home return are often misunderstood by both the diasporic and ancestral homelands, rendering these individuals in positions of liminality, stranded in between homelands. This study provides comparative insight into how film productions from the past two decades reflect the diasporic experience of Koreans and Romanians, particularly within the context of migration trends and significant historical and socio-political events in East Asia and Europe.

The Theory of Distinction: Figures of Democracy in Europe and Japan

Hiroki Sato¹

¹ *Universitatea din București, Facultatea de Sociologie și Asistență Socială, București*

REZUMAT

The self-thematization of society provides both the categories of sociology and sociological knowledge. The self-verification of society's existence constitutes an affirmation of identity, and, when understood as a confirmation of modes of self-consciousness, amounts to self-reflection. Such acts of thematization, verification, and reflection rest upon a paradox and a tautology: namely, the assertion that what is the same is indeed the same, while simultaneously affirming that what is not the same can nonetheless be identified as the same. This becomes possible by distinguishing difference as difference, while at the same time enabling the identification of identity. Self-thematization is thus sustained by the twin capacities of identifiability and differentiability.

Democracy, likewise, can be situated in relation to the self-thematizing operation of the political system. The internal environment enclosed within the political system must itself engage in self-thematization, presenting itself as a closed system.

In his lecture entitled *Socialism*, Max Weber's declaration of the "radicalization of democracy" offered a prognosis for the future of society. By this, Weber intended the transition from universal suffrage to the redistribution of wealth. In practice, however, the actual trajectory was the thoroughgoing realization of merely formal democracy. Since the triumph of parliamentarism in Europe, politics and ideas, politics and ideology, have become inseparable. Political thought, in this sense, is at once ideal and ideological.

Japan presents a different configuration. Whether its political parties are to be regarded as worldview-parties or as interest-parties remains ambiguous. Even if the former is denied, it remains difficult to categorize parties strictly by material interests or by ideological coordinates such as conservatism and progressivism. Party affiliation has traditionally been determined less by explicit ideology than by the inherited traditions of the *ie* (household system). The absence of a genuine political perspective, rooted in this condition, arguably persists into the present. Although equality of opportunity is often proclaimed, what is concealed is that this notion presupposes equality of outcomes.

Drawing primarily on Luhmann, Schutz and Odaka, the analysis undertakes to differentiate and articulate the modalities of democracy presupposed in Europe and Japan in earlier imaginaries and their present reconfigurations. The distinctions of attributional points offered by systems theory function as an abstract theoretical framework for comparison. What is properly to be called empirical research is not confined to limited interpretations, but rather consists in the explicit observation of observations, and in rendering transparent the constructive operations of interpretation through a self-referential theory.

Diaspora Poetics in Han Kang's Greek Lessons

Cătălina Stanciu¹

¹ *Universitatea din București, Facultatea de Limbi și Literaturi Străine, București*

REZUMAT

The purpose of this presentation is to explore the themes of diaspora and the possibility of building bridges between two cultures and continents — South Korea and Europe — through Han Kang's novel "Greek Lessons". Awarded the 2025 Nobel Prize in Literature for her acclaimed work *The Vegetarian*, Han Kang has also gained recognition for "Greek Lessons", a novel in which the central male character can be read as a diasporic figure. However, while his experience resonates with the framework of diasporic literature, he cannot be reduced to an archetype; rather, he embodies a form of displacement marked by a distinctive and singular specificity.

In this presentation, diaspora will be understood in terms of dispersion, displacement, and hybridity. Furthermore, the analysis will highlight how the concept of vulnerability intersects with and deepens the notion of diaspora, shaping the characters' experiences of estrangement and relation.

In examining the diasporic dimensions of *Greek Lessons*, I will draw on Homi Bhabha's notion of the third space—understood not as a fixed topos but as a condition of hybridity—together with Michel Foucault's concept of heterotopia and Hannah Arendt's figures of the pariah and the parvenu. Particular emphasis will also be placed on the role of language and communication, both in their linguistic and non-linguistic forms, as central to the novel's exploration of displacement and relation.

Although the analysis takes Han Kang's novel as its starting point, the discussion of diaspora and cultural bridging will not remain solely within the realm of literary interpretation, but will also be framed through a sociological perspective, situating the novel's concerns within broader dynamics of displacement, identity, and cross-cultural encounter.

Cross-Border Lives: Exploring the Experiences of Romanian Migrants in Japan and Japanese Migrants in Romania

Atsushi Takeda¹, Valentina Marinescu²

¹ *Ritsumeikan University, Kyoto*

² *Universitatea din București, Facultatea de Sociologie și Asistență Socială, București*

REZUMAT

This presentation is based on a scoping review of scholarship on Romanian migrants in Japan and Japanese migrants in Romania, critically interrogating how these relatively “invisible” mobility corridors have been conceptualized—and often overlooked—within migration studies.

We surveyed academic and grey literature published between 1990 and 2025, identifying only a small and uneven body of work: studies on Romanians in Japan remain scattered, frequently reduced to labor-market analyses of entertainers, caregivers, or IT specialists, while Japanese mobility to Romania is typically framed through investment, cultural diplomacy, or corporate expansion rather than migrant subjectivities. Across both strands, migrants’ lived experiences are marginal, and theoretical contributions are limited.

The presentation reveals three persistent blind spots: first, the dominance of Eurocentric and West-centric migration lenses that obscure East–East and East–Europe dynamics; second, the neglect of intersectional factors such as gender, class, or life course in shaping mobility trajectories; and third, the absence of longitudinal and comparative studies that could capture the relational dimensions of cross-border lives.

We argue that future research must move beyond descriptive case studies to interrogate how migrants from Romania and Japan actively reconfigure categories of belonging, citizenship, and kinship in contexts that lie outside the “classic” North–West migration axis. By foregrounding these neglected mobilities, this presentation positions the Romanian–Japanese corridor as a productive site for rethinking global migration scholarship and for challenging entrenched assumptions about peripheries, centers, and the directionality of transnational flows.

PANELUL 5

Terenuri emergente: spații, practici sociale și narațiuni culturale în cercetările celor care studiază sociologia

Vineri, 31 Octombrie | 11:00 – 18:40 | Sala 205

Moderator: *Marian Vasile*

Prezentări în acest panel:

11:00 - 11:25. Locuirea ca miraj. Letargie politică și lăcomie imobiliară în Chiajna postdecembristă - *Șerban Barbu*

11:25 - 11:50. Locuirea în tranziție: riscul (ne)cuantificat și siguranța locativă de la „vechi” la „nou” - *Daniela Gîlcă*

11:50 - 12:15. Locuirea informală: între vulnerabilitate socială și intervenție publică. Studiu de caz asupra așezării informale „Cicoare” din municipiul Iași - *Ciprian-Constantin Iftimoaei, Manuela-Mihaela Iftimoaei*

12:15 - 12:40. Fenomenul de pinkwashing în România - *Ionuț-Costinel Surcel*

12:40 - 13:05. Consumul sustenabil în România. Percepții, responsabilitate personală și practici - *Maria Rebeca Stanciu*

14:30 - 14:55. Politicile sexuale ale șaormei - *Sânziana Șendroi, Livia Maria Oța, Vlad Androhovici*

14:55 - 15:20. Mic dejun cu avocado și cină cu shaorma? Premise pentru analiza literației alimentare în România - *Paul Acatrini*

15:20 - 15:45. Din satul românesc în lumea digitală: atractivitatea folclorului autohton pentru tinerii jucători - *Călin Andrei Neagoe*

15:45 - 16:10. Anime-ul ca spațiu identitar: impactul emoțional, relațional și cultural în rândul fanilor - *Simona Gabriela Stanciu*

16:10 - 16:35. Gen Z – O hartă psihografică a motivației și stării emoționale - *Alexandru Zodieru*

17:00 - 17:25. Identitatea aspirațională și consumul simbolic: o perspectivă emergentă asupra societății românești post-tranziționale - *Gabriel Viorel Lupu*

17:25 - 17:50. Identitate etnică și intersecționalitate: experiențele tinerilor romi din România în context educațional - *Alexandra Hosszu, Vlad Coșmeleață*

17:50 - 18:15. Nimic și stigmatizarea: limbajul care anulează identitatea individului - *Denisa Porumboiu*

18:15 - 18:40. Educația românească sub austeritate: o analiză critică a discursului despre criză și a legitimării politicilor fiscale - *Robert-Alexandru Avram*

Locuirea ca miraj. Letargie politică și lăcomie imobiliară în Chiajna postdecembristă

Șerban Barbu¹

¹ *Universitatea din București, Facultatea de Sociologie și Asistență Socială, București*

REZUMAT

În perioada postdecembristă, politicile de tip laissez-faire adoptate de puterea politică transformă locuirea într-o marfă profitabilă dezvoltatorilor și inaccesibilă cetățeanului. Investitorii privați se orientează spre ridicarea unor ansambluri rezidențiale în județul Ilfov, unde fructifică terenurile agricole ieftine și letargia administrațiilor locale. Un astfel de spațiu periurban neglijat este și cartierul Militari Residence din comuna Chiajna, a cărei populație s-a triplat între ultimele două recensăminte. Folosind interviuri semistructurate cu locatarii, observația (ne)participativă în zona ansamblului pe o perioadă de circa doi ani și analiza de conținut a mesajelor textuale și vizuale de etalare a conglomeratului imobiliar, lucrarea analizează consecințele sociale, economice și ecologice ale manierei în care a fost proiectat și dezvoltat complexul respectiv. Într-o economie a aparențelor (Tsing, 2004), dezvoltatorii au regizat un spectacol al proximității față de București, al oazei de verdeață, al confortului și al descătușării de trecutul decrepit, ascunzând în culise izolarea socio-economică produsă de infrastructurile deficitare, violența simbolică, depășirea reglementărilor urbanistice și alte simptome ale violenței lente (Nixon, 2011). În această elucubrație urbanistică în care nevoile sociale sunt subordonate profitului, locatarii dezvoltă o repulsie față de puterea locală și găsesc adaptări informale la coerciția sistemică, uneori chiar prin artizanat infrastructural.

Locuirea în tranziție: riscul (ne)cuantificat și siguranța locativă de la „vechi” la „nou”

Daniela Gîlcă¹

¹ Universitatea din București, Facultatea de Sociologie și Asistență Socială, București

REZUMAT

În peisajul urban al Bucureștiului, blocurile vechi și cele noi coexistă nu doar ca forme arhitecturale, ci ca simboluri ale unor regimuri diferite de risc, siguranță și statut. Blocurile vechi, adesea expertizate și încadrate în clase de risc seismic, devin vizibile în discursul public prin „bulina roșie” și asumarea unei vulnerabilități oficiale. În contrast, blocurile noi se prezintă ca spații moderne, investite social cu siguranță, confort și statut, deși funcționează simultan ca risc invizibil, necuantificat și rareori problematizat în societate. Dacă locuirea în blocurile vechi implică o negociere constantă între atașamentul față de spațiul numit (a)casă și frica de colaps, în blocurile noi predomină o iluzie de siguranță, întreținută de discursuri de marketing și lipsa reglementărilor clare.

Pe baza unei etnografii desfășurate în ultimii patru ani – care a inclus date calitative obținute prin interviuri cu locatari din ambele tipuri de clădiri, precum și cu experți din domeniul imobiliar și ingineri constructori – lucrarea analizează modul în care locuirea este strâns legată de statut, identitate urbană și reprezentări sociale ale riscului. În centrul lucrării se află diferențele structurale, simbolice și sociale dintre locuirea în blocurile vechi și cea în blocurile noi, integrând felul în care riscul, percepția și statutul social se intersectează și modelează experiența domestică. Mai mult, aceste diferențe generează ierarhii de locuire și influențează atât mobilitatea rezidențială, cât și reprezentările despre „bunăstare”, „siguranță”, „alegere corectă” și internalizarea riscului.

Lucrarea propune astfel o lectură critică asupra percepției conform căreia blocul „vechi” devine un spațiu stigmatizat, asociat cu fragilitatea și riscul de colaps, în timp ce blocul „nou” este asociat cu reziliența în fața unui hazard natural, chiar și în absența expertizării. Totodată, studiul evidențiază în ce fel „siguranța” este distribuită în oraș, argumentând faptul că siguranța locativă se construiește nu doar prin criterii tehnice, ci și prin narrative, percepții sociale și practici de locuire. Studiul propune deci o abordare exhaustivă a locuirii bucureștene în care riscul vizibil și cel ascuns se întrepătrund, punând în discuție ierarhii sociale, imaginarul urban și limitele guvernării riscului într-un oraș post-socialist.

Locuirea informală: între vulnerabilitate socială și intervenție publică. Studiu de caz asupra așezării informale „Cicoare” din municipiul Iași

Ciprian-Constantin Iftimoaei^{1,2}, Manuela-Mihaela Iftimoaei^{3,4}

¹ Universitatea „Petre Andrei” din Iași, Facultatea de Științe Politice și Administrative, Iași

² Direcția Județeană de Statistică, Iași

³ Academia Română, Institutul de Cercetare a Calității Vieții, București

⁴ Fundația „Alături de Voi”, România, Iași

REZUMAT

Lucrarea propune o analiză a fenomenului locuirii informale, având ca studiu de caz așezarea informală „Cicoare” din municipiul Iași. Studiul are ca scop diagnosticarea condițiilor de viață, a vulnerabilităților multiple și a mecanismelor de reziliență dezvoltate de locuitorii acestei comunități marginalizate, cu scopul de a fundamenta propuneri de politici publice în domeniul locuirii. Metodologia de cercetare a combinat analiza cantitativă (chestionar aplicat locuitorilor din așezarea informală) cu metode calitative (interviuri semi-structurate și focus-grupuri). Analiza datelor a vizat structura sociodemografică, condițiile de locuire, accesul la servicii publice, veniturile, starea de sănătate și percepțiile asupra siguranței comunitare. Rezultatele studiului evidențiază un grad ridicat de vulnerabilitate locativă, educațională și economică, o rată crescută a supraaglomerării și lipsa infrastructurii edilitare de bază. Studiul formulează recomandări pentru politici publice de locuire incluzivă: identificarea statutului juridic al terenurilor, acces la servicii de bază, reglementări urbanistice adaptate, precum și măsuri integrate de incluziune socială și educațională pentru copii și tineri.

Fenomenul de pinkwashing în România

Ionuț-Costinel Surcel¹

¹ *Universitatea din București, Facultatea de Sociologie și Asistență Socială, București*

REZUMAT

Scopul cercetării mele este de a înțelege modul în care membrii comunității LGBTQ+ sunt afectați de fenomenul de pinkwashing, dar și motivele pentru care organizațiile utilizează o astfel de strategie de marketing.

Odată cu popularizarea paradelor Pride și câștigarea drepturilor fundamentale pentru cuplurile formate din persoane de același sex, discursul public a fost supus unei transformări semnificative. Vizibilitatea comunității a atras după sine atenția marilor branduri și companii, care au început să includă simboluri cu tematică queer în campaniile și produsele lor, în special în luna iunie care este dedicată Pride-ului.

Pinkwashing-ul a devenit în prezent unul dintre cele mai cunoscute concepte pentru membrii comunității queer, acesta fiind tot mai întâlnit în rândul corporațiilor din țara noastră. Interviuurile realizate indică faptul că fenomenul de pinkwashing influențează în mod negativ viețile persoanelor queer, acestea având nevoie de un ajutor real, nu de produse și servicii tematice doar într-o anumită perioadă a anului.

Totodată, rezultatele demonstrează și modul lipsit de etică prin care corporațiile capitalizează identitățile queer și se folosesc de acestea pentru a-și crea o imagine incluzivă și a câștiga bani.

Consumul sustenabil în România. Percepții, responsabilitate personală și practici

Maria Rebeca Stanciu¹

¹ *Universitatea din București, Facultatea de Sociologie și Asistență Socială, București*

REZUMAT

În această lucrare îmi propun să analizez relația dintre percepțiile asupra gravității schimbărilor climatice, responsabilitatea atribuită (personală versus instituțională) și caracteristicile socio-demografice nivel de educație absolvit, vârstă, mediu de rezidență, situație financiară și practicile efective de consum sustenabil. Folosesc datele pentru România ale anchetei cu chestionar Eurobarometru Special 95.1 (martie–aprilie 2021) și mă ghidez după concepte precum „consumul verde”, „consumul responsabil” și „discursul mărfii ecologice”, cu accent pe rolul valorilor personale, al responsabilității percepute și al capitalului educațional și economic în structurarea comportamentelor de consum. Datele indică o frecvență redusă a consumului sustenabil în România. Cel mai consistent efect asupra practicilor de consum sustenabile îl are responsabilitatea percepută: persoanele care își asumă responsabilitatea împreună cu instituțiile adoptă semnificativ mai multe practici decât cele care transferă responsabilitatea exclusiv instituțional. Atitudinile ecologice și responsabilitatea declarată sunt necesare, dar insuficiente pentru schimbarea comportamentală. Consumul sustenabil este condiționat de resursele educaționale și economice, iar barierele structurale și instituționale probabil împiedică transpunerea intențiilor pro-mediu în practică.

Politicile sexuale ale șaormei

Sânziana Șendroi¹, Livia Maria Oța¹, Vlad Androhovici¹

¹ *Universitatea din București, Facultatea de Sociologie și Asistență Socială, București*

REZUMAT

Această cercetare etnografică arată cum se reflectă asimetria relațiilor de putere dintre genuri în spațiul de consum al șaormeriei bucureștene. Prin utilizarea observației participative multi-situate, precum și a interviurilor semi-structurate am descoperit în șaormerie un spațiu al masculinității. Nu în ultimul rând, prin intermediul acestei cercetări am putut să explorăm intersectarea subiectivităților noastre, prin integrarea bias-urilor fiecăruia.

Încă de la început am întâmpinat unele dificultăți în a scrie o cercetare din perspectiva unui „noi” colectiv, întrucât fiecare avea câte o experiență particulară legată de șaormerii și așteptări construite în consecință. Prin banalitatea sa aparentă în peisajul bucureștean, șaormeria ne oferea scenarii previzibile, nu doar pentru poziția noastră de consumatori, ci și pentru cea din care aveam să analizăm acest teritoriu. În practică, am simțit că spațiul șaormeriei este unul puternic masculin, în care sunt etalate dinamici de putere și comportamente specifice masculine, ceea ce ne făcea să fim în minoritate.

Poziționându-ne critic față de prezența centrală a cărnii și alienarea ei de animalul viu care a fost înainte de sacrificiu, ne-a fost greu să ne simțim integrați în spațiul șaormeriei. Acesta a fost, desigur, un impas în cercetarea noastră, căci priveam deja subiectul printr-o lentilă morală - este sau nu este bine să consumi carne în astfel de cantități în contextul crizei climatice? O voce care ne-a inspirat să articulăm acest bias într-o direcție utilă a fost cea a lui Carol J. Adams, o autoare cunoscută pentru teoria ei critică ce susținea că lupta feministă se intersectează cu lupta pentru eliberarea animalelor.

Mic dejun cu avocado și cină cu shaorma? Premise pentru analiza literației alimentare în România

Paul Acatrini¹

¹ Universitatea din București, Facultatea de Sociologie și Asistență Socială, București

REZUMAT

Prezentarea își propune să aducă în discuție stadiul actual al conceptului de literație alimentară (food literacy), cu accent pe adaptarea și operaționalizarea acestuia în contextul românesc. În literatura internațională, literația alimentară a evoluat de la o abordare simplistă, centrată pe cunoștințe de nutriție, spre o viziune complexă, multidimensională, care include: planificarea și organizarea meselor, capacitatea de selecție și înțelegere a informațiilor, practicile de preparare a meselor, precum și dimensiunea critică/reflexivă a alegerilor alimentare. Abordările recente iau în calcul și componente digitale sau simbolice, analizând modul în care social media (influenceri) sau aplicațiile nutriționale modelează deciziile alimentare.

Instrumentele existente de măsurare a literației alimentare, precum Self-Perceived Food Literacy Scale (SPFL, Olanda) sau Food Literacy Questionnaire (IFLQ-19, Australia), oferă o bază solidă de pornire în cercetare, dar pot fi limitate la contextele culturale specifice în care au fost dezvoltate. Cu o analiză atentă a contextului cultural românesc, aceste instrumente pot fi adaptate valid în România, unde alimentația este la confluența dintre tradiții familiale sau ritualuri sociale și noile media digitale. Până în prezent, nu am identificat o încercare sistematică de a construi un index național al literației alimentare, ceea ce oferă un spațiu important pentru contribuții originale.

Pe această bază, intenționez să prezint câteva direcții posibile de dezvoltare a unui instrument, pornind de la cele existente și validate în alte contexte, care să cuprindă nu doar dimensiunile funcționale și critice consacrate, ci și aspectele simbolice și digitale specifice ecologiei informaționale alimentare din România. În acest sens, datele obținute de studiile pe care le-am coordonat la Cult Research arată un paradox: interesul declarat pentru sănătate și prevenție al românilor este foarte ridicat, dar comportamentele reale sunt contradictorii – de la consum frecvent de fast-food la anxietatea alimentară manifestată mai ales în rândul tinerilor. Aceste rezultate sugerează importanța unei analize nuanțate a literației alimentare, care să țină cont de diferențe generaționale, sociale și culturale.

Prezentarea va contura premisele pentru construcția unui index de literație alimentară adaptat la România, ca instrument de analiză sociologică, dar și ca bază pentru intervenții de educație alimentară sau politici publice de sănătate.

Din satul românesc în lumea digitală: atractivitatea folclorului autohton pentru tinerii jucători

Călin Andrei Neagoe¹

¹ Universitatea din București, Facultatea de Sociologie și Asistență Socială, București

REZUMAT

Studiul abordează potențialul jocurilor video ca vehicule de promovare culturală și turistică prin integrarea elementelor mitologice și folclorice. Plecând de la premisa că jocurile pot influența percepțiile și comportamentele din lumea reală, cercetarea subliniază potențialul lor de a stimula turismul cultural, după modelul unor francize consacrate precum "The Witcher" sau "Assassin's Creed". Pornind de la concepte precum „spațiile liminoide” (Hong, 2015), „povestirea ambientală” (Jenkins, 2004) sau „muzee digitale” de mitologie (Vandewalle, 2024), am realizat interviuri cu gameri români (21–25 ani), cărora le-am prezentat materiale vizuale cu personaje și simboluri din folclorul românesc. Discuțiile, desfășurate online, au vizat atitudinile privind integrarea acestor elemente într-un joc video și percepțiile asupra posibilului impact cultural și turistic. Rezultatele confirmă interesul pentru un joc bazat pe mitologia românească, condiționat de gen, calitate și gradul de fidelitate față de sursele culturale. Participanții au recunoscut limitat elementele autohtone, singura referință unanimă fiind Dracula, perceput mai degrabă ca brand global. Totuși, majoritatea au considerat că un astfel de joc ar putea genera interes pentru patrimoniul cultural și turismul românesc. Rezultatele se aliniază literaturii privind rolul jocurilor ca stimulente culturale și turistice, dar relevă și nevoia de adaptare la sensibilitățile contemporane.

Anime-ul ca spațiu identitar: impactul emoțional, relațional și cultural în rândul fanilor

Simona Gabriela Stanciu¹

¹ *Universitatea din București, Facultatea de Sociologie și Asistență Socială, București*

REZUMAT

Scopul lucrării este de a cerceta rolul anime-ului în viața fanilor români, analizând modul în care acest tip de conținut media influențează construcția de sine, relațiile sociale, consumul și implicarea culturală. În urma interviurilor realizate cu 13 respondenți, precum și a observației participative desfășurate în cadrul Comic Con, s-a evidențiat faptul că majoritatea participanților au intrat în contact cu anime-ul încă din copilărie, iar interesul s-a consolidat mai târziu, prin influențe sociale și explorări personale. Anime-ul a devenit pentru ei un refugiu emoțional, o sursă de inspirație, cadru de evadare din realitatea cotidiană, dar și un instrument de învățare și formare a valorilor personale.

Consumul de anime a facilitat formarea de prietenii și integrarea în comunități de fani, iar evenimentele precum Comic Con sunt percepute drept spații sigure de exprimare identitară și prilej de a socializa cu alte persoane care au interese comune. Deși în trecut fanii au fost stigmatizați și etichetați negativ, în prezent percepția socială asupra anime-ului este în curs de transformare, acesta devenind tot mai prezent și mai vizibil în cultura mainstream. Impactul său se reflectă și în modul în care influențează interesele și stilul de viață al fanilor, iar implicarea lor în fandom, prin creație, consum cultural și participare, reflectă integrarea anime-ului în viața cotidiană.

Gen Z – O hartă psihografică a motivației și stării emoționale

Alexandru Zodieru¹

¹ Universitatea din București, Facultatea de Sociologie și Asistență Socială, București

REZUMAT

Proiectul își propune să aducă mai multă claritate în înțelegerea diversității psihologice din interiorul generației Z, pornind de la două dimensiuni esențiale:

1. Starea emoțională generală – între optimism și demoralizare
2. Sursa de motivație – între internalism (motivație internă) și externalism (motivație externă)

Cercetarea a combinat metode cantitative (chestionare) și analize calitative, aplicate pe un eșantion reprezentativ de tineri din generația Z (18–27 ani). Pe baza răspunsurilor, au fost construite scale validate pentru a clasifica participanții în patru tipologii psihografice.

Rezultatele au fost sintetizate într-o matrice 2x2 care descrie patru profiluri distincte:

- Optimist–Internalist („Zen Builders”) – motivați, autonomi, echilibrați
- Optimist–Externalist („Smart Performers”) – energici, orientați spre validare și succes
- Demoralizat–Internalist („Quiet Dropouts”) – retrași, cu potențial, dar în lipsă de resurse
- Demoralizat–Externalist („Lost Navigators”) – vulnerabili, dependenți de confirmări exterioare

Matricea oferă un cadru aplicabil în:

- Marketing – personalizarea mesajelor și canalelor în funcție de profil psihologic
- HR și employer branding – strategii diferențiate de retenție, motivare și comunicare
- Proiecte educaționale și sociale – sprijin adaptat nevoilor emoționale și cognitive reale ale tinerilor

Generația Z nu este omogenă. În spatele comportamentelor aparent similare se află motivații diferite, stări emoționale variate și surse distincte de sens. Această matrice oferă un instrument simplu, dar profund, pentru a acționa mai inteligent și mai empatic în raport cu tinerii de azi.

Identitatea aspirațională și consumul simbolic: o perspectivă emergentă asupra societății românești post-tranziționale

Gabriel Viorel Lupu¹

¹ Universitatea din București, Facultatea de Sociologie și Asistență Socială, București

REZUMAT

Construcția identității aspiraționale reprezintă un proces esențial prin care indivizii articulează relația dintre sinele actual și sinele dorit într-un cadru social dominat de imperativele succesului și vizibilității. În România post-tranziție, acest proces se realizează în mare măsură prin consum simbolic, în care obiectele, experiențele și brandurile devin resurse de validare și instrumente de diferențiere socială.

Identitatea aspirațională poate fi înțeleasă ca o proiecție a „sinelui posibil” (Markus și Nurius, 1986), încărcată de dimensiuni normative și culturale. Ea ghidează comportamentele cotidiene și strategiile de prezentare de sine, fiind strâns legată de mecanisme de comparație socială și de nevoia de recunoaștere. În acest context, consumul nu mai este doar un act economic, ci un spațiu performativ în care indivizii își negociază apartenența și statutul. Datele confirmă că generațiile Y și Z investesc semnificativ în consumul vizibil, atât offline, cât și în mediile digitale, pentru a construi o imagine aspirațională coerentă.

Interviurile surprind intensitatea performării sinelui aspirațional în mediul online. Aspirațiile nu sunt doar proiecții individuale, ci se formează în dialog cu presiunile culturale și cu normele de validare socială. Consumul simbolic devine o punte între sinele actual și cel dorit, dar și un mecanism prin care indivizii negociază recunoașterea, apartenența și statutul. Analiza contribuie la înțelegerea modului în care aspirațiile personale, presiunile culturale și practicile de consum se împletesc în definirea sinelui contemporan, oferind o direcție emergentă pentru sociologia identității în România post-tranziție.

Identitate etnică și intersecționalitate: experiențele tinerilor romi din România în context educațional

Alexandra Hosszu¹, Vlad Coșmeleață¹

¹ Universitatea din București, Facultatea de Sociologie și Asistență Socială, București

REZUMAT

În contextul creșterii extremismului îndreptat împotriva minorităților, asumarea identității etnice rome a devenit și mai provocatoare decât era deja. Povara istorică a sclaviei și Holocaustului coroborată cu stigmatizarea și rasismul prezent îngreunează semnificativ decizia de a vorbi public despre identitate romă. În același timp, identitatea etnică se intersectează cu alte dimensiuni ale vieții sociale precum gen, religie, orientare sexuală sau statut social, ceea ce face ca procesele de negociere identitară să diverse și nuanțate. Prin utilizarea conceptelor sociologice de stigmă (Goffman, 1963), intersecționalitate (Crenshaw, 1991), ne propunem să explorăm modul în care tinerii romi percep și construiesc identitatea etnică în viața cotidiană, dar și modul în care aceștia se definesc în raport cu grupurile majoritare. Studiul se bazează pe 17 interviuri semi-structurate realizate cu tineri romi în anul 2022, urmărind dimensiuni de analiză precum asumarea și negocierea identității etnice și relaționarea cu alte identități, semnificația apartenenței la minoritatea romă, percepția politicilor și programelor educaționale destinate romilor, relația cu neromii.

Nimic și stigmatizarea: limbajul care anulează identitatea individului

Denisa Porumboiu¹

¹ *Universitatea din București, Facultatea de Sociologie și Asistență Socială, București*

REZUMAT

Tema propusă aduce în discuție modul în care limbajul, prin cuvinte aparent lipsite de însemnătate, poate deveni un instrument de stigmatizare și de anulare a identității individului. Cuvinte precum „nimic” sau expresii de tipul „nu ești bun de nimic” funcționează ca etichete ce produc efecte nu doar la nivel individual (scăderea stimei de sine, anxietate, izolare), ci și la nivel social, unde pot genera forme de violență simbolică, relațională sau chiar fizică. Astfel, stigmatizarea prin cuvinte devine un ansamblu de mecanisme de control și ierarhizare a indivizilor în societate.

Tema evidențiază perspectivele sociologice asupra stigmatizării, pornind de la teoria stigmatizării a lui Erving Goffman, completată de perspectivele lui Michel Foucault asupra discursului și puterii, precum și de conceptele lui J.L. Austin despre actele de vorbire și efectele performative ale cuvintelor. Din această perspectivă, limbajul nu mai este doar un instrument de comunicare, ci unul de exercitare a puterii, de producere a inegalităților și de consolidare a excluderii sociale.

Relevanța temei constă în sublinierea responsabilității sociale a limbajului și în deschiderea unor direcții de reflecție asupra practicilor educaționale și culturale care pot diminua efectele violente ale stigmatizării și pot combate mecanismele de excludere și ierarhizare socială.

Educația românească sub austeritate: o analiză critică a discursului despre criză și a legitimării politicilor fiscale

Robert-Alexandru Avram¹

¹ Universitatea din București, Facultatea de Sociologie și Asistență Socială, București

REZUMAT

Această lucrare analizează modul în care măsurile de austeritate adoptate în sistemul educațional românesc, în anul 2025, sunt construite discursiv prin ceea ce considerăm a fi „discursul crizei” – narațiuni care încadrează reducerile și modificările de politici drept atât inevitabile, cât și ca fiind o responsabilitate morală a întregii comunități. Cercetarea utilizează metoda analizei critice a discursului pentru a analiza un corpus alcătuit din discursuri politice, reacții publice ale actorilor relevanți și texte legislative, cu scopul de a identifica narațiuni ascunse și strategii retorice utilizate de factorii de decizie pe parcursul verii anului 2025, care servesc la normalizarea restricțiilor bugetare aplicate în sectorul educațional.

Analiza evidențiază modul în care actorii guvernamentali încearcă să legitimeze austeritatea ca fiind atât inevitabilă, cât și moral responsabilă, prezentând sacrificiul ca pe o datorie care trebuie împărțită colectiv de către toți membrii societății. Între timp, contra-discursurile exprimate de sindicate, ONG-uri și reprezentanți ai studenților subliniază consecințele măsurilor: prejudiciile sociale, erodarea încrederii și pierderea demnității pentru profesori și elevi.

Rezultatele acestui studiu arată că austeritatea nu este susținută doar prin argumente bugetare, ci și printr-un vocabular moral și prin apeluri la ideea de lipsă, care construiesc solidaritatea, inevitabilitatea, datoria morală și responsabilitatea colectivă ca singura cale viabilă. Prin deconstruirea acestor narațiuni concurente, studiul contribuie la înțelegerea austerității ca formă de guvernanță în educație, care reconfigurează distribuția resurselor în numele eficienței.

PANELUL 6

Gender Studies within (Romanian) Sociology. From Skepticism to Trust

Joi, 30 Octombrie | 16:00 – 17:15 / 18:45 – 20:25 | Sala 207

Moderatori: *Laura Grünberg, Raluca Molea*

Prezentări în acest panel:

16:00 - 16:25. Administering Gender in the Doctor's Office: Transgender Experiences with the Romanian Healthcare System - *Adrian Bourceanu*

16:25 - 16:50. Obiectificarea femeii în subcultura trap: expresii simbolice ale violenței de gen - *Ramona-Elena Bratu (Dună)*

16:50 - 17:15. „Ideologia de gen” ca instrument al fundamentalismului religios în România post-2010: între mobilizare politică și contestarea drepturilor - *Victor Ciobotaru, Alexandra Hosszu*

17:40 - 18:30. Dr. Marius Geantă, Florin Dumitru Mihălțan, Carolina Espina, Marian-Gabriel Hâncean (Sala 205)

Panel plenar destinat utilizării științelor sociale în prevenția primară în mediul rural

18:45 - 19:10. Exploring the Reverse Gender Gap in Education: A Thematic Network Analysis of Scientific Literature - *Raluca-Mihaela Molea*

19:10 - 19:35. Menarche: The Learning Point of Doing and Reproducing Gender Norms - *Anca-Teodora Niță*

19:35 - 20:00. To be or Not to be Old: Romanian Women's Experiences with Social Media and Anti-Aging Discourses - *Veronica Oancea, Robert Similea, Tatiana Țurcanu*

20:00 - 20:25. Early Motherhood in Romania: A Gender-Sensitive Sociological Approach to Stigma and Social Trajectories - *Elena Mihaela Bujor*

Administering Gender in the Doctor's Office: Transgender Experiences with the Romanian Healthcare System

Adrian Bourceanu¹

¹ *Universitatea din București, Facultatea de Sociologie și Asistență Socială, București*

REZUMAT

This presentation focuses on the experiences of transgender individuals from Romania in medical settings and their interactions with doctors and staff, examined through seven in-depth interviews. Transgender people encounter more obstacles in medical settings than their cisgender peers, mainly due to the disruptions effected by different gender markers in their appearance, self-presentation and official documents. However, the aim of the presentation is to showcase such interactions not as mere accidents, but as specific forms of administrative violence aimed at maintaining a regime of cisnormative legibility. By approaching the topic in this manner, the presentation seeks to provide new perspectives on the social production of gender, offering potentially more inclusive concepts that can help social researchers rethink how the category of gender fits into their own models.

Obiectificarea femeii în subcultura trap: expresii simbolice ale violenței de gen

Ramona-Elena Bratu (Dună)¹

¹ *Universitatea „Alexandru Ioan Cuza”, Facultatea de Filosofie și Științe Social-Politice, Iași*

REZUMAT

Muzica trap nu este doar un fenomen muzical în România, ci și un mod de viață pentru unii tineri care se identifică cu versurile melodiilor ce abordează aspecte precum: viață de stradă, petreceri, viața de noapte, consumul de droguri, dar și cu stilul de viață promovat fiind în general vorba despre o viață excentrică, o viață caracterizată de opulență și hedonism. Studiarea modului în care sunt percepute și interpretate astfel de valori controversate ale subculturii trap (glorificarea banilor, a vieții de lux, violenței, consumului de droguri, sexualitatea) exprimate în mesajele versurilor, poate oferi perspective sociologice valoroase asupra modului în care cultura influențează apartenența socială și comportamentul adolescenților în societatea postmodernă.

Obiectificarea femeii constituie una dintre formele subtile, dar persistente, ale violenței de gen, manifestată frecvent prin discursuri culturale și produse media. Subcultura trap, parte a scenei muzicale contemporane, oferă un teren fertil pentru analiza modului în care limbajul artistic și imaginarul vizual reproduc și normalizează stereotipuri de gen și practici de obiectificare. Lucrarea de față își propune să investigheze reprezentările femeii în versurile și videoclipurile trap, cu accent pe mecanismele prin care acestea consolidează forme de violență simbolică și psihologică.

Demersul metodologic integrează o analiză calitativă de conținut asupra unui eșantion de producții trap populare în spațiul românesc și internațional, alături de un cadru teoretic bazat pe conceptele de violență simbolică, obiectificare sexuală, și cultura populară ca instrument de socializare. Rezultatele preliminare evidențiază prezența unor tipare recurente de reducere a identității feminine la dimensiuni corporale, asocierea constantă cu roluri pasive sau subordonate și legitimarea relațiilor de putere inegale între sexe.

Concluziile subliniază faptul că obiectificarea în trap nu este un fenomen marginal, ci o practică discursivă cu efecte sociale relevante, care contribuie la perpetuarea violenței de gen și la interiorizarea unor norme disfuncționale de relaționare. Lucrarea aduce în atenție necesitatea unor abordări critice asupra culturii muzicale contemporane și a unor programe educaționale orientate spre alfabetizare media și egalitate de gen.

„Ideologia de gen” ca instrument al fundamentalismului religios în România post-2010: între mobilizare politică și contestarea drepturilor

Victor Ciobotaru¹, Alexandra Hosszu²

¹ Școala Națională de Studii Politice și Administrative, Facultatea de Științe Politice, București

² Universitatea din București, Facultatea de Sociologie și Asistență Socială, București

REZUMAT

În ultimul deceniu, România a devenit scena unor mobilizări sociale și politice puternic influențate de discursuri fundamentalist-religioase, cu impact direct asupra percepției publice privind egalitatea de gen și drepturile minorităților. „Ideologia de gen”, construct preluat “în travesti” din zona conceptelor academice, a fost resemnificat și instrumentalizat de către actori religioși și politici conservatori pentru a genera panică morală și pentru a legitima inițiative legislative restrictive. Acest fenomen a avut vizibilitate maximă în campania pentru Referendumul pentru Familie (2018), dar continuă să se manifeste prin opoziția la educația sexuală, libertatea academică prin tentative de interzicere a studiilor de gen în universități și promovarea unei agende legislative anti-avort.

Articolul își propune să analizeze rolul fundamentalismului religios în reconfigurarea cadrului sociologic românesc privind studiile de gen, printr-o dublă perspectivă: pe de o parte, felul în care discursurile fundamentaliste au penetrat spațiul public și au contestat legitimitatea cercetării de gen; pe de altă parte, modul în care sociologia românească poate răspunde acestei provocări printr-o producție academică riguroasă, sensibilă la gen și ancorată în drepturile omului.

Analiza va integra studii de caz asupra Coaliției pentru Familie și Grupului de rugăciune din Parlament, utilizând metode de analiză de conținut aplicate discursurilor publice și documentelor oficiale. Rezultatele arată că fundamentalismul religios nu reprezintă doar o formă de tradiționalism religios, ci o ideologie politică ce instrumentalizează „genul” pentru a redefini spațiul democratic și pentru a restrânge drepturi fundamentale.

Lucrarea contribuie la dezbateră sociologică privind metamorfozele contemporane ale studiilor de gen în România, evidențiind tensiunea dintre cercetarea academică și discursurile iliberale care contestă însăși legitimitatea genului ca categorie de analiză.

Exploring the Reverse Gender Gap in Education: A Thematic Network Analysis of Scientific Literature

Raluca-Mihaela Molea¹

¹ *Universitatea din București, Facultatea de Sociologie și Asistență Socială, București*

REZUMAT

Fenomenul reverse gender gap (inversarea decalajelor de gen) a fost identificat și abordat în multe studii din domeniul educational începând cu anii 2000. Acest fenomen este caracterizat de scăderea performanțelor academice ale băieților și de diminuarea numărului de băieți care se înscriu la facultate sau care absolvă studiile universitare, în timp ce fetele înregistrează performanțe academice mai ridicate și îi depășesc pe băieți la înscrierea și terminarea facultății. Această lucrare își propune să analizeze tematic direcțiile de cercetare asociate acestui fenomen cu scopul de a observa evoluția subiectului de cercetare în timp și a identifica posibile direcții viitoare de studiu. Metodologia de cercetare are la bază un set de date format din 119 articole indexate în Web of Science, analizate prin intermediul programului VOSviewer cu ajutorul căruia a fost analizată co-apariția cuvintelor cheie ce a permis cartografierea subiectului de cercetare și evidențierea clusterelor tematice principale. Rezultatele evidențiază că literatura se grupează în jurul a trei arii tematice majoritare: 1. performanțele academice în domeniul STEM în raport cu stereotipurile de gen; 2. inegalitățile structurale și implicațiile socio-economice pentru femei; 3. consecințele asupra familiei și a relațiilor de gen. Analiza temporală indică o schimbare de la preocupările pentru performanțele școlare către teme emergente privind impactul social și cultural al fenomenului de reverse gender gap în educație.

Menarche: The Learning Point of Doing and Reproducing Gender Norms

Anca-Teodora Niță¹

¹ *Universitatea din București, Facultatea de Sociologie și Asistență Socială, București*

REZUMAT

Menstrual education is a term that activists and policy making entities are using as part of the menstrual health definition, considering the wellbeing of all the menstruators. In my anthropological exploratory research, menstrual education has two ramifications: the informal education and the formal one. Menstrual education starts and is very present in the moment of the first menstruation (menarche) and it is usually informal, made by mothers, friends and later in life on the internet. The formal education is not as much present as menstruators and non-menstruators would have wanted to be in their life. In my ongoing research I have been conducting interviews with both women and men (20-30 years old) regarding when, how and from whom they have learned about menstruation, focusing on the puberty period and adolescence. At this point, the discussion of menstrual education showed me how menarche is the trigger moment for the embodiment of gender roles, meaning the social differences and inequalities between both genders. The embodiment of gender roles is visible in the first romantic and sexual experiences of participants, when men are taking the role of provider and protector, while women take the role to educate their partner and share their emotions with them.

To be or Not to be Old: Romanian Women's Experiences with Social Media and Anti-Aging Discourses

Veronica Oancea¹, Robert Similea¹, Tatiana Țurcanu²

¹ Universitatea din București, Facultatea de Sociologie și Asistență Socială, București

² Universitatea Tehnică a Moldovei, Facultatea de Electronică și Telecomunicații, Chișinău

REZUMAT

Lucrarea explorează modul în care femeile române cu vârste între 49 și 80 de ani se raportează la discursurile anti-îmbătrânire de pe rețelele sociale, un fenomen transnațional ce transformă îmbătrânirea din proces biologic într-o problemă culturală, simbolică și politică. Fundamentată pe teorii sociologice precum capitalul (Bourdieu), guvernamentalitatea estetică neoliberală (Rose, Gill) și construcționismul social al vârstei (Gullette, Berger & Luckmann), cercetarea utilizează un chestionar aplicat unui eșantion de 110 femei active digital.

Analiza urmărește relațiile dintre frecvența expunerii la conținut anti-îmbătrânire, realismul perceput al mesajelor, sursele de încredere și atitudinile față de folosirea produselor cosmetice și a procedurilor estetice. Rezultatele arată că vizionarea repetată a acestor conținuturi este corelată cu o percepție sporită a realismului și cu intensificarea presiunii estetice, iar interacțiunile active (aprecieri, comentarii) cresc probabilitatea internalizării normelor corporale dominante. În același timp, o parte dintre respondente manifestă rezistență simbolică și resemnifică îmbătrânirea prin distanțare critică față de aceste mesaje.

Se conturează o polarizare între femeile care acordă încredere experților medicali sau brandurilor – corelată cu utilizarea frecventă a produselor – și cele care își bazează deciziile pe experiențe proprii sau sfaturi informale, unde apare mai mult scepticism și autonomie. Totodată, frecvența utilizării produselor este asociată cu intensitatea mesajelor sociale primite („să rămâi frumoasă indiferent de vârstă”), confirmând rolul rețelelor interpersonale în perpetuarea normelor de gen.

Concluziile sugerează că social media funcționează ca un regim algoritmic de vizibilitate, amplificând idealurile neoliberale ale tinereții, dar oferind și spații pentru contestare și reconfigurarea identității. Studiul contribuie la sociologia digitală a îmbătrânirii, evidențiind specificul românesc: femeile mature navighează între presiuni globale și resurse locale de capital cultural și digital, transformând îmbătrânirea într-un teritoriu de negociere simbolică și de afirmare a identității.

Early Motherhood in Romania: A Gender-Sensitive Sociological Approach to Stigma and Social Trajectories

Elena Mihaela Bujor^{1,2}

¹ *Universitatea din București, Facultatea de Sociologie și Asistență Socială, București*

² *Direcția de Asistență Socială, Slobozia*

REZUMAT

Early motherhood is a recurrent theme in Romanian social research, traditionally addressed from demographic, medical, or psycho-social perspectives. This paper proposes a critical and nuanced approach grounded in a gender-sensitive sociological framework, aimed at demonstrating the epistemological and practical value of Gender Studies. In the context of Romanian sociology's gradual shift from initial skepticism to wider acceptance of this paradigm, the study offers a concrete argument for its integration.

The research focuses on two interrelated dimensions: the stigma surrounding young mothers and their postnatal social trajectories. The first dimension examines how gender norms, power dynamics within intimate relationships, and patriarchal structures contribute to the construction and perpetuation of a strong stigma associated with early motherhood. More than simple social labeling, this stigma functions as an exclusionary mechanism that limits young mothers' access to essential resources such as education, healthcare, and social support. The research argues that stigma is not a spontaneous social reaction but a direct consequence of how Romanian society defines and sanctions deviations from traditional gender roles.

The second dimension explores the postnatal social pathways of adolescent mothers, analyzing how social work interventions can either positively or negatively influence their life course. Effective support goes beyond the provision of material resources, focusing instead on empowerment, autonomy-building, and the reduction of gender inequalities. The findings highlight the crucial role of social workers and public policies in creating alternatives to marginalized social trajectories.

Through this analysis, the paper makes a strong case for a gender-oriented sociology of early motherhood as an indispensable tool for understanding social complexity, addressing inequalities, and developing more contextually relevant intervention strategies. It ultimately demonstrates that Gender Studies provide not only a theoretical lens but also a profound and relevant source of knowledge for improving social work practices.

PANELUL 7

Tehnologiile și viețile noastre sociale: de la hârtie și cerneală la inteligență artificială

Vineri, 31 Octombrie | 11:00 – 18:15 | Sala 103

Moderatori: *Cosima Rughiniș, Simona Vulpe*

Prezentări în acest panel:

11:00 - 11:25. Sponsored Content in the Context of Short-Format SM Journalism: An Exploratory Analysis of GenȘtiri Instagram Page - *Andreea Stancea, Eduard Gross*

11:25 - 11:50. Ecouri populiste și polarizare afectivă: dinamica opoziției „noi-ei” în discursul maghiar online - *Marton Szasz*

11:50 - 12:15. Sharenting-ul ca factor de risc pentru abuzul de date personale ale copiilor: dovezi din România - *Gyöngyvér Erika Tókéș, Anca Velicu*

12:15 - 12:40. Inteligența artificială în România: provocări structurale și perspective strategice în contextul tranziției digitale - *Valentina-Georgiana Dumitrache*

12:40 - 13:05. AI în mediul academic: reacțiile universităților și editurilor la folosirea inteligenței artificiale în producerea de cunoaștere - *Simona-Nicoleta Vulpe, Cosima Rughiniș, Dinu Țurcanu, Răzvan Rughiniș*

14:30 - 14:55. AI and the Economy of Freed Time: Between Productivity and Personal Life - *Robert Similea*

14:55 - 15:20. Mapping the AI Research Landscape: Competencies and Research Cultures in Academic Hiring - *Anamaria Năstasă, Monica-Mihaela Maer-Matei, Cosima Rughiniș, Dinu Țurcanu*

15:20 - 15:45. Filtre invizibile: un audit sociologic al deciziilor algoritmice în recrutare - *Georgiana State*

15:45 - 16:10. Materialitate și subiectivități: o analiză a tehnologiilor portabile - *Cristina Mihaela Gheorghe*

16:10 - 16:35. Parenting by Prompt: An Analysis of Chatbot Recommendations for the Digital-Age Family - *Gabriela-Alexandra Bălănuță*

17:00 - 17:25. Societate hipertext, hipermedia și patrimoniu digital. Metamorfoze ale practicilor de creație și consum cultural, sub impactul noilor tehnologii digitale - *Angelica Helena Marinescu*

17:25 - 17:50. Hibridizări ale corpului: idealuri de frumusețe între tipar și inteligența artificială - *Andra Mijaiche*

17:50 - 18:15. De la like la radicalizare? Tinerii în fața inegalităților digitale - *Delia Stănică Bobirsc*

Sponsored Content in the Context of Short-Format SM Journalism: An Exploratory Analysis of GenȘtiri Instagram Page

Andreea Stancea¹, Eduard Gross²

¹ Școala Națională de Studii Politice și Administrative, Facultatea de Comunicare și Relații Publice, București

² Universitatea Lucian Blaga Sibiu, Facultatea de Științe Socio-Umane, Sibiu

REZUMAT

Social media platforms have become central arenas for both journalistic communication and branded advertising, raising questions about transparency, authenticity, and audience trust. Short-format news outlets targeting Generation Z increasingly rely on Instagram-native content strategies, yet the dynamics of sponsored versus non-sponsored posts remain insufficiently explored. This study addresses how Gen, Știri, a Romanian Instagram-native news outlet, integrates sponsored content while maintaining journalistic style and how audiences respond in terms of engagement and sentiment. We show that non-sponsored posts adhered more consistently to journalistic conventions (87.50%) than sponsored posts (61.90%) and achieved substantially higher user engagement across most categories, particularly in education and civic content. Posting frequency displayed only a weak correlation with engagement ($r = .32$, $p = .032$), challenging the assumption that visibility depends primarily on volume. Instead, content format and emotional tone were stronger predictors: reels underperformed compared to carousels ($F(2,139) = 6.14$, $p = .003$), while posts evoking trust, anticipation, and joy elicited more favorable reactions than those with overtly promotional tones. These findings reveal that although disclosure tools such as Meta's "paid partnership" tag signal sponsorship, they do not guarantee alignment with journalistic style or audience trust. The results highlight an ethical tension between editorial integrity and commercial strategy, as some sectors (e.g., banking, telecom) sacrifice structural clarity for persuasion. At the same time, cultural and lifestyle sponsors (e.g., festivals, films) demonstrate that sponsored content can resonate when narrative authenticity is preserved. The present study reveals that sustainable engagement in platform-native journalism depends less on posting frequency and more on ethical transparency, narrative clarity, and affective resonance. These insights contribute to debates on journalism ethics in social media contexts and offer practical guidance for balancing financial sustainability with audience trust.

Ecouri populiste și polarizare afectivă: dinamica opoziției „noi-ei” în discursul maghiar online

Marton Szasz¹

¹ *Universitatea din București, Facultatea de Sociologie și Asistență Socială, București*

REZUMAT

Articolul investighează modul în care discursul populist pe platforma X modelează coeziunea socială la nivel conversațional. Analiza pornește de la ipoteza că valența emoțională a mesajelor, și nu cadrele narative, reprezintă mecanismul proximal al coeziunii. Baza empirică include 240 de comentarii publice (80 pentru fiecare temă: migrația, Uniunea Europeană și Rusia), colectate manual și anonimizate în martie 2025. Comentariile au fost codificate printr-o combinație de etichetare automată a cadrelor (anti-elitist, centrat pe popor, naționalist) și codare umană pentru tip de reacție, ton emoțional (pozitiv, neutru, negativ) și coeziune (solidaritate, antisistem, fragmentare), cu fiabilitate satisfăcătoare ($\alpha \approx 0,81-0,84$).

Metodologia urmează un design mixt: analiza cantitativă cu teste χ^2 și coeficientul V Cramér este completată de o analiză calitativă a 15 comentarii selectate intenționat. Rezultatele arată că nu există asocieri semnificative între cadre și ton sau între cadre și coeziune, dar evidențiază o legătură puternică între ton și coeziune ($\chi^2=72.202$, $p<0.001$, $V \approx 0.39$). Tonul pozitiv se asociază clar cu solidaritatea, iar negativitatea generează doar fisuri moderate, fără a conduce la o dezbinare profundă.

Distribuțiile tematice conturează profiluri emoționale distincte. Migrația atrage un discurs preponderent negativ (76%), favorizând fragmentarea și antisistemul. UE concentrează reacții antisistem (70%), dar mai degrabă ca un consens negativ îndreptat împotriva instituțiilor, nu ca ruptură între utilizatori. Rusia apare drept spațiul cel mai ambivalent: nivelul ridicat de fragmentare coexistă paradoxal cu cea mai mare proporție de solidaritate (37%). Aceste rezultate sugerează că fiecare temă deschide o arenă emoțională specifică, în care pozitivitatea, chiar dacă rară, are un efect de coagulare puternic, în timp ce negativitatea produce fisuri moderate, dar nu o prăbușire a coeziunii. Analiza calitativă sprijină aceste constatări: metaforele de tip „asediu” și opozițiile „noi-ei” împing discursul despre migrație spre registre non-solidare; invectivele anti-instituționale în cazul UE mențin delegitimarea fără a fragmenta uniform comunitatea; iar în cazul Rusiei aceleași resurse discursive pot alimenta atât solidaritatea, cât și divizarea. Studiul oferă totodată un protocol reaplicabil, cu date și coduri disponibile pe Zenodo, care pot sprijini monitorizarea discursului online și elaborarea unor strategii de comunicare și moderare adaptate contextului tematic.

Concluzia generală este că valența emoțională este mecanismul care organizează coeziunea, în timp ce tema postării funcționează ca fundal ce canalizează distribuția emoțiilor. Din perspectivă teoretică, rezultatele reclamă modele analitice centrate pe emoție, iar practic arată că formulările pozitive sporesc probabilitatea solidarității mai mult decât retorica bazată pe vinovăție sau polarizare.

Sharenting-ul ca factor de risc pentru abuzul de date personale ale copiilor: dovezi din România

Gyöngyvér Erika Tőkés¹, Anca Velicu²

¹ Universitatea Sapientia, Facultatea de Științe Tehnice și Umaniste, Cluj-Napoca

² Academia Română, Institutul de Sociologie, București

REZUMAT

Sociologia contemporană se confruntă cu noi provocări în înțelegerea modului în care transformările digitale remodelează practicile sociale și creează forme inedite de vulnerabilitate. Acest studiu examinează sharenting-ul —practicile părinților, sau ale altor persoane cu responsabilități parentale, de a publica pe internet date personale ale copiilor, fără consimțământul acestora—ca fenomen social emergent care reflectă tensiuni mai ample între intimitatea familială, participarea digitală și drepturile copilului în societatea românească.

Utilizând datele din studiul EU Kids Online 2020, analizăm dacă sharenting-ul crește riscul victimizării pentru copiii ale căror date au fost publicate. Mai exact, vom studia impactul sharenting-ului asupra riscului de a fi victime ale abuzului de date personale în rândul copiilor români cu vârste cuprinse între 12-17 ani. Încadrat la nivel teoretic de modelul socio-ecologic, studiul va investiga nu doar relația directă a sharenting-ului cu riscul abuzului de date personale, ci și modul în care sharenting-ul, în combinație cu alți factori de risc de la nivelul victimei, are un impact asupra acestui risc. Acest cadru teoretic ne permite să înțelegem cum practicile digitale ale părinților se intersectează cu caracteristicile personale și vulnerabilitățile individuale ale copiilor, contribuind la o vulnerabilizare mai mare a acestora.

Rezultatele studiului relevă asociații statistice semnificative între comportamentele parentale de sharenting și experiențele copiilor de victimizare prin abuz de date personale. Când este examinat independent, sharenting-ul emerge ca un predictor semnificativ al victimizării. Mai critic, când se controlează pentru alți factori la nivel individual, sharenting-ul își menține puterea predictivă, afectând în mod particular copiii vulnerabili emoțional care se confruntă cu riscuri amplificate din cauza practicilor parentale de expunere.

Vom discuta rezultatele studiului atât în ceea ce privește semnificația lor teoretică, cât și în ceea ce privește implicațiile acestora la nivel societal. Ne vom centra analiza în perspectiva drepturilor copiilor în lumea digitală, arătând cum practicile digitale aparent benigne ale părinților pot compromite aceste drepturi ale copiilor. În final vom propune câteva recomandări de abordare a problemei în societatea românească.

Inteligența artificială în România: provocări structurale și perspective strategice în contextul tranziției digitale

Valentina-Georgiana Dumitrache¹

¹ *Universitatea din București, Facultatea de Sociologie și Asistență Socială, București*

REZUMAT

La nivel global, inteligența artificială provoacă o transformare profundă a pieței muncii și a mediului organizațional, accelerând automatizarea și digitalizarea. Aceasta duce la dispariția unor locuri de muncă, dar și la crearea unor roluri noi, care necesită competențe digitale și abilități soft, precum gândirea critică și adaptabilitatea. Impactul este considerat în general pozitiv, datorită creșterii eficienței și eliminării sarcinilor repetitive (Iuga, 2021).

În România, însă, tranziția digitală întâmpină numeroase obstacole. Nivelul de digitalizare este redus, iar competențele digitale ale populației sunt semnificativ sub media europeană (Eurostat, 2023b). Puține companii oferă programe de training pentru dezvoltarea abilităților digitale (Eurostat, 2023), iar sistemul educațional nu asigură pregătirea adecvată pentru noile cerințe ale pieței muncii (Fotea et al., 2019). Deficitul de specialiști IT este o altă barieră majoră pentru dezvoltarea inteligenței artificiale (Iuga, 2021).

De asemenea, lipsa unor politici clare și a unei implicări eficiente din partea autorităților și a mediului de afaceri afectează adoptarea tehnologiilor digitale. România riscă să își piardă competitivitatea pe termen lung dacă nu vor fi implementate măsuri coerente și nu se va stimula colaborarea între actorii implicați (Iuga, 2021). Cultura organizațională actuală este puțin favorabilă inovației, iar procesul decizional opac limitează capacitatea de adaptare (PWC, 2023).

Pentru a depăși aceste probleme, organizațiile trebuie să prioritizeze dezvoltarea continuă a angajaților, în special a abilităților soft, greu de înlocuit de inteligența artificială, și să modifice criteriile de recrutare, punând accent pe competențele reale și potențialul candidaților, nu doar pe diplome (Iuga, 2021). De asemenea, o cultură organizațională deschisă, care promovează inovația și colaborarea între angajați și conducere pare să fie esențială pentru o tranziție eficientă (PWC, 2023).

În concluzie, România se află într-un moment decisiv. Adaptarea rapidă la revoluția digitală și integrarea inteligenței artificiale sunt esențiale pentru a-și menține relevanța economică și socială. Fără schimbări semnificative în educație, politici publice și cultură organizațională, riscul de decalaje față de alte țări europene va crește, iar oportunitățile tehnologice nu vor fi valorificate corespunzător.

AI în mediul academic: reacțiile universităților și editurilor la folosirea inteligenței artificiale în producerea de cunoaștere

Simona-Nicoleta Vulpe¹, Cosima Rughiniș¹, Dinu Țurcanu², Răzvan Rughiniș³

¹ *Universitatea din București, Facultatea de Sociologie și Asistență Socială, București*

² *Universitatea Tehnică a Moldovei, Chișinău*

³ *Universitatea Națională de Știință și Tehnologie Politehnica București, București*

REZUMAT

Proliferarea instrumentelor pe bază de inteligență artificială (IA) generativă dă naștere la întrebări sociologice privind producția de cunoaștere, legitimitatea instituțională și dinamica muncii academice. În această lucrare, am studiat modul în care universitățile de prestigiu și marile edituri academice abordează integrarea IA în procesele de educație și cercetare. Pornind de la teoriile sociologice privind munca de delimitare (Gieryn, 1983; Lamont & Molnár, 2002) și teoria actor-rețea (Callon, 1986; Latour, 1987), introducem două concepte noi: black-boxing dual și actori hibridi dependenți de legitimitate. Am utilizat analiza calitativă de conținut pentru a studia reglementările privind IA adoptate de 16 universități de top din Statele Unite și Regatul Unit și de 12 edituri academice prestigioase.

Rezultatele noastre pun în evidență reacțiile instituționale distincte pe care le au universitățile și editurile la opacitatea IA. Organizațiile academice abordează această problemă prin impunerea unor cerințe de atribuire, concentrându-se astfel pe transparența utilizării, mai degrabă decât pe pătrunderea în cutia neagră a IA. Universitățile utilizează strategii de delimitare care privilegiază contribuțiile IA orientate către procese de producere a cunoașterii, în detrimentul generării directe de conținut. De asemenea, universitățile delegă frecvent autoritatea către profesori în ceea ce privește utilizarea IA de către studenți. Politicile universitare legitimează actori hibridi care pun accent pe beneficiile pedagogice, cum ar fi „cercetătorul asistat de IA”, „scriitorul perfecționat de IA”, „traducătorul asistat de IA” și „programatorul asistat de IA”.

În schimb, editurile academice stabilesc limite centralizate, controlate din punct de vedere editorial, axate pe protejarea conținutului științific. Toate editurile analizate de noi exclud IA din rolul de autor și implementează verificări riguroase pentru integritatea conținutului. Ele legitimează o gamă mai restrânsă de actori hibridi, cum ar fi „editorii lingvistici asistați de IA” pentru rafinarea stilistică și „metodologii asistați de IA” pentru activități de cercetare specifice. De asemenea, editurile impun limite mai stricte privind utilizarea IA de către recenzori și editori în comparație cu autorii.

Analiza comparativă evidențiază faptul că, deși ambele tipuri de organizații au ca scop păstrarea autorității umane, universitățile dau dovadă de mai multă flexibilitate în integrarea IA în scopuri educaționale, în timp ce editurile impun limite mai stricte pentru a menține integritatea publicațiilor academice. Legitimitatea academică este reconstruită în mod activ în jurul principiilor transparenței și responsabilității umane. Cercetarea noastră contribuie la o mai bună înțelegere a structurilor sociale în schimbare și a dinamicii puterii care joacă un rol important în transformarea digitală a mediului academic.

AI and the Economy of Freed Time: Between Productivity and Personal Life

Robert Similea¹

¹ *Universitatea din București, Facultatea de Sociologie și Asistență Socială, București*

REZUMAT

This presentation investigates how the use of artificial intelligence transforms not only work tasks but also the ways in which people choose to value the time they gain. The findings are based on semi-structured interviews with experts in Romania, divided into two main categories: AI users and AI developers.

The results show that AI functions as a mental space liberator, taking over repetitive and cognitively as well as time-consuming tasks. However, the destination of the recovered time varies across different factors. For some, such as young entrepreneurs and developers, the additional time is reinvested into productivity and innovation, accelerating projects and opening new professional opportunities. For others, such as managers and consultants, this time is redirected toward educational creativity, personal development, or simply reconnecting with family and community.

These differences reflect both life and career stages as well as distinct understandings of work and its social meaning. At the same time, a tension emerges between the pressure to be even more productive and the desire to restore to time a personal, non-utilitarian value.

Thus, AI not only redistributes tasks but also reshapes the social perception of time: making it simultaneously an economic and an existential resource.

Mapping the AI Research Landscape: Competencies and Research Cultures in Academic Hiring

Anamaria Năstasă¹, Monica-Mihaela Maer-Matei^{1,2}, Cosima Rughiniș³, Dinu Țurcanu⁴

¹ *Institutul Național de Cercetare Științifică în Domeniul Muncii și Protecției Sociale, București*

² *Academia de Studii Economice București, București*

³ *Universitatea din București, Facultatea de Sociologie și Asistență Socială, București*

⁴ *Universitatea Tehnică a Moldovei, Chișinău*

REZUMAT

Răspândirea Inteligenței Artificiale (IA) reconfigurează piața muncii, creând noi cerințe pentru competențe specializate. Deși multe cercetări s-au concentrat pe forța de muncă în general, se cunosc mai puține despre modul în care mediul academic din domeniul IA își definește și comunică nevoile în timpul procesului de recrutare. Acest studiu investighează construcția discursivă a „cercetătorului ideal” în IA prin analiza competențelor și orientărilor academice prioritizate în anunțurile de angajare din mediul academic. Am folosit un set de date de aproximativ 800 de anunțuri de angajare de pe o platformă europeană de joburi academice și am aplicat tehnici de text mining descriptiv și modelare a subiectelor prin Alocare Dirichlet Latentă (LDA). Analiza evidențiază un accent puternic pe cercetare și competențe digitale, alături de abilități transversale precum comunicarea, managementul carierei, mobilitatea și orientarea antreprenorială. Mai mult, modelul nostru a identificat șapte profiluri tematice distincte, interpretate ca indicând „culturi epistemice” variate, care semnalează identități academice diferite potențialilor candidați. Aceste perspective sunt valoroase pentru instituțiile de cercetare care își ajustează strategiile de angajare și pentru cercetătorii aspiranți din domeniul IA.

Filtre invizibile: un audit sociologic al deciziilor algoritmice în recrutare

Georgiana State¹

¹ Universitatea din București, Școala Interdisciplinară de Studii Doctorale, București

REZUMAT

În contextul centenarului cercetărilor de teren coordonate de Dimitrie Gusti și al interesului actual pentru impactul tehnologiilor asupra proceselor sociale, această lucrare prezintă un audit pilot al deciziilor algoritmice din recrutare. Studiul investighează cinci modele lingvistice de mare anvergură – ChatGPT, Gemini, DeepSeek, Grok LLaMA și Mistral – prin 25 de CV-uri sintetice, folosind un protocol minimal și transparent bazat pe vârsta candidaților, vechimea în muncă și un prag de senioritate. Analiza surprinde realismul traiectoriilor profesionale generate și modul de distribuire a seniorității în funcție de gen și grupă de vârstă. Rezultatele evidențiază diferențe semnificative între modele și arată cum designul metricilor poate ascunde sau evidenția bias-uri. Prin raportarea acestei cercetări la tradiția sociologică românească de studiere a mecanismelor de selecție și inegalitate, lucrarea argumentează pentru audituri ușoare, dar sistematice, ca instrument accesibil pentru asigurarea transparenței și echității în utilizarea inteligenței artificiale în recrutare.

Materialitate și subiectivități: o analiză a tehnologiilor portabile

Cristina Mihaela Gheorghe^{1,2}

¹ *Universitatea din București, Facultatea de Sociologie și Asistență Socială, București*

² *Universitatea Politehnica București, Facultatea de Inginerie Electrică, București*

REZUMAT

Tehnologiile portabile (wearable technologies), ca dispozitive electronice purtate pe corp, care colectează și partajează informații despre acesta, simplifică interacțiunea corp-sine și optimizează atât corpul cât și sinele. Practica de auto-monitorizare, cuantificarea sinelui sau cultura metrică, sunt fenomenele sociale dominante specifice acestei tehnologii, în cercetarea acestora fiind predominantă etica umanistă, cea care poziționează în centrul acțiunii omul, elementele non-umane reprezentând doar instrumente pasive care funcționează ca răspuns la intenționalitatea umană.

Diversitatea și complexitatea tehnologiilor portabile contemporane necesită și o abordare postumanistă, care să atribuie importanță egală actorilor umani și celor non-umani în construirea vieții sociale. În această direcție, lucrarea explorează, din perspectivă postumanistă, utilizarea tehnologiei portabile prin extinderea conceptelor lui Repici (2019). Michael Repici (2019), analizând contextul sportului de triatlon și aplicând Teoria Actorului-rețea (Actor-network theory) (Latour, 2005), identifică trei actori-rețea dominanți (Dispozitiv, Corp, Minte) și trei rețele determinate de interacțiunile dintre aceștia (Simțire, Traducere, Colaborare). În paradigma Teoriei Actorului-Rețea, o rețea nu este definită de nodurile sale (actori) ci de interacțiunile dintre acestea, fiind efemeră, existând atât timp cât interacțiunea există. Ca urmare, rețeaua „Simțire” este definită doar de interacțiunile dintre Corp și Minte, rețeaua „Traducere” este determinată doar de tranzacțiile dintre Minte și Dispozitiv, iar rețeaua „Cooperare” este creată de interacțiunile uniforme dintre cei trei actori-rețea, Corp, Minte și Dispozitiv. Extinderea conceptelor lui Repici (2019), din context sportiv în anticiparea comportamentului de utilizare, este susținută de rezultatele preliminare ale unei cercetări calitative al cărui obiectiv este de a surprinde factorii care îi determină pe oameni să încerce, să rămână loiali sau să renunțe la tehnologia portabilă. Primele rezultate ale cercetării sugerează că persoanele care nu intenționează să adopte o tehnologie portabilă acționează preponderent în rețeaua „Simțire”, persoanele care utilizează intens tehnologia portabilă acționează în rețeaua „Traducere”, iar persoanele care folosesc ocazional sau renunță la utilizarea acestora, pot fi asociați rețelei „Cooperare”.

Parenting by Prompt: An Analysis of Chatbot Recommendations for the Digital-Age Family

Gabriela-Alexandra Bălănuță¹

¹ *Universitatea din București, Facultatea de Sociologie și Asistență Socială, București*

REZUMAT

This study interrogates the advice-giving role of artificial intelligence in the context of early childhood digital media use. I conduct a qualitative content analysis of parental mediation strategies recommended by six AI chatbots (three generalist, three parenting chatbots) when prompted to address common parental concerns regarding technology use by children aged 0-8. Conceptually guided by Sharon Hays' theory of intensive parenting and Nikken and Jansz's mediation typology, the analysis shows how these platforms encode and disseminate specific cultural ideals. Empirical findings show that chatbot recommendations consistently align with the labor-intensive tenets of intensive parenting while also reproducing gender stereotypes in their portrayals of children and recommended activities. Furthermore, the chatbots construct a contradictory image of childhood, portraying children as simultaneously vulnerable and agentic. This ideological advice is presented with an air of definitive authority and, critically, without any disclaimers. The research articulates how AI platforms not only reflect but also actively construct and reinforce dominant ideologies of "good" parenting.

Societate hipertext, hipermedia și patrimoniu digital. Metamorfoze ale practicilor de creație și consum cultural, sub impactul noilor tehnologii digitale

Angelica Helena Marinescu¹

¹ Academia Română, Institutul de Sociologie, București

REZUMAT

Studiul propus este o investigație teoretică și empirică asupra a ceea ce înseamnă, din punct de vedere sociologic și al științelor informării și comunicării, fenomenul de digitalizare a operelor de artă din patrimoniul național, în contextul socio-cultural contemporan. Noile tehnologii digitale, de la comunicarea în rețea la noile platforme de comunicare socială, participă la crearea de noi spații de creativitate și de producție economică și culturală, explorând posibilități de colaborare inter-disciplinară, mediul digital modificând maniera în care resursele cultural-artistice sunt create, diseminate, păstrate și re-utilizate. Acest spațiu, care redefinesc sfera culturală și artistică publică în raport cu suportul tehnologic căreia îi este circumscrisă, dincolo de a fi o frontieră între real și virtual, este mai degrabă un spațiu de confluență, un monism digital (Vial, 2013, Stimler et Vial, 2014). Sub impulsul și presiunea evoluțiilor tehnologice, instituțiile culturale sunt confruntate cu necesitatea luării în considerare a noilor practici de creație și consum cultural, ceea ce conduce la redefinirea politicilor culturale și patrimoniale ale actorilor sociali implicați, la nivel național, european (de exemplu, proiectul europeana.eu/portal), și internațional. Pornind de la datele furnizate de Institutul Național de Statistică (INS), privind patrimoniul cultural național, dimensiunea cantitativă a studiului ia în considerare acțiunile Ministerului Culturii, prin Institutul Național al Patrimoniului, pentru constituirea unui spațiu virtual dedicat patrimoniul cultural și artistic muzeal (patrimoniu.ro), în care se înscriu Muzeele aflate în Rețeaua Națională a Muzeelor din România. Aceste resurse contribuie la crearea unor arhive patrimoniale naționale digitalizate, care se constituie în patrimoniu digital (unesco.org, Addison & al., 2013). A doua parte a cercetării analizează un proiect implementat în opt muzee naționale, cu susținerea Administrației Fondului Cultural Național, și constituirea unei Platforme pentru Patrimoniu (PPP) care propune tehnologii avansate (modele 3D interactive, realitate augmentată) și folosirea inteligenței artificiale (vxd.ro/PPP). Metodologia de cercetare calitativă include o analiză de tip socio-semiotic (Souchier, Jeanneret, Le Marec, 2003) și interviuri semi-directive. De la interesul pentru virtualizarea operelor de artă (Marinescu, 2015), la tehnologiile avansate și apariția noilor expoziții de tip imersiv, remarcăm modificarea raportului cu utilizatorul și redefinirea practicilor de consum cultural. În domeniul cultural și al politicilor patrimoniale, aceste metamorfoze sociale, tehnologice și culturale, se definesc între democrație și fractură numerică, în legătură cu procesul de democratizare a culturii, accesul la operele de artă fiind o cerință legitimă, în legătură cu afirmarea drepturilor omului (Poulot, 1988), și o obligație morală (a se vedea raportul Comité des Sages, Bruxelles, 2011).

Hibridizări ale corpului: idealuri de frumusețe între tipar și inteligența artificială

Andra Mijaiche¹

¹ Universitatea din București, Facultatea de Sociologie și Asistență Socială, București

REZUMAT

Publicarea recentă în revista Vogue a unei campanii în care figura centrală era un model generat prin inteligență artificială a provocat dezbateri publice și oferă un exemplu relevant pentru analiza sociologică a modului în care instituțiile culturale consacrate participă la definirea și consolidarea standardelor de frumusețe. Articolul discută acest caz prin două perspective teoretice: conceptul de capital simbolic (Bourdieu, 1991) și figura cyborgului formulată de Donna Haraway (1991).

Din perspectiva conceptului lui Bourdieu, revista Vogue funcționează ca instituție care distribuie capital simbolic. Alegerea de a legitima o imagine generată algoritmic semnalează o schimbare: recunoașterea nu mai este legată de un corp social, cu biografie și habitus, ci de o reprezentare abstractă. În acest mod, frumusețea devine un ideal mai puțin ancorat în corporalitatea reală și mai apropiat de o formă pur vizuală.

Haraway argumentează că oamenii sunt deja hibrizi — parțial biologici și parțial tehnici — iar această condiție deschide posibilitatea reconstruirii identităților, în special a celor feminine, dincolo de normele patriarhale. Cyborgul, ca figură teoretică, propune o deschidere către contestarea și flexibilizarea categoriilor de gen. Acest caz arată însă un rezultat diferit: modelul generat de IA nu creează un spațiu de reconstrucție, ci reproduce tiparele existente. Corpul algoritmic accentuează trăsăturile deja asociate cu feminitatea idealizată și consolidează astfel un standard familiar, dar și mai greu de atins pentru corpurile reale.

Astfel, imaginea creată prin inteligență artificială nu devine un instrument de reinventare a identităților, ci mai degrabă reia și consolidează modelele consacrate ale feminității. Acest contrast nu închide discuția, ci, dimpotrivă, deschide un spațiu de analiză cu privire la felul în care instituțiile culturale valorifică noile tehnologii vizuale și la măsura în care acestea pot, sau nu, să schimbe relația dintre corp, gen și reprezentare.

De la like la radicalizare? Tinerii în fața inegalităților digitale

Delia Stănica Bobirsc¹

¹ *Universitatea din București, Facultatea de Sociologie și Asistență Socială, București*

REZUMAT

Prezentarea explorează relația dintre tehnologie, competențe digitale, participare civică și percepția extremismului în rândul tinerilor din România, în context european. Pornind de la ideea lui Castells (1996) că tehnologiile sunt „structuri constitutive ale societății în rețea”, argumentăm că mediile digitale generează atât oportunități de incluziune, cât și noi forme de vulnerabilitate și inegalitate. Literatura despre radicalizare (McCauley & Moskalenko, 2017; Koehler, 2019) subliniază că lipsa de oportunități și marginalizarea favorizează căutarea de comunități alternative, deseori online, unde narativele extremiste sunt mascate sub forme aparent inofensive, precum umorul sau cultura membrilor.

Cercetarea își propune să răspundă la cinci întrebări: nivelul autoevaluat al competențelor digitale și civice; tiparele de utilizare a internetului (recreere vs. civism/politică); participarea civică și percepția influenței politice; percepția riscurilor sociale, cu accent pe extremism; și rolul inegalităților socio-economice. Sursele includ Barometrul Tinerilor 2024, date Eurostat (2024), raportul NEETs in the Digital Age (WeLaR, 2024), EU Youth Report (2024) și sondajul EU challenges and priorities: Young people's views (2025).

Rezultatele arată o autoevaluare relativ pozitivă, dar inegal distribuită. La nivel național, circa 67% dintre tineri declară competențe digitale bune sau foarte bune, însă doar 24,8% dintre vulnerabili se consideră „foarte buni”, iar 16,4% raportează niveluri slabe. Situații similare apar la „learning to learn” (61,4% vs. 37,5%) și competențele sociale/civice (66,5% vs. 41%). Participarea civică este modestă: doar 20% cred că pot influența deciziile locale, iar apartenența la organizații civice/politice este sub 7%. În planul riscurilor, războiul concentrează cele mai mari temeri (~65%), urmat de restrângerea drepturilor (~50%), în timp ce extremismul este perceput ca risc major de circa 45%; vulnerabilii îl minimizează mai frecvent (17,8% „foarte mare” vs. 21,9% în eșantionul principal).

Comparativ cu media UE, România înregistrează una dintre cele mai dificile situații: rata NEET ~19% (față de 11–12% media UE), doar 46% dintre tineri cu competențe digitale de bază (vs. 71% media UE), cea mai mare rată de părăsire timpurie a școlii (16,6% vs. 9,5%) și un risc de sărăcie/excluziune de circa o treime dintre tineri. Raportul WeLaR confirmă că aproape 60% dintre NEETs europeni au competențe digitale foarte reduse, România fiind puternic reprezentată.

În ansamblu, datele arată că deficitul de competențe digitale și civice, suprapuse peste inegalități socio-economice, reduc participarea civică și atenuează percepția riscului extremismului. Aceste vulnerabilități sporesc permeabilitatea la narative radicale și reclamă politici multi-componente: alfabetizare digitală critică, sprijin integrat pentru NEET și mecanisme de consolidare a participării civice.

PANELUL 8

Dezvoltare și ruine: guvernarea naturii și a ariilor naturale protejate în Europa Centrală

Vineri, 31 Octombrie | 11:00 – 16:10 | Sala 208

Moderatori: Călin Cotoi, Alexandru Iorga

Prezentări în acest panel:

11:00 - 11:25. Mașinăria de produs ruine: proiectocrația și arta eșecului strategic - *Costin Adrian Cace*

11:25 - 11:50. De la decor la labirint: natura urbană ca spațiu reglementat - *Dragoș Lobonți*

11:50 - 12:15. The Rusty Black Gold. Intergenerational Relations Evolutions in an Uncommon Fishing Village - *Andrei Mihail, Loredana Ivan*

12:15 - 12:40. Geoparcul global UNESCO ca model de management raționalist al patrimoniului natural și cultural local. O perspectivă critică - *Alexandru Odea*

12:40 - 13:05. Neo-ruralitatea și paradigma Degrowth: reconfigurări subiective și dinamici sociale în contextul românesc - *Andrada Tobias*

14:30 - 14:55. Drumul Tulcea - Chilia Veche (DJ222N): piatră, praf și promisiuni - *Ruxandra Păduraru*

14:55 - 15:20. Transformările socio-ecologice de la Cernobîl după momentul 26 aprilie 1986 - *Geanina Rosca*

15:20 - 15:45. Dunărea pe hărțile mentale ale tinerilor și tinerelor din orașul Hârșova - *Carmen Voinea*

15:45 - 16:10. Hybrid Landscapes: Suburban Expansion and Socio-Ecological Change in Rural Romania - *Irina Zamfirache*

Mașinăria de produs ruine: proiectocrația și arta eșecului strategic

Costin Adrian Cace^{1,2}

¹ Academia Română, Institutul Național de Cercetări Economice „Costin C. Kirițescu” (INCE), Centrul de Cercetări Demografice (CCD), București

² Universitatea din București, Facultatea de Sociologie și Asistență Socială, București

REZUMAT

Peisajul românesc post-socialist este marcat de o prezență constantă a ruinelor – vestigii ale unor proiecte de modernizare eșuate care devin, paradoxal, scena unor noi promisiuni de dezvoltare. Această lucrare argumentează că pentru a înțelege ciclul recurent al „dezvoltării și ruinelor”, trebuie să analizăm nu proiectele în sine, ci mașinăria politică și administrativă care le produce. Folosind conceptul de proiectocrație, definesc acest sistem ca un mod de guvernare performativ a cărei raționalitate nu constă în producerea de succes, ci în managementul strategic al eșecului. Proiectocrația nu doar tolerează ruinele, ci le cultivă activ ca „ruine productive”: un artefact administrativ care devine resursa esențială pentru perpetuarea ciclului birocratic. O ruină este documentată, transformată într-un set de indicatori negativi („excluziune socială persistentă”) și devine astfel baza pentru seminarii de „lecții învățate” și justificarea pentru următorul proiect. Analiza se ancorează într-un studiu de caz etnografic aprofundat: un centru de prelucrare a lemnului din nordul Gorjului. Construit prin fonduri europene, declarat un „succes” și ulterior încuiat pentru ani de zile, cu utilajele noi încă în țiplă, acest centru este emblema ruinei productive. Eșecul său nu este un punct final; este materia primă pentru un nou ciclu birocratic. Demonstrez cum această logică a ruinei productive iluminează direct tema „guvernării naturii”. Voi argumenta că un sit industrial abandonat, o ruină a dezvoltării, este cadrul perfect pentru un nou proiect de „renaturare” sau „turism ecologic”. Astfel, „natura” nu apare ca o antiteză a dezvoltării eșuate, ci ca următorul său capitol, un nou personaj într-un teatru al ficțiunilor productive. În final, prezentarea repoziționează dialectica „dezvoltare și ruine” nu ca pe o succesiune, ci ca pe un motor circular. Proiectocrația nu produce dezvoltare sau ruine; ea produce dezvoltare prin ruine.

De la decor la labirint: natura urbană ca spațiu reglementat

Dragoș Lobonți¹

¹ *Universitatea din București, Facultatea de Sociologie și Asistență Socială, București*

REZUMAT

Vă invit să începem cu un mic joc de imaginație. Gândiți-vă că intrați într-un parc. Dar nu un parc obișnuit, ci unul construit ca un labirint. Aleile sunt înguste și bine trasate, iar tufișuri uriașe, înalte cât zidurile, vă ghidează pașii. Nu le puteți atinge cu adevărat, nu vă puteți afunda în verdeață. Tot ce puteți face este să mergeți pe calea indicată, cât mai repede, pentru a găsi ieșirea. Acest parc-labirint devine o metaforă a felului în care multe dintre spațiile noastre verzi urbane sunt gândite: ordonate, delimitate, frumoase de privit, dar greu de trăit.

Prezentarea mea pornește de la acest exercițiu imaginar pentru a analiza tensiunile reale dintre natură și urbanitate, așa cum apar ele în cazul parcului din orașul natal și în practica instituțională mai largă. În contextul transformărilor urbane contemporane, modul în care natura este integrată și gestionată în spațiul public reflectă nu doar orientări estetice sau ecologice, ci și configurații culturale, sociale și politice. Spațiile verzi devin astfel terenuri de negociere, unde ordinea și disciplina se confruntă cu nevoia de libertate și participare.

Lucrarea mea evidențiază câteva direcții majore: disonanța dintre discursul ecologic oficial și practica administrativă, transformarea parcului într-un spațiu controlat și disciplinat, comercializarea treptată a naturii urbane și absența unei viziuni strategice coerente. Interdicția aparent banală de a călca pe iarbă devine un indiciu puternic pentru a înțelege cum este percepută natura: nu ca partener de viață urbană, ci ca obiect estetic, fragil și adesea inaccesibil.

Scopul acestei prezentări este de a deschide o discuție despre modul în care putem regândi relația dintre om și natură în oraș. Dacă parcul devine doar un labirint în care natura este redusă la decor, atunci pierdem esența sa politică, socială și ecologică. Dar dacă îl înțelegem ca spațiu relațional, interactiv și participativ, putem imagina un alt tip de urbanitate, unul în care natura nu este doar invocată, ci și împuternicită.

The Rusty Black Gold. Intergenerational Relations Evolutions in an Uncommon Fishing Village

Andrei Mihail¹, Loredana Ivan¹

¹ Școala Națională de Studii Politice și Administrative, Facultatea de Științe Politice, București

REZUMAT

For several generations, fishing constituted the primary economic activity for the inhabitants of Sfântu Gheorghe, a village in the Danube Delta. This activity, carried out until the latter half of the 20th century using locally evolved methods and techniques, underwent profound transformation with the advent of the communist regime. The Romanian state extensively industrialized local fishing, regulating fish collection according to its national interests. A central driving force behind these changes was the caviar, which became an essential commodity to fulfill the foreign currency needs of communist Romania.

Industrialization not only introduced new fishing practices but also significantly altered the social landscape of the village. The status of fishermen improved markedly as they became employees of local cooperatives. Additionally, the village went through new forms of development in areas such as electrification, education, supply, and culture. Consequently, fishing became not only an economic resource but also a source of pride across multiple generations engaged in this industry. It is for this reason that many fishermen who worked during that era today express feelings of frustration and uncertainty about the future.

Regrettably, in Sfântul Gheorghe, the transition to capitalism initiated in 1989 led, over the following decade, to the drastic decline and eventual disappearance of industrial fishing structures. Formerly employed fishermen became self-employed, compelled to run fishing as an entrepreneurial venture—now largely a secondary activity connected to tourism. Furthermore, sturgeon fishing, once emblematic of the local piscicultural industry, was banned through centrally imposed ecological regulations. In this context, local life lost not only a vital economic resource but also an element of identity, rendered today illegal.

This presentation explores the intergenerational changes wrought by these realities. Having become a site of internal and external youth migration, the village, outside the tourist season, almost turns into a ghost town—so much so that, according to a more or less ironic local testimony, one could walk bare-skinned in the street during winter. Former social and personal relationships sometimes appear fragmented, affected by the mass departure of young laborers for whom the Danube Delta no longer offers significant economic opportunities neither the strong sense of identity it once did.

Geoparcul global UNESCO ca model de management raționalist al patrimoniului natural și cultural local. O perspectivă critică

Alexandru Odea¹

¹ Universitatea din București, Facultatea de Sociologie și Asistență Socială, București

REZUMAT

Geoparcul global este unul dintre cele mai interesante demersuri și proiecte din ultimii ani căpătând notorietate în cercetarea științifică transdisciplinară. Geoparcul reprezintă, în viziunea UNESCO, un spațiu geografic deosebit în care patrimoniul natural geologic și cel cultural al comunităților locale se disting prin valoarea lor unică și sunt integrate printr-un sistem de management de tip holistic ghidat de principii și obiective ce țin de conservare, educație și dezvoltare durabilă.

Lucrarea își propune o analiză epistemologică a coerenței interne normative a obiectivelor geoparcului global cu principiile sistemului de management sustenabil al resurselor naturale și culturale specifice conceptului de dezvoltare durabilă. Lucrarea va analiza demersul constructivist al paradigmei geoparcului global care fundamentează un model de management raționalist. Acest tip de management presupune cunoaștere abstractă și tehnică, o metodologie strictă și un set de proceduri tehnice aplicabile, în teorie, oricărui context comunitar. Geoparcul construiește și transformă realitatea socială a comunității locale prin aplicarea modelului de management pentru a atinge obiectivele definite și avansate de către UNESCO. Există astfel riscul ca această construcție a realității social-comunitare să fie bazată mai degrabă pe un model abstract, extrinsec obiectivelor practice reale ale comunității, iar aplicarea acestui model să genereze efecte nedorite de către aceasta.

Neo-ruralitatea și paradigma Degrowth: reconfigurări subiective și dinamici sociale în contextul românesc

Andrada Tobias¹

¹ Universitatea Babeș-Bolyai, Facultatea de Sociologie și Asistență Socială, Cluj-Napoca

REZUMAT

Această lucrare explorează fenomenul neo-ruralității în România post-socialistă, analizând experiențele trăite de migranții de la oraș la sat, autointitulați „noi țărani”, care adoptă stiluri de viață alternative, orientate spre sustenabilitate. Studiul investighează modul în care acești actori reconfigurează noțiunile de muncă, consum și comunitate, navigând în tensiunile dintre aspirațiile lor și normele socio-culturale ale mediului rural tradițional.

Analiza identifică inițiativele neo-rurale ca locuri de experimentare ecologică și inovație la nivel local, dar examinează critic rolul lor ambivalent în perpetuarea sau subminarea ierarhiilor de putere legate de capitalul cultural și clasa socială. Punând în prim-plan dialectica dintre agentitatea individuală și constrângerile structurale, această lucrare contribuie la dezbaterile transnaționale privind tranzițiile durabile, subliniind necesitatea unor strategii sensibile la context, care să reconcilieze reziliența ecologică cu transformarea socială emancipatoare.

Cercetarea se bazează pe interviuri etnografice și observații participative, analizând modul în care valorile degrowth se materializează în practici concrete, relații sociale și aspirații. Rezultatele indică o reconfigurare a relațiilor cu munca, consumul și comunitatea, reflectate în preferința pentru producția locală, rețelele alternative și un ethos al suficienței și simplității. Cu toate acestea, studiul evidențiază și limitele aplicării stricte a conceptului de degrowth, observând că aceste practici pot coexista cu forme de consum distinctiv și preocupări pentru acumularea de capital simbolic, accesibile în special unui segment privilegiat al societății.

În concluzie, cercetarea subliniază tensiunile dintre idealurile nou-veniților și realitățile de pe teren, evidențiind necesitatea unei examinări critice a dinamicii puterii și a eforturilor conștiente de a construi punți bazate pe respect și înțelegere reciprocă.

Drumul Tulcea - Chilia Veche (DJ222N): piatră, praf și promisiuni

Ruxandra Păduraru¹

¹ *Universitatea din București, Facultatea de Sociologie și Asistență Socială, București*

REZUMAT

Chilia Veche este penultima oprire pe ruta Tulcea-Periprava, o călătorie care poate dura și patru ore și jumătate sau chiar cinci, cu pasagerul clasic Mircești, navă construită la Giurgiu în 1974. Pentru transportul mic, de câteva persoane sau pe distanțe scurte, se folosesc ambarcațiuni de dimensiuni reduse, pentru care este nevoie de permis special de barcă. Acestea aparțin localnicilor sau, mai recent, unor firme private precum TRC Trans, care oferă închiriere de bărci și curse rapide cu barcagiu autorizat. Traseul Tulcea-Chilia Veche durează astfel un sfert din timpul cursei cu „Pasagerul”.

Alternativa transportului pe apă este drumul neasfaltat de 70 de kilometri (DJ222N), care leagă Chilia Veche de Tulcea. Traseul se parcurge între o oră jumătate și trei, dar șleaurile adânci, gropile și ploile intense îl fac adesea impracticabil. De asemenea, accesul depinde de programul bacului, influențat de traficul agricol. Din martie 2025, o trecere cu bacul costă 37 lei/mașină, plus un leu pentru fiecare pasager.

„Și nu peste mult timp, copiii celor din Chilia vor ajunge acasă, de la Tulcea, cu mașina, într-o singură oră. De sus, de pe podul de intrare în sat, pe șosea, ei vor vedea o nouă Chilie”, scria Adrian Vasile în Scânteia la 7 martie 1989. Promisiunea nu s-a materializat niciodată. Conform Drăniceanu (2025) abia în 2011 devine din drum comunal, drum județean. În 2017 este inclus într-un proiect cu fonduri europene (40 milioane euro), dar procedurile legale blochează lucrările. Drumul este pietruit ocazional, mai ales în campanii electorale. În 2022, odată cu războiul din Ucraina, devine „rută vitală pentru intervenția armatei” - se alocă 5 milioane euro pentru pietruire. În 2023 se degradează din nou, iar în 2025 alți 3 milioane euro merg către reparații, tot fără îmbunătățiri reale.

Importanța drumului reiese clar atunci când transportul pe apă este blocat. În primăvara lui 2022, odată cu izbucnirea războiului ruso-ucrainean, autoritățile au restricționat traficul pe brațul Chilia timp de aproape trei luni. Aprovizionarea comunei a fost îngreunată, iar deplasarea pe apă a pasagerilor complet blocată. Fără alternative viabile, majoritatea locuitorilor din Chilia Veche depind de vasele Navrom. Afacerile, cumpărăturile, vizitele medicale, livrarea mărfurilor, chiar și poșta, toate sunt mediate de pasager. Drumul terestru devine astfel un subiect recurent: un posibil salvator – aducător de turiști și prosperitate – dar și de presiune și investiții străine.

Prezentarea se bazează pe cercetări desfășurate în cadrul proiectului JUST4MPA, completate de experiențe etnografice în Chilia Veche (2017–2025).

Transformările socio-ecologice de la Cernobîl după momentul 26 aprilie 1986

Geanina Rosca¹

¹ *Universitatea din București, Facultatea de Sociologie și Asistență Socială, București*

REZUMAT

Amploarea contaminării radioactive ca urmare a producerii accidentului nuclear de la Cernobîl a condus la ideea că zona de excludere din jurul centralei va rămâne nelocuită peste 20.000 de ani. Trei decenii mai târziu, numeroase studii au arătat însă că, în locul în care s-a petrecut cel mai mare dezastru nuclear civil, se dezvoltă o faună diversă și semnificativă ca număr, cazul cailor Przewalski fiind un exemplu impresionant.

Fără a se limita la statutul de catastrofă tehnologică majoră în istorie, ci beneficiind de o regenerare ecologică și socială profundă, zona de excludere de la Cernobîl, cu o întindere de aproximativ 30 km în jurul centralei nucleare, a cunoscut o transformare unică, devenind un spațiu al interacțiunii dintre ruine și renaștere, unde procesul de evacuare, abandon și refacere a ecosistemelor se derulează într-un laborator care generează o realitate socio-ecologică paradoxală.

Caz aparte în peisajul transformărilor socio-ecologice din Europa Centrală și de Est, zona de excludere nu a fost inclusă în niciun proiect de restaurare, prin prisma riscurilor nucleare, beneficiind totuși de un statut unic, de simbol al dezastrului și de laborator ecologic, simultan.

În jurul ruinelor au apărut ecosisteme sălbatice în plină regenerare și un spațiu social de interes pentru activiști și politicieni și unul ecologic, de studiu, pentru cercetători: se testează noi modalități de guvernare a naturii, de gestionare a memoriei colective și de integrare a ruinelor post-socialiste în discursuri despre securitate, dezvoltare și identitate națională (samoselii = locuitorii din Zona de Excludere de la Cernobîl, referință generică la persoanele care se stabilesc fără permisiune oficială) și o rezervație involuntară de biodiversitate.

În absența intervenției umane, a apărut o auto-guvernare a naturii, zona de excludere stârnind interesul atât științific, cât și turistic.

Însă, după ce atractivitatea față de vizitarea zonei de către străini a scăzut din cauza apariției pandemiei de COVID-19, declanșarea războiului dintre Federația Rusă și Ucraina în 22 februarie 2022 a transformat din nou zona într-un spațiu de insecuritate, de această dată cu caracter geopolitic, fiind ocupat de armata rusă.

Martor al trecutului sovietic și al unei catastrofe nucleare, Cernobîlul reprezintă un punct nodal în care istoria, natura și politica se intersectează, redefinind formele de (auto)guvernare și de percepție asupra dezvoltării și securității în regiune.

Dunărea pe hărțile mentale ale tinerilor și tinerelor din orașul Hârșova

Carmen Voinea¹

¹ *Universitatea din București, Facultatea de Sociologie și Asistență Socială, București*

REZUMAT

O cercetare recentă care a urmărit explorarea nodurilor culturale de pe hărțile mentale ale tinerilor și tinerelor din Hârșova a dezvăluit un spațiu urban cu o identitate distinctă, un mic oraș puternic „imaginabil” dacă folosim terminologia lui Kevin Lynch. Deși obiectivul cercetării a fost identificarea principalelor locuri în care tinerii desfășoară activități culturale și cât de incluzive sunt pentru grupurile defavorizate, reprezentările mentale ale acestora au arătat că natura, în special Dunărea, reprezintă probabil factorul principal care conferă identitate spațiului urban. Aproape toate hărțile mentale au inclus Dunărea sau anumite locuri pe Dunăre, iar acestea contribuie la o potențare multisenzorială a orașului și dau mai multă forță creării de imagini distincte în ochii observatorilor. Unele dintre locuri sunt în natură, cu intervenție umană limitată asupra spațiului, precum aria protejată a Canaralelor, pe când altele sunt locuri hibride, care poartă amprenta proceselor istorice prin care a trecut orașul, dezindustrializarea, privatizările sau chiar îngrădirea unor spații comune. Acestea din urmă creează un peisaj postindustrial, care îmbină istoria urbană cu patrimoniul natural: portul și pontonul, „La Bazin”, „La țeavă”, cariera, căpitănia, șantierul sau „hala”. Ele transpun în cuvinte și imagini modul în care aceste procese istorice se integrează în memoria și reprezentările mentale ale tinerilor și tinerelor. Continuitatea vieții urbane nu este astfel asigurată doar prin amintiri, ci și toponimic, multe locuri păstrând referințe la producția de sârme care obișnuia să angajeze o bună parte din locuitorii orașului, la șantierul naval sau la traficul fluvial. Mai mult, diminutivarea numelor anumitor locuri de pe hărțile mentale poate indica atașamentul tinerilor față de aceste locuri hibride: „La Copăcel”, „La Căsuță”, „La gemuleț”. O altă concluzie importantă pentru obiectivele cercetării a fost că locurile din natură rămân printre cele mai incluzive din oraș, în contextul în care comunitatea din Hârșova este marcată de tensiuni etnice, populația romă, în special cea romă turcă/tatară, fiind puternic discriminată și marginalizată.

Hybrid Landscapes: Suburban Expansion and Socio-Ecological Change in Rural Romania

Irina Zamfirache¹

¹ *Universitatea din București, Facultatea de Sociologie și Asistență Socială, București*

REZUMAT

The urbanization of rural spaces on the outskirts of Bucharest, where landscapes once marked by agricultural projects and, later, abandonment, are now being reshaped into hybrid suburban environments. These areas, once structured around collective farms and industrial infrastructures, now accommodate new residential developments and ecological processes. The result is a hybrid landscape where degraded infrastructures, improvised suburban housing, spontaneous vegetation, and the presence of both wild and domestic animals generate novel socio-ecological configurations. Nature is reinterpreted in these transitional spaces: at once a marker of neglect, a resource for ecological renewal, and an active participant in reshaping local imaginaries of modernity and development. The analysis situates suburbanization within the fractured legacies of postsocialist transformation and peripheral capitalism, arguing with case studies from Vidra and Berceni that these hybrid landscapes are neither rural nor suburban. In doing so, the paper contributes to understanding how environmental change, suburban expansion, and living become intertwined in the ongoing redefinition of modern landscapes.

PANELUL 9

Elections in the Network: Politics, Emotions, and Algorithms in the super Electoral year

Vineri, 31 Octombrie | 14:30 – 17:25 | Sala 207

Moderatori: *Andreea Stancea, Aurelian Muntean*

Prezentări în acest panel:

14:30 - 14:55. Political Efficacy Patterns and Electoral Behavior Differentiation: Evidence from Romania's 2024-2025 Electoral Reorganization - *Romeo Asiminei, Sergiu Bortos*

14:55 - 15:20. Election Campaign 3.0: A Socio-Anthropological Perspective on Microtargeting in the 2024 Romanian Presidential Race - *Bogdan Nadolu, Delia-Ioana Nadolu*

15:20 - 15:45. Analysis of Discourse and Public Reception of Călin Georgescu's Candidacy: Magical Realism and Identity Work in Contemporary Politics - *Anania-Andreea Iordache*

15:45 - 16:10. Digital (Emotional) Voter: Analyzing TikTok Comments on the 2024 Romanian Presidential Candidates - *Valentin Lăzureanu, Andreea Stancea*

16:10 - 16:35. Between Ballots and Algorithms: Understanding Romanian Voters in a Changing Democracy - *Andreea Stancea, Aurelian Muntean*

17:00 - 17:25. Gender Gaps in Political Participation and Support for Democratic Values Among Young People in Romania - *Xhenis Shehu*

Political Efficacy Patterns and Electoral Behavior Differentiation: Evidence from Romania's 2024-2025 Electoral Reorganization

Romeo Asiminei¹, Sergiu Bortos¹

¹ *Universitatea „Alexandru Ioan Cuza”, Facultatea de Filosofie și Științe Social-Politice, Iași*

REZUMAT

The unprecedented reorganization of Romania's presidential elections from December 2024 to May 2025 provides a unique opportunity to examine how political efficacy shapes electoral behavior during institutional uncertainty. This study investigates the relationship between perceived political efficacy and differentiated electoral participation patterns among Romanian citizens. Drawing on the distinction between internal political efficacy (citizens' perceived ability to influence politics) and external efficacy (belief that the political system is responsive), we examine how these dimensions interact to produce distinct ways of electoral engagement. We hypothesize that fragmented institutional trust between national and European institutions creates paradoxical participation patterns, where high internal efficacy coexists with low external efficacy. Our analysis utilizes data collected among Romanian citizens aged 18-89, incorporating political efficacy measures, institutional trust across six national and two European institutions, and electoral participation in 2024 parliamentary elections, 2024 presidential elections, and the reorganized 2025 presidential elections. The reorganization appears to have amplified existing tensions between citizens' desire for influence and institutional trust. These results highlight the complexity of electoral behavior during democratic transitions and the need for nuanced approaches to understanding citizen-state relationships in contemporary Romania.

Election Campaign 3.0: A Socio-Anthropological Perspective on Microtargeting in the 2024 Romanian Presidential Race

Bogdan Nadolu¹, Delia-Ioana Nadolu¹

¹ *Universitatea de Vest din Timișoara, Facultatea de Sociologie și Psihologie, Timișoara*

REZUMAT

The first round of the Romanian presidential elections, held on November 24, 2024, marks a significant paradigm shift from traditional electoral strategies to one driven by social media, algorithms, and artificial intelligence. This election was won by an independent candidate who, just two months before the elections, was polling under 1%. Two weeks before voting day, their number of supporters had risen to approximately 6-7%, and according to the two exit polls conducted on election day, he reached 16%, ultimately securing a decisive victory with 22.9% of the votes. How was such a meteoric rise possible, given the absence of an offline campaign and officially declared electoral expenses of zero RON? Does an electoral strategy based on social media, algorithms, and AI pose a risk to democracy? Could the potential level of manipulation in these types of approaches be held under control? This paper seeks to explore these questions by analyzing both strong data (voting results, opinion polls, and official statements) and soft insights (TikTok analyses conducted by various NGOs).

Analysis of Discourse and Public Reception of Călin Georgescu's Candidacy: Magical Realism and Identity Work in Contemporary Politics

Anania-Andreea Iordache¹

¹ *Universitatea din București, Facultatea de Sociologie și Asistență Socială, București*

REZUMAT

This paper analyses the political discourse of Călin Georgescu, a candidate in the 2024 Romanian presidential election, from a sociological and pragmatic perspective. Seventeen speeches from interviews that he published both on his official channel and in other media sources are analyzed. The analysis considers the structure of three electoral stages: the election campaign, the period after the first round, and the period after the election was canceled. The research combines political discourse analysis with an analysis of reactions to the interviews, in the form of YouTube comments. Thematic typologies are constructed for both the candidate's speeches and the positive and negative comments from the public. Călin Georgescu's discourse is marked by a nationalist-traditionalist register, with elements of political messianism, religiosity, and magical realism. A discursive pattern based on binary oppositions (us vs. them, the people vs. the "System," traditional values vs. progressivism), appeals to an idealized past, faith, family, and symbolic figures is identified. In addition, the candidate's discourse and image are reanalyzed through the theory of identity work and social personality creation. The paper supports the paradigm that Călin Georgescu's discourse reconfigured the electoral political space through a mix of alternative rhetoric, online mobilization, and appeals to national identity, in the context of a tense social climate, both in Romania and in the world in general.

Digital (Emotional) Voter: Analyzing TikTok Comments on the 2024 Romanian Presidential Candidates

Valentin Lăzureanu¹, Andreea Stancea¹

¹ Școala Națională de Studii Politice și Administrative, Facultatea de Comunicare și Relații Publice, București

REZUMAT

The increased usage of social media platforms by citizens to inform themselves about politics has significantly transformed the landscape of political engagement, fostered real-time discourse while simultaneously raised concerns about misinformation and echo chambers. Meanwhile, populism is on the rise in European Union (EU) member countries.

In Romania, the 2024 European, parliamentary, and presidential elections, confirmed a trend well discussed in the literature: a surge in support for parties expressing radical, anti-Western narratives, even if for some the results came as a surprise. Moreover, following a global trend, the 2024 Romanian presidential elections witnessed an unexpected surge in digital political engagement, especially using social media platforms such as TikTok. Independent candidate Călin Georgescu's unconventional campaign leveraged this platform to connect with a broad electorate, gaining significant support that far exceeded pre-election predictions. His anti-establishment rhetoric, direct appeals to citizens' concerns, and dominant online presence resonated with voters who were disillusioned by the offerings of traditional political parties. In a surprising turn of events, the first round of the 2024 Romanian presidential elections was cancelled, accountable institutions citing concerns over the potential involvement of hostile actors in the democratic process.

This unprecedented decision marked a critical moment in Romanian political history, as it raised serious questions about the integrity and security of the electoral system. The exact causes of these results are difficult to measure, but they highlight a broader trend in the transformation of voter behavior, shifting from traditional socio-demographic influences to a digital behavior of voters.

Using natural language processing (NLP) techniques, this paper analyzes TikTok comments related to the presidential candidates' videos, with a special focus on how the emotional expressions and sentiments of citizens in these comments differ in terms of political orientation of the candidates: mainstream versus far-right candidates. First (RO1), to explore how user engagement evolved before and during the 2024 electoral year, as well as to analyse the emotional expressions in TikTok comments to videos posted by the Romanian presidential candidates. Second (RO2), to identify which themes are most prevalent in the comments for each candidate. Third (RO3), to compare the emotional tone of the comments for extremist independent candidate Georgescu, far-right candidate Simion, and pro-EU leaders Lasconi and Ciolacu, and explore how these emotional reactions might explain differences in public support for the candidates in the first round of the presidential elections.

Between Ballots and Algorithms: Understanding Romanian Voters in a Changing Democracy

Andreea Stancea¹, Aurelian Muntean²

¹ Școala Națională de Studii Politice și Administrative, Facultatea de Comunicare și Relații Publice, București

² Școala Națională de Studii Politice și Administrative, Facultatea de Științe Politice, București

REZUMAT

This collection of studies explores how citizens in Romania navigate elections in an era of volatility, populism, and digital disruption. Elections in post-communist Romania have carried symbolic weight beyond leadership selection: they validate democratic institutions, test resilience against crisis, and anchor the country's European trajectory. This book situates the Romanian case within broader debates in political science, highlighting how enduring cleavages intersect with short-term shocks, media effects, and digital transformations.

The volume brings together four studies, each focusing on a critical dimension of electoral behavior. The first examines the personalization of campaigns and its influence on legislators' behavior. Using survey and legislative data, it shows that personalized campaigns shape candidates' perceptions of representation but do not necessarily translate into greater parliamentary dissent, underlining the persistent power of party discipline. The second chapter analyzes media exposure and vote change during the 2009 presidential election, using multi-wave panel data to demonstrate how television and other media outlets affect reinforcement, conversion, and crystallization of voter preferences. The third contribution addresses a paradox: Romanian citizens often consume media that contradicts their self-declared ideological orientation. Survey evidence reveals that selective exposure theory does not neatly apply in Romania, where habits, entertainment value, and low political literacy shape media choices. This complicates assumptions about echo chambers and highlights the coexistence of pluralism and confusion in a fragmented media environment. The fourth chapter turns to the digital frontier, analyzing comments on TikTok during the unprecedentedly turbulent 2024 presidential campaign. Here, emotional registers such as anger, fear, enthusiasm, and hope, dominated political expression, illustrating a shift from rational debate to affective engagement. Populist candidates leveraged algorithmic logics to bypass party structures and mobilize younger, disenchanted voters, further blurring the line between politics and spectacle.

Across these studies, recurring themes emerge: high electoral volatility, the tension between personalization and party discipline, the centrality of media, the paradoxes of political communication, and the increasing salience of Europe and digital platforms. Romania, with its volatile electorate and fragile party system, becomes a revealing case for understanding how democracies adapt to the pressures of populism, digitalization, and shifting voter loyalties. Rather than offering a unified theory, this book provides empirical windows into the dynamics of Romanian elections, inviting comparative reflections on how ballots and algorithms together reshape the foundations of contemporary democracy.

Gender Gaps in Political Participation and Support for Democratic Values Among Young People in Romania

Xhenis Shehu¹

¹ Școala Națională de Studii Politice și Administrative, Facultatea de Științe Politice, București

REZUMAT

Political participation has long been a battleground for feminists in Romania. Women partially secured voting rights in the interwar period, yet their political agency became largely invisible under dictatorship. After 1990, democratic institutions were rebuilt without addressing entrenched gendered inequalities, traditional roles, generational hierarchies, or the underrepresentation of women's needs in politics (Bucur & Miroiu, 2016; Philips, 2005). This oversight shaped women's electoral participation and contributed to patterns of political (de)alignment.

Earlier studies connected women's lower voter turnout to religious affiliation, domestic responsibilities, limited workforce participation, and relegation to the private sphere (Inglehart & Norris, 2000; Studlar et al., 1989). However, turnout in Romania has fluctuated significantly across elections (Bertoli et al., 2020; Blais & Achen, 2019; Dassonneville, 2012, 2018). More recent analyses show women, particularly in urban areas, voting at comparable or even higher rates than men (Burciu & Hutter, 2023; Giger, 2009; Oshri et al., 2023). Generational patterns further reveal that young women are more likely to support progressive or left-leaning parties, reflecting broader European trends.

Despite these shifts, mainstream theories of political behavior rarely integrate gender as a key factor. They often neglect whether women—an intersectional category—destabilize dominant models of rational voting. The figure of the “rational” voter remains tied to masculinized ideals of objectivity and reason, historically associated with privileged male subjectivities. This legacy of exclusion, embedded in knowledge production and political science, underpins feminist critiques of epistemology and science (MacKinnon, 1991; Nye, 2004; Rooney, 2017).

Building on these critiques, this study investigates the ideological alignment and political interests of Romanian women aged 14–29. We analyze how young women position themselves toward democratic values and voting tendencies, assessing their role in sustaining democratic processes. A central concern is whether the rise of the far right in recent presidential and parliamentary elections reflects a gendered dynamic.

We advance two hypotheses: (H1) women identifying with progressive democratic values are less likely to support far-right candidates; (H2) traditional gender roles and socioeconomic conditions significantly influence ideological alignment. To test these, we employ OLS regression models to evaluate whether women's political (de)alignment is shaped by gendered experiences. By doing so, we challenge conventional notions of voting rationality and contribute to a more nuanced understanding of gender and political participation in post-communist democracies.

PANELUL 10

Transformări socio-metodologice în studierea sănătății: contribuții și implicații

Vineri, 31 Octombrie | 11:00 – 18:15 | Sala 105

Moderator: *Alina Silion*

Prezentări în acest panel:

11:00 - 11:25. Reconfigurarea graniței dintre normalitate și dizabilitate: o perspectivă sociologică asupra încadrării copiilor cu CES în România - *Beáta-Fatime Gyarmati, Adrian Hatos*

11:25 - 11:50. Grupurile de suport în abordarea ecologică-socială a dependenței de alcool: beneficii, provocări și limite - *Ramona Ciobanu*

11:50 - 12:15. Health and Everyday Life in Old Age: Agency Manifestations Across Diverging Welfare Regimes - *Glenn Möllergren*

12:15 - 12:40. Metodologii ale experienței trăite: violența obstetrică și controlul medical în naștere - *Andreea-Cristine Palaga*

12:40 - 13:05. Medicamentul ca artefact social: știință, magie și marfă - *Sorina-Nicoleta Aurică*

14:30 - 14:55. Qualitative Exploration of Medical Space - *Darina-Bianca Iorgovan-Georgescu*

14:55 - 15:20. Abordări metodologice de percepție a riscului și recomandări privind transformarea sistemului național de răspuns al managementului de criză. Studiu de caz: Covid-19 - *Andrada Nedelcu*

15:20 - 15:45. Limbajul plăților informale pentru sănătate în România: normalizare, ambiguitate, denormalizare - *Marius Wamsiedel*

15:45 - 16:10. From Monography to Netnography: Understanding Romanian Gym Culture - *Alina Silion*

16:10 - 16:35. De la siguranță la spectacol: reprezentările mediatice ale riscului aviatic și imaginația publică în România - *Antonio Amuza*

17:00 - 17:25. Anticorupția între „Design specializat anticorupție” (Ethical Hacking) și „Design specializat corupt” (Human Hacking)” - *Ciprian Ghițuleasa, Ana-Rodica Stăiculescu*

17:25 - 17:50. Cum folosesc organizațiile din România inteligența artificială. Semnale timpurii pentru viitorul muncii - *Raluca Păduraru*

17:50 - 18:15. Dimensions of Communication in Medical Teams: Between Hierarchy, Collaboration, and Patient Safety - *Xenia Negrea*

Reconfigurarea graniței dintre normalitate și dizabilitate: o perspectivă sociologică asupra încadrării copiilor cu CES în România

Beáta-Fatime Gyarmati¹, Adrian Hatos¹

¹ Universitatea din Oradea, Facultatea de Științe Socio-Umane, Oradea

REZUMAT

Sănătatea, înțeleasă ca fenomen social, pătrunde tot mai pregnant în diverse sfere ale vieții cotidiene, inclusiv în educație. În România, procesul de încadrare și orientare a copiilor cu cerințe educaționale speciale (CES) ilustrează modul în care logici medicale, educaționale și sociale se intersectează, generând transformări semnificative în modul în care instituțiile definesc granița dintre normalitate și dizabilitate. Lucrarea de față analizează acest proces printr-o perspectivă sociologică, la intersecția neo-instituționalismului și a sociologiei diagnosticului, arătând cum instituțiile transformă dificultăți educaționale și sociale în probleme de sănătate, cu efecte asupra traseelor școlare și a inegalităților.

Cercetarea se bazează pe o bază de date amplă care cuprinde copiii evaluați pentru încadrare în CES în județul Bihor în perioada 2019-2022 și utilizează metode cantitative (analize bivariate, regresii, clustere, hărți) de analiză a dosarelor copiilor. Rezultatele arată că eticheta CES nu reflectă doar nevoi medicale obiective, ci mai ales constrângeri instituționale și resurse inegale: (1) copiii din mediul rural și din comunități rome au o probabilitate mai ridicată de a fi diagnosticați și orientați spre școli speciale; (2) tipologiile de diagnostic variază teritorial, în funcție de disponibilitatea specialiștilor și de logica organizațională locală; (3) inconsistențe în aplicarea manualelor DSM și ICD sugerează o medicalizare extinsă a dificultăților de învățare și comportament, prin care probleme sociale sunt transformate în boli; (4) cartografierea spațială indică „zone fierbinți” de diagnosticare disproporționată, corelate cu indicatori socio-economici și etnici.

Interpretate sociologic, aceste rezultate susțin ideea că sănătatea și boala nu sunt doar realități biologice, ci categorii social construite și negociate între profesioniști, părinți și instituții. Prin mecanisme precum izomorfismul instituțional și hibridizarea logicilor profesionale, procedurile de diagnostic dobândesc legitimitate formală, dar produc efecte inegale asupra copiilor și familiilor. Contribuția lucrării constă în articularea unei perspective integrate asupra medicalizării educației și a modului în care aceasta generează atât acces la resurse, cât și stigmatizare și marginalizare.

Lucrarea contribuie la înțelegerea proceselor contemporane de medicalizare și la dezvoltarea sociologiei românești a educației și sănătății. Totodată, oferă argumente pentru regândirea politicilor educaționale și de sănătate publică, în vederea reducerii inegalităților instituționale produse.

Grupurile de suport în abordarea ecologică-socială a dependenței de alcool: beneficii, provocări și limite

Ramona Ciobanu¹

¹ Universitatea „Alexandru Ioan Cuza”, Facultatea de Teologie Romano-Catolică, Iași

REZUMAT

Problematica dependenței cauzate de consumul de alcool reprezintă, din punct de vedere sociologic, un mediu de cercetare mereu actual, ea fiind asociată cu evenimente sociale ce pot afecta viața unei comunități.

Prin acest articol, care are la bază experiența personală de peste 20 de ani în câmpul social al alcoologiei, îmi propun să aduc în prim-plan grupul de suport specific abordării ecologico-sociale (Metoda Hudolin) ca soluție terapeutică testată științific, cu rezultate benefice în ceea ce privește prevenirea recăderilor la persoanele dependente și dezvoltarea unui comportament de susținere eficientă prin controlul comportamentului co-dependent la aparținători, descriind specificul grupurilor de suport pentru persoane cu probleme alcool-corelate și complexe și membrii familiilor lor și evidențiind avantajele și dezavantajele generate de prezența unui profesionist din domeniul social asupra membrilor grupului în sensul menținerii abstenenței la alcool și schimbării stilului de viață la nivelul întregului grup familial.

La prima vedere pare firesc să scot în evidență relația pozitivă între implicarea directă în grupurile de suport pentru dependenți de alcool a specialiștilor din domeniul social, formați în domeniul adicțiilor, ca moderatori, facilitatori, experți sau terapeuți și rezultatele benefice ale consumatorilor dependenți și ale membrilor familiilor acestora atât din punct de vedere al controlului consumului, cât și al acceptării sociale a schimbării stilului de viață, însă experiența mă îndeamnă să adopt și o poziție critică la pozitivismul relațional menționat anterior prin aducerea în atenția cititorului și a aspectelor negative apărute ca urmare a interacțiunii de lungă durată și implicării emoționale a specialiștilor aflați în contact cu dependenții și membrii familiilor lor.

Este adevărat că gestionarea anumitor crize, mai ales cele care se referă la devianțe comportamentale sau psihologice, poate fi mai ușor realizată de un profesionist din domeniul social cu experiență și formare adecvată în domeniul adicțiilor, însă expunerea repetată și continuă a acestuia la traume, durere, contexte de viață violente și dureroase generate de poveștile de viață ale membrilor grupului de suport duc de cele mai multe ori la uzură profesională care vulnerabilizează starea emoțională conducând spre implicare emoțională excesivă, conflicte de rol, granițe difuze, triangulări sau alte tipuri de manifestări psihologice și relaționare și determinând un efect regresiv din perspectiva controlului comportamentului de consum și al implicării în viața socială atât la consumatorul dependent cât și la membrii familiei lui.

Health and Everyday Life in Old Age: Agency Manifestations Across Diverging Welfare Regimes

Glenn Möllergren^{1,2}

¹ *Universitatea Lucian Blaga Sibiu, Facultatea de Științe Socio-Umane, Sibiu*

² *Lund University, Lund*

REZUMAT

Research on ageing in established welfare states, particularly in Scandinavia, often emphasises the protective role of extensive social services in supporting older people's health, functional capacity, and autonomy. Within such contexts, older adults in need of assistance are typically embedded in structured care systems, where formal home care services constitute a key determinant of quality of life. However, this emphasis risks underrepresenting the agency and competencies mobilised by older people living in welfare regimes where such institutional support is minimal or absent.

This paper presents the design and preliminary insights from a qualitative study in Romania, a context characterised by a weak welfare state, limited public investment in long-term care, and a strong reliance on family, church, NGOs, neighbours, and informal networks for meeting health and care needs in later life. The study focuses on older individuals with age-related functional impairments who remain in their own homes despite having little or no access to formal home care services. Drawing on participant observation and semi-structured interviews, the project examines how these individuals maintain health, manage illness, and sustain daily life through resourcefulness, local knowledge, and social connections.

By juxtaposing this Romanian case with established findings from Scandinavian contexts, the study explores how different welfare regimes shape the scope and expression of older people's agency in relation to health. Whereas in high-service settings agency may be channelled through negotiation and co-production with formal care providers, in low-service contexts it may emerge in the form of adaptive strategies, self-organised care arrangements, and creative uses of available resources. This comparative perspective highlights how health-related practices are embedded in, and constrained by, broader institutional, cultural, and economic structures.

An additional dimension of the paper reflects on the methodological process of conducting cross-national collaborative research in ageing studies. Working with a Romanian research partner has involved an ongoing negotiation of conceptual frameworks, research questions, and interpretations of health and agency—underscoring the importance of epistemic reflexivity in cross-contextual research.

The findings aim to contribute to both substantive and methodological debates in the sociology of health and ageing, broadening the empirical and theoretical understanding of how older people sustain health and well-being under contrasting welfare conditions, and challenging assumptions that equate limited institutional support with passive dependency.

Metodologii ale experienței trăite: violența obstetrică și controlul medical în naștere

Andreea-Cristine Palaga¹

¹ Universitatea Babeș-Bolyai, Facultatea de Sociologie și Asistență Socială, Cluj-Napoca

REZUMAT

Violența obstetrică reprezintă o formă sistemică de abuz instituționalizat ce afectează drepturile reproductive ale femeilor și calitatea îngrijirii materne. Acest fenomen se manifestă prin intervenții medicale non-consensuale, tratamente degradante, separarea coercitivă a mamei de nou-născut și proceduri nejustificate medical, modelate de factori sistemici și culturali. Întrucât presupune intervenții invazive asupra corpului femeii fără consimțământ și poate implica încălcarea integrității sale sexuale, violența obstetrică poate fi, de asemenea, considerată o formă de violență sexuală, având consecințe profunde asupra bunăstării fizice și psihologice a femeilor.

Studiul de față își propune să sistematizeze formele de abuz obstetric pornind de la experiențele trăite ale femeilor care au născut în România în ultimii cinci ani (2019-2024), atât în instituțiile medicale publice, cât și în cele private. Cercetarea utilizează o metodologie calitativă bazată pe 30 de interviuri semi-structurate, analizând dimensiunile subiective ale violenței obstetrice, de la pierderea autonomiei și a controlului asupra propriului corp, până la impactul autoperceput asupra stării emoționale și corporale pe termen lung.

Rezultatele evidențiază tipologii recurente ale abuzului obstetric, de la constrângeri și practici medicale invazive fără consimțământ, până la forme simbolice și instituționale de violență care perpetuează ierarhii de putere între personalul medical și paciente. Relația dintre femei și sistemul de îngrijire maternă este structurată de un model paternalist care subminează autonomia pacientelor în favoarea unei logici biomedicale normative. Comparând experiențele din sectorul public și cel privat, studiul analizează nu doar diferențele de manifestare a violenței obstetrice, ci și mecanismele prin care aceasta devine o practică normalizată și greu de contestat.

Această cercetare contribuie la înțelegerea violenței obstetrice ca experiență trăită și proces de embodiment, oferind o bază empirică pentru dezvoltarea unor politici publice menite să combată aceste practici și să promoveze un model de îngrijire perinatală și postnatală bazat pe respect, consimțământ informat și acces echitabil la îngrijiri medicale de calitate.

Medicamentul ca artefact social: știință, magie și marfă

Sorina-Nicoleta Aurică¹

¹ *Universitatea din București, Facultatea de Sociologie și Asistență Socială, București*

REZUMAT

Medicamentul, privit ca artefact social, reflectă o intersecție complexă între știință, credințe magice și statutul său de marfă. Din perspectivă sociologică, medicamentul nu este doar un produs al progresului științific, ci și un instrument de control social, modelând norme, comportamente și relații de putere în societate. El devine un simbol al modernității, dar și un instrument de control social, reflectând tensiuni între raționalitate, simbolism și piață.

Medicamentul nu este doar o moleculă, ci produsul interacțiunilor dintre aparatele de evidență (studii clinice, ghiduri, evaluări), semnificații și ritualuri culturale (placebo/nocebo, carismă terapeutică, coduri locale precum „cald/rece”) și logici de piață (lanțuri de aprovizionare, preț, marketing).

În planul științei, se explorează modul în care mutarea pragurilor de diagnostic prin noile ghiduri creează populații tratabile și instituie un regim biopolitic al riscului. Registrul magiei nu se opune științei, ci subliniază dimensiunea simbolică și ritualică asociată terapiei: gestul de a lua pastila ca ritual cotidian, efectele psihologice ale placebo/nocebo, autoritatea clinică, precum și narațiunile media și identitățile de pacient create în jurul tratamentului. În acest fel, „magia” surprinde felul în care credințele și așteptările colective influențează eficacitatea medicamentelor și aderarea la tratament.

Dimensiunea mărții urmărește transformarea medicamentului într-un bun de schimb, guvernat de lanțuri de aprovizionare, prețuri și politici de rambursare. Expansiunea pieței și logica biocapitalului produc inegalități de acces și modelează economia morală a vindecării.

Medicamentul nu este doar un produs al inovației, ci un actor socio-tehnic prin care se negociază sensurile sănătății, normalității, responsabilității individuale și drepturilor colective. O înțelegere nuanțată a „biografiei” sale sociale este fundamentală pentru construirea unor sisteme de sănătate mai etice, mai echitabile și mai adaptate la complexitatea lumii contemporane.

Pentru a explora în profunzime complexitatea medicamentului ca artefact social—la intersecția dintre știință, magie și marfă — am adoptat o metodologie bazată pe o revizuire sistematică a literaturii. Această abordare permite o examinare riguroasă a cercetărilor existente și o sinteză a informațiilor relevante din surse diverse pentru a integra perspective sociologice, clinice și de politici publice într-o analiză unitară.

Qualitative Exploration of Medical Space

Darina-Bianca Iorgovan-Georgescu¹

¹ *Universitatea din București, Facultatea de Sociologie și Asistență Socială, București*

REZUMAT

In the contemporary medical sociology, there is a need for understanding the nature of the relationship within the organizational system. The interactions which are taking place between the representants of healing institution, patients and other social actors, reveal aspects about elements that compose the social dynamics inside the hospitals. The study presents a qualitative methodological approach which combine two research methods: the sociological survey based on a semi structured interview and the participative observation within an emergency hospital; the subject of the observation was an orthopedic team. The first method implies interviewing physicians from different specialization and with different hierarchical positions (resident, specialist or consultant). The observation took place over a period of nine months with the permission of the medical members, having access in the on-call room and their private medical room, which provided visibility over their different behavior depending on the physical setting and others social actors implicated. The aim of this presentation is to highlight the diversity of the subjects that can be approach through these two qualitative methods, but also the themes who are more compliant on one method than another. The main differentiation was to see how they deal directly with the difficult patients and what is their attitude when the patients are not listening. Also, another subject that can be approached is to present the personal implication as a researcher and the experiences that I had interacting with the subjects.

Abordări metodologice de percepție a riscului și recomandări privind transformarea sistemului național de răspuns al managementului de criză. Studiu de caz: Covid-19

Andrada Nedelcu¹

¹ Universitatea din București, București

REZUMAT

Lucrarea propusă examinează transformările recente referitoare la perspectivele despre vaccinare, la abordările guvernamentale și la legitimitatea acestui demers, dezbătute în perioada pandemiei Covid-19. Studiul de față are rolul de a aprofunda înțelegerea perspectivelor cetățenilor față de vaccin și de a aduce claritate în procesul guvernamental de înfăptuire a politicilor publice din această perioadă și din viitor.

Vaccinarea este un subiect care, la nivelul social, în mod general, stârnește controverse sau generează polarizare, iar perioada pandemiei Covid-19 nu face excepție de la această regulă, dimpotrivă accentuează comportamentele sociale de refuz sau acceptare a vaccinului. Decizia vaccinării devine mai mult decât o decizie medicală sau socială, chiar un adevărat cumul de factori cu o complexitate ridicată și cu un impact social și politic major.

Din punct de vedere social, la o primă vedere, în pandemie ne-am confruntat cu un triumf al acceptării, refuzului sau ezitării în ceea ce privește vaccinul. Însă cercetările ne arată că în spatele acestor decizii lucrurile nu sunt atât de clare și că procesul de decizie poate fi influențat de o multitudine de variabile precum știrile, încrederea în autorități, percepția asupra normelor sociale.

Aprofundarea acestui studiu de caz poate ajuta la consolidarea unei imagini cât mai clare a legitimității managementului de criză din perioada pandemiei Covid-19 și specific legitimitatea vaccinării, care a provocat o controversă socială în România, în Europa și la nivel mondial. Fiind o amenințare mondială, pandemia ne-a deschis ochii asupra pericolului pe care un subiect deopotrivă personal, dar și social cum este vaccinul, împreună cu alte măsuri restrictive, îl pot crea în viața de zi cu zi. O dispută violentă, agresivă, în care polarizarea socială naște un conflict ce poate fi sursa unor alegeri politice radicale în viitor.

Studiul de față conferă o mai bună înțelegere cu privire la diversitatea de abordări guvernamentale și, totodată, la factorii externi determinați în luarea deciziilor, precum opinia specialiștilor, influența grupului de apartenență și accesul la educație sau informație.

Am obținut astfel unele constatări ce deschid un nou context de dezbattere: (1) vârsta reprezintă un factor cheie în decizia de vaccinare, (2) majoritatea studiilor afirmă că există o lipsă de informație în rândul populației pe durata pandemiei și aceasta influențează decizia de vaccinare.

Rezultatul studiului de față validează nevoia urgentă a îmbunătățirii comunicării stat - cetățean și dezvoltarea unor strategii de comunicare și prevenție în care guvernele să înțeleagă importanța informației în contexte de criză precum pandemia de Covid-19.

Limbaajul plăților informale pentru sănătate în România: normalizare, ambiguitate, denormalizare

Marius Wamsiedel^{1,2}

¹ Universitatea din București, Facultatea de Sociologie și Asistență Socială, București

² Duke University Kunshan, Kunshan

REZUMAT

Această lucrare este despre rolul limbajului în normalizarea și denormalizarea plăților informale pentru servicii medicale în România. Pe baza unor interviuri calitative cu 27 de participanți (un eșantion eterogen din punct de vedere al vârstei, genului, etniei, nivelului de educație și locului de rezidență), studiul explorează limbajul colocvial prin care sunt denumite plățile informale. „Șpagă” sau „atenție”, mai rar „mită” sau „drept”, sunt termeni greu de explicat, dar ușor de înțeles de către utilizatorii serviciilor de sănătate. Ambiguitatea semantică este dublată de o ambiguitate morală, prin care practica este menținută în zona gri a acceptabilității sociale.

Totuși, limbajul plăților informale nu este lipsit de nuanțe. Unele expresii, precum „a fi luat în evidență” sau „să aibă de un suc” obliterează natura tranzacțională a interacțiunii și prezintă practica drept cutumiară, lipsită de un fundament economic și, prin urmare, acceptabilă (dacă nu chiar dezirabilă). Alte formulări, precum „șpagar”, chiar și atunci când sunt formulate jocular sugerează o discrepanță între idealul sistemului de sănătate și situațiile cu care pacienții se confruntă în practică. În aceste contexte, plățile informale sunt considerate caduce, un obstacol pentru dezvoltarea sistemului de sănătate sau o formă de corupție.

Rezultatele arată că limbajul servește deopotrivă legitimării și contestării plăților informale. Prin metafore, eufemisme, ironii și ambiguitate, participanții mențin informalitatea de acces la servicii de sănătate într-o zonă de negociere a semnificațiilor. Criticile, deși subtile, sunt corozive și indică o denormalizare accentuată a practicii în ocurențele sale obișnuite. Studiul de față acoperă o zonă insuficient explorată în studiul informalității: analiza repertoriilor discursive prin care oamenii dau seama de practicile informale și se poziționează față de acestea.

From Monography to Netnography: Understanding Romanian Gym Culture

Alina Sillion¹

¹ *Universitatea din București, Facultatea de Sociologie și Asistență Socială, București*

REZUMAT

In post-communist Romania sport and health begins to gain ground especially in the urban areas. With the globalisation and development of the fitness industry, gym going represent a current practice for more and more Romanian people. In this context, an important social unit that needs attention is the gym community. Further, in today's digitalized world, this leisure activity is also present in the online realm, on social media platforms. Therefore, this research seeks to provide a better understanding of gym culture following the frames proposed by Dimitrie Gusti but through a contemporary netnographic analysis. The research question is: Which are the main characteristics of the gym community? In order to propose an answer to it, a qualitative discourse analysis is carried out. The sample consists of relevant audio-video clips posted on Youtube by fitness content creators and gym channels. The main results describe the cosmological, biological, historical and psychical features of the gym community based on its economic, spiritual, juridic and political manifestations. Also, the social relations within the gym community are critically analysed. The results are descriptive and represent only the fitness community that is present online. The study results hold implications for the fitness industry regarding marketing and organisational policies.

De la siguranță la spectacol: reprezentările mediatice ale riscului aviatic și imaginația publică în România

Antonio Amuza¹

¹ Universitatea din București, Facultatea de Jurnalism și Științele Comunicării, București

REZUMAT

Transportul aerian este recunoscut la nivel global ca una dintre cele mai sigure forme de mobilitate, cu o frecvență a accidentelor semnificativ mai mică decât în cazul altor mijloace de transport. Cu toate acestea, percepțiile publicului rămân marcate de frici disproporționate legate de turbulențe, accidente sau prăbușiri catastrofale. Acest paradox ridică întrebări esențiale despre modul în care riscul este mediat cultural și despre rolul presei în construirea imaginii colective al pericolului.

Lucrarea de față investighează modul în care presa mainstream din România contribuie la amplificarea simbolică a riscului aviatic, transformând o practică obiectiv sigură într-o sursă latentă de anxietate. Pornind de la un sondaj realizat de MAD Intelligence în 2025 (N=921), care a arătat că 21% dintre români percep probabilitatea unui accident aviatic ca fiind imediată și tangibilă – de peste 10.000 de ori mai mare decât riscul real –, studiul corelează aceste date cu analiza cadrului mediatic al relațiilor despre aviație. Cuvinte asociate fricii („panică”, „urgență”, „prăbușire”, „turbulențe severe”) apar nu doar în situații excepționale, ci și ca clișee tematice, care depășesc simpla informare factuală.

Cadrul teoretic combină sociologia riscului (Beck, 1992; Douglas, 1994) cu studiile media despre valorile știrilor și jurnalismul afectiv (Papacharissi, 2015; Wahl-Jorgensen, 2020). Analiza urmărește cum biasul pentru negativitate și spectacolarizarea crizelor erodează încrederea rațională în siguranța aviației. La fel ca în alte contexte internaționale, presa din România prioritizează excepționalul – accidentele rare – în detrimentul zborurilor de rutină, generând un efect de „euristică a disponibilității” (Tversky & Kahneman, 1973) care modelează fricile publicului mai mult decât statisticile oficiale.

Metodologic, cercetarea combină date cantitative (sondajul național) cu o analiză calitativă a discursului din articolele de presă despre aviație publicate în ultimul an de principalele instituții media din România. Această abordare relevă o asimetrie structurală: zborul cotidian este aproape invizibil, în timp ce incidentele rare devin hiper-vizibile, însoțite de imagini dramatice, mărturii emoționale și comentarii speculative.

Lucrarea susține că reprezentările mediatice ale riscului aviatic funcționează mai degrabă ca dramă simbolică (Edelman, 1988) decât ca simplă informare. Astfel, „visul de a zbura” este transformat într-un coșmar latent, iar presa întreține o anxietate difuză care persistă dincolo de evenimente.

În concluzie, percepția publicului român asupra riscului aviatic nu este doar o eroare cognitivă, ci un fenomen social mediat de presă.

Anticorupția între „Design specializat anticorupție” (Ethical Hacking) și „Design specializat corupt” (Human Hacking)”

Ciprian Ghițuleasa¹, Ana-Rodica Stăiculescu¹

¹ Universitatea din București, Facultatea de Sociologie și Asistență Socială, București

REZUMAT

Prezentarea pornește de la cadrul juridic actual privind prevenirea corupției în Ministerul Afacerilor Interne, definit de Ordinul ministrului afacerilor interne nr. 62/2018 privind organizarea și desfășurarea activităților de prevenire a corupției și de educație pentru promovarea integrității în cadrul Ministerului Afacerilor Interne, respectiv de Strategia Națională Anticorupție 2021-2025, continuă cu prezentarea principalelor abordări preventive din perspectivă sociologică (prevenirea corupției prin lentile sociale) și perspectivă criminologică (lanțul causal format din dinamica factorilor de protecție și factorilor de risc), pentru a se concentra să exploreze o abordare nouă în prevenirea corupției din perspectiva tehnicilor de influență socială și modelare comportamentală.

Această nouă abordare se oglindește și în viziunea recentă a Institutului Basel din Elveția privind încurajarea instituțiilor să aplice aceste noi abordări în prevenirea și descurajarea corupției funcționarilor publici și arată discrepanța între aplicabilitatea imediată a elementelor de economie comportamentală în marketing și în mass-media și aplicarea precară a acestora în instituțiile publice.

Autorii numesc acest complex de elemente „Design preventiv specializat anticorupție” (Ethical Hacking), în opoziție cu „Design specializat corupt” (Human Hacking), îl diferențiază de „Design specializat anticorupție-combatere”, și îl situează în cadrul perspectivei criminologice.

Potrivit sintezei literaturii de specialitate dedicate prevenirii corupției prin tehnici de psihologie socială, elementele acestui design preventiv specializat anticorupție sunt caracterizate de diversitate, fiind foarte specializate și punctuale, cu un potențial de aplicabilitate versatilă, fiind clasificate de autori pe trei niveluri: individ/microgrup, instituțional, de nișă. De asemenea, acestea pot forma atât un domeniu distinct, dar se pot operaționaliza și în cadrul măsurilor anticorupție (o componentă a abordării criminologice).

Prezentarea ilustrează astfel tehnici, structurate pe cele trei niveluri de clasificare:

- La nivel de individ/microgrup: reciprocitatea și încrederea; nostalgia; efectul expunerii la comportamente neetice, în funcție de identitatea socială; obiective îndeplinite sau neîndeplinite în relația cu etica; imaginea de sine și integritatea;
- La nivel instituțional: efectele reamintirii normelor, vizibilității și angajamentului; apelul la norme și comportamentul rezultat, în funcție de sinele individual sau sinele colectiv; mici îndemnuri; contexte de pierdere și câștig; prezența bogăției; efectele epuizării;
- La nivel de nișă (interdisciplinar cu psihologie, intelligence): machiavelism, locus extern și impulsivitate; externalitățile negative, modul de încadrare și motivarea intrinsecă; strategii nonrepresive aplicate indivizilor-cheie din anumite rețele: educația și salubritatea.

Prezentarea se încheie cu descrierea succintă a următorilor pași prevăzuți în cadrul proiectului de cercetare.

Cum folosesc organizațiile din România inteligența artificială. Semnale timpurii pentru viitorul muncii

Raluca Păduraru¹

¹ *upvance, București*

REZUMAT

Inteligența artificială transformă deja practicile organizaționale și traiectoriile profesionale, însă în România există puține date empirice despre cum este folosită efectiv la locul de muncă. Lucrarea se bazează pe un sondaj exploratoriu realizat în vara și toamna anului 2025, cu peste 100 de răspunsuri (în desfășurare, estimat minim 150 răspunsuri până la conferință) din partea profesioniștilor și managerilor din organizații diverse. Scopul cercetării este de a surprinde tiparele de utilizare a AI, zonele de rezistență și strategiile de adaptare pe care le dezvoltă indivizii și echipele.

Analiza preliminară evidențiază 3 dinamici principale:

1. Adopție instrumentală. AI este folosit mai ales pentru sarcini tactice precum analiză de date, redactare de documente sau suport pentru prezentări.

2. Adopția este ridicată indiferent de categoriile de vârstă. Respondenții declară în proporție foarte mare că folosesc AI zilnic sau de mai multe ori pe zi (aproximativ 54% din respondenții de până acum). Surprinzător, ponderea rămâne ridicată indiferent de categoria de vârstă/experiență profesională.

3. Rezistență sau evitare acolo unde nu există politici de utilizare. Profesioniștii care activează în organizații în care nu s-au definit reguli pentru utilizarea AI invocă lipsa de competențe, riscurile de conformitate sau neîncrederea în rezultate.

Rezultatele oferă semnale timpurii despre cum ne raportăm la viitorul muncii în România, dar și despre anumite tendințe, precum: dispariția treptată a rolurilor de rutină, gradul de adopție AI în rândul angajatorilor sau riscul adâncirii inegalităților digitale între cei care au resurse să învețe rapid și cei care rămân blocați. Lucrarea contribuie la dezbateră sociologică privind metamorfozele muncii și rolul tehnologiei ca factor de diferențiere socială.

Dimensions of Communication in Medical Teams: Between Hierarchy, Collaboration, and Patient Safety

Xenia Negrea¹

¹ *Universitatea de Medicină și Farmacie din Craiova, Craiova*

REZUMAT

Communication within medical teams is a complex process, situated at the intersection of interpersonal relationships, hierarchical dynamics, and the organizational structures of medical practice. Based on a qualitative study conducted through interviews with physicians and nurses in intensive care units, this research investigates how professionals perceive and enact everyday interaction in the clinical context. The analysis identified three levels of communication: (1) the relational dimension, where adaptation to individual typologies, the building of trust, and the role of empathy emerge as resources but also as sources of emotional strain; (2) the hierarchical dimension, shaped by status differences between senior physicians, residents, and nurses, which generates both barriers and opportunities for mentorship and training; (3) the organizational dimension, linked to the (often limited) use of standardized communication protocols, the pressure of time, and staff shortages – factors that influence the efficiency and coherence of interactions. A theoretical interpretation of the data, framed through models from the sociology of communication and teamwork theories, suggests that the medical team functions as an adaptive communicative system, where clinical performance relies on the ongoing negotiation between formal rules and informal practices. The findings highlight the need to understand communication not merely as information transfer, but as a relational and organizational process with a direct impact on patient safety and the quality of care.

PANELUL 11

The Sociology of War as a Total Social Phenomenon: From Dimitrie Gusti's Systemic Vision to Cognitive Warfare in the Age of Artificial Intelligence

Vineri, 31 Octombrie | 14:30 – 17:25 | Sala 106

Moderator: *Mihail Anton*

Prezentări în acest panel:

14:30 - 14:55. Mapping European Countries' Resilience to Cognitive Warfare - *Marian Dalban*

14:55 - 15:20. Războiul cognitiv în contextul diviziunilor sociale și economice - *Dragoș Bărbieru*

15:20 - 15:45. Understanding the Conflict in Ukraine - *Mircea Mocanu*

15:45 - 16:10. De la războiul total la războiul cognitiv: Turcia între tradiția geopolitică și noile frontiere ale puterii simbolice - *Bianca-Raluca Ionescu*

16:10 - 16:35. Astropolitica în China și puterile lumii în spațiu: Un studiu asupra dezvoltării geopoliticii spațiale din China - *Anania-Andreea Iordache*

17:00 - 17:25. Model de analiză sociologică a războiului cognitiv - *Mihail Anton*

Mapping European Countries' Resilience to Cognitive Warfare

Marian Dalban¹

¹ *Universitatea „Alexandru Ioan Cuza”, Facultatea de Filosofie și Științe Social-Politice, Iași*

REZUMAT

The study maps European countries' resilience to cognitive warfare by building a composite, comparative framework that integrates three pillars: the information ecology, the institutional-digital capacity and the socio-economic context. Anchored in Dimitrie Gusti's systemic vision, the approach relates societal structures and functions to emerging forms of cognitive conflict in the age of AI.

Using secondary indicators collected online for 39 European states (EU and EEA), the research assembles a cross-national dataset and conducts a suite of quantitative analyses. Descriptive statistics are complemented by Pearson correlations, multiple regression, dimensionality reduction (factor/axis scores for constructing a composite resilience measure), and unsupervised clustering to derive a typology of countries. The operational goal is to produce a transparent, reproducible Resilience Map and to identify which structural levers most strongly co-vary with resilience.

Empirically, resilience correlates strongly and positively with government effectiveness ($r = 0.80$, $p < .001$), internet penetration ($r = 0.77$, $p < .001$), and government AI readiness ($r = 0.64$, $p < .001$). It shows a moderate positive association with press freedom (RSE, $r = 0.54$, $p < .001$), and smaller but significant links with e-government development ($r = 0.48$, $p = .002$) and academic freedom ($r = 0.38$). Youth unemployment is negatively related to resilience ($r = -0.33$). Media ecology itself correlates positively with resilience ($r = 0.59$, $p < .001$). A multiple regression including institutional capacity, media ecology, infrastructure, and vulnerabilities explains 60% of variance in resilience ($R = .773$; $R^2 = .598$; adj. $R^2 = .551$; $F(4,34) = 12.65$, $p < .001$), with institutional capacity emerging as the sole robust predictor ($\beta = .831$, $p < .001$).

These results support a staged reading of cognitive resilience: institutional capacity is the backbone; a healthy information ecology reinforces it; infrastructure is necessary but not sufficient; socio-economic vulnerabilities (notably youth unemployment) erode resilience. The interim conclusion is policy-oriented: investments that strengthen governance integrity and effectiveness, accelerate end-to-end e-government, and build public-sector AI readiness—while safeguarding media freedom and academic autonomy and addressing youth inclusion—are most likely to enhance cognitive resilience.

Războiul cognitiv în contextul diviziunilor sociale și economice

Dragoș Bărbieru¹

¹ *Universitatea Națională de Apărare „Carol I”, București*

REZUMAT

În ultimele decenii, războiul a suferit transformări majore, trecând dincolo de câmpul de luptă clasic și infiltrându-se în spațiul informațional și cultural. Dacă în secolul XX paradigma „războiului total” însemna mobilizarea tuturor resurselor naționale pentru efortul militar, în secolul XXI asistăm la o mutație către ceea ce poate fi numit „război cognitiv”. Acesta vizează nu doar infrastructurile critice sau armatele statelor, ci chiar mintea umană prin exploatarea capacității de a gândi critic, de a lua decizii, de a distinge între adevăr și manipulare. În acest context, diviziunile sociale și economice deja existente în societăți devin vulnerabilități exploatabile strategic. Ele se sprijină pe falii preexistente din corpul social – clivaje politice, sociale și economice care fragmentează societatea. Astfel, diviziunile sociale care pot apărea între urban–rural, educați–mai puțin educați, generații tinere–vârstnici, grupuri etnice sau religioase, oferă un teren fertil pentru narative polarizante. În același timp, inegalitățile economice prezente prin diferențe mari de venituri, acces inegal la resurse, insecuritate profesională, percepția asupra taxelor devin resurse cognitive exploatabile. Consecințele pentru stat și societate sunt semnificative. O comunitate divizată politic și economic este mai puțin capabilă să răspundă unitar la crize, fie ele militare, sanitare sau energetice. Încrederea în instituții se erodează, iar consensul social devine dificil de obținut. Aceasta reprezintă exact intenția actorilor care recurg la război cognitiv: nu neapărat cucerirea militară, ci paralizarea decizională a societății–țintă. Din perspectivă sociologică, Dimitrie Gusti anticipa deja în viziunea sa sistemică asupra războiului ideea că acesta trebuie înțeles ca fenomen social total, rezultatul unor tensiuni și dezechilibre interne ale organismului social. Ne propunem să înțelegem războiul cognitiv ca pe un fenomen sociologic complex, care depășește sfera militară și intră în intimitatea vieții sociale și să extragem câteva posibile soluții pentru a contracara vulnerabilitățile exploatare de războiul cognitiv.

Understanding the Conflict in Ukraine

Mircea Mocanu¹

¹ *Universitatea Internațională Danubius, Galați*

REZUMAT

The modern landscape of Dimitrie Gusti's systemic view on war as a social phenomenon invites at considering the comprehensive approach in warfare and the hybrid conflict. The comprehensive approach to warfare was discarded by general Mattis for being too costly in manpower and analytical effort since it requires an exhaustive information processing, which is not possible in current complex security environment. On the other hand, hybrid conflict keeps the headlines on a daily basis, as a palatable phrase for TV commentators and politicians alike.

In a nutshell, hybrid warfare means employing a series of non-military actions in support of the overall goal of an international conflict, while displaying a significant military power. Due to international laws and treaties prohibiting aggression and illegitimate military actions, nations perform non-military hostile actions in a variety of forms and shapes and cover all domains with relevance in security.

It goes without saying that, in any conflict, both sides resort to hybrid actions. This happens in case of current conflict in Ukraine. It is known that, in war, the first victim is truth. Since one of the hybrid warfare components, the information warfare, specifically implies lying about the truth, we live in a constant state of unawareness about the nature of this conflict. Obviously, in order to get an accurate view of reality, it is paramount to explore all points of view, all angles and contradictions. In intelligence analysis, courage means exploring the unpopular courses of action. For example, imagining what the Dragon can do to defeat Prince Charming.

This is why, understanding Russia's point of view is mandatory when seeking a way out of the conflict. That is Russia's security concerns, its perceptions and its red lines. Unfortunately, such approach makes the observer look or even be blamed as pro-Russian, or Putin's puppet. It is clear though, that ignoring such topics makes the public discourse meaningless and even hilarious, let alone quite distant from any solution for peace. Several examples can be offered in that respect.

De la războiul total la războiul cognitiv: Turcia între tradiția geopolitică și noile frontiere ale puterii simbolice

Bianca-Raluca Ionescu¹

¹ *Universitatea din București, Facultatea de Sociologie și Asistență Socială, București*

REZUMAT

Lucrarea de față își propune investigarea reconfigurării raporturilor de putere din spațiul internațional contemporan prin prisma tranziției de la paradigma războiului total la cea a războiului cognitiv, având ca studiu de caz Turcia. Analiza pornește de la trecerea în revistă a unor elemente istorice și nu numai. Aceste elemente având rol adjuvant în determinarea unui cadru teoretic propice dezvoltării unei analize concrete și coerente pe tema dezvoltării geopolitice de la tradiție la remodelare în contextul amplu al emergenței noilor instrumente simbolice și informaționale ale puterii. În cadrul specificat, este imperios necesară menționarea conceptualizării lui Dimitrie Gusti asupra războiului și a păcii, înțelese nu numai ca fenomene militare sau absență a conflictului, ci ca manifestări ale unor „cadre sociale totale”. Aceste cadre sociale având rolul important de a articula economic, cultural, politic și spiritual comunitățile, oferind un reper de-a dreptul esențial pentru o bună înțelegere a complexității fenomenului. Astfel, lucrarea de față va expune modul în care războiul cognitiv conceptualizat de Gusti a suferit o serie de mutații devenind războiul hibrid contemporan, unde controlul informației, al memoriei colective și al imaginarului social devine determinant. Lucrarea argumentează faptul că Turcia contemporană uzitează o strategie ce conjugă instrumente de hard power împreună cu tehnici de influență simbolică și narativă ce reușesc să poziționeze Republica Turcia într-un spațiu de competiție globală în care frontierele geopolitice sunt completate de frontierele cognitive.

Astropolitica în China și puterile lumii în spațiu: Un studiu asupra dezvoltării geopoliticii spațiale din China

Anania-Andreea Iordache¹

¹ *Universitatea din București, Facultatea de Sociologie și Asistență Socială, București*

REZUMAT

Lucrarea de față analizează conceptul de astropolitică și putere în spațiu prin perspectiva ascendenței Chinei ca putere spațială. Cercetarea se concentrează pe analiza de conținut cu două tipuri de date: discursuri din partea autorităților oficiale și analiza documentelor oficiale care descriu doctrina spațială. Cele mai importante teorii cuprind aspectele elementare ale astropoliticii ca știință, relevanța ei în acest moment în lume și dacă există o viziune de cooperare bazată pe ajutor reciproc sau competiție, cu aspecte de afirmare geopolitică și naționalism.

Model de analiză sociologică a războiului cognitiv

Mihail Anton¹

¹ *Universitatea Națională de Apărare Carol I, București*

REZUMAT

Lucrarea propune un model de analiză sociologică a războiului cognitiv, subliniind rolul esențial al sociologiei în demascarea, înțelegerea și contracararea acestui fenomen emergent. În contextul în care războiul cognitiv transformă mintea umană într-un câmp de luptă, sociologia devine indispensabilă pentru identificarea vulnerabilităților societăților democratice și pentru fundamentarea strategiilor de reziliență.

Modelul prezentat se structurează pe cinci dimensiuni analitice: (1) structura de oportunitate socială pentru atacuri cognitive (nivelul de încredere instituțională, polarizare, inegalități); (2) ecologia informațională și afectivă a spațiului public (surse de informare, rolul algoritmilor, polarizare emoțională); (3) actorii și vectorii de influență (rețele de propagare, influenceri, algoritmi, bot networks); (4) mecanismele de receptare și internalizare la nivel individual și colectiv (alfabetizare media, anxietăți colective, triburi cognitive); și (5) formele de reziliență socială și instituțională (educație media, politici publice, coordonare interinstituțională).

Lucrarea argumentează că sociologia, prin diagnostic social, analiză critică a discursului, studiul mecanismelor de influență și propunerea unor măsuri proactive, oferă un cadru unic pentru înțelegerea complexității războiului cognitiv. Metodologic, modelul integrează instrumente clasice (anchete, interviuri, focus grupuri) cu metode digitale și computaționale (analiza rețelelor sociale, analiza automatizată a textului, simulări agent-based), într-o abordare interdisciplinară care conectează sociologia cu psihologia cognitivă, securitatea cibernetică și studiile media.

Aplicabilitatea practică a modelului constă în posibilitatea utilizării lui pentru diagnoze instituționale (audituri de vulnerabilitate cognitivă), politici publice de consolidare a rezilienței, precum și pentru formarea personalului militar și civil în contextul noilor amenințări hibride. În același timp, el deschide un câmp de reflecție asupra modului în care societățile democratice pot rămâne stabile, coezive și reflexive în fața manipulării informaționale și a polarizării afective.

Prin această contribuție, se demonstrează că sociologia nu este doar o disciplină analitică, ci și una normativă și aplicativă, capabilă să contribuie la securitatea societății democratice în fața provocărilor generate de războiul cognitiv.

PANELUL 12

Tempor(e)alități sociale: construcții teoretice, explorări empirice și reflecții normative

Vineri, 31 Octombrie | 11:00 – 16:45 | Sala 102

Moderatori: *Marian Preda, Ștefania Matei*

Prezentări în acest panel:

11:00 - 11:25. Mecanisme de acumulare a dezavantajelor în cursul vieții. Rezultate din analiza biografiilor sociale - *Iuliana Precupețu*

11:25 - 11:50. It's Downhill from Here: Mitigating and Coping with Ageing in Amateur Sports - *Oana Mara Stan*

11:50 - 12:15. Semnificațiile actuale ale rolului de preot în câmpul ortodox românesc. Studiu de caz Episcopia Alexandriei și Teleormanului - *Anca Bălan*

12:15 - 12:40. Dreptul între rezistență și acceptare: mobilizarea capitalului social pentru susținerea normelor cu beneficii colective pe termen lung - *Simona Luminița Sîrbu*

12:40 - 13:05. Academii de juniori în fotbal: producție sportivă, hub-uri de atașament și cadre sociale ale memoriei. Caz de studiu comparativ: Olympique Lyonnais și Rapid București - *Marius-George Polcovnicu*

14:30 - 14:55. Sinele automobilistic: o perspectivă sociologică asupra carierei de șofer și a identității mediate de automobil - *Iulian Negru*

14:55 - 15:20. Feedul I-mediat: o analiză post-fenomenologică a scrollării spre masculinitate radicală și identități automate - *Mihai Alexandru Biclea*

15:20 - 15:45. Între instantaneitate și presiune temporală: temporalitățile tehnologice în era informațională - *George-Daniel Nistor*

15:45 - 16:10. Între firesc și tabu: diferențe în trăirea doliului după moarte naturală și sinucidere - *Ana-Andreea Bocșaru*

16:10 - 16:35. Vulnerabilitatea tinerilor care părăsesc sistemul de protecție rezidențial/ asistența maternală - Bariere și facilitatori în procesul de adaptarea la viața independentă - *Angelica Bordei (Costea)*

Mecanisme de acumulare a dezavantajelor în cursul vieții. Rezultate din analiza biografiilor sociale

Iuliana Precupețu^{1,2}

¹ Universitatea din București, ICUB, București

² Academia Română, Institutul de Cercetare a Calității Vieții, București

REZUMAT

Acumularea avantajelor și dezavantajelor pe parcursul vieții indivizilor reprezintă o modalitate semnificativă de perpetuare a inegalităților sociale în diversele societăți. Lucrarea își propune să analizeze mecanismele prin care dezavantajele se acumulează în cursul vieții în cazul persoanelor aflate în excluziune socială. Abordarea se sprijină pe teoria acumulării avantajelor și dezavantajelor (ADA) propusă de Dale Dannefer, evidențiind tendința sistemică de divergență între indivizi în ceea ce privește anumite caracteristici, divergență care se accentuează în timp și conduce la inegalități în diferite rezultate ale vieții (Dannefer, 2020). Studiul încearcă să răspundă unor întrebări cum sunt: care este rolul statusului socio-economic din familia de origine și al experiențelor timpurii? Există o „mână lungă” a factorilor care acționează pe tot parcursul vieții sau pe termen lung până în viața târzie? Care este rolul evenimentelor din viața de adult în acumularea dezavantajelor? Analiza s-a bazat pe 42 de interviuri biografice cu persoane vârstnice din urban și rural. Rezultatele au identificat patru tipuri de mecanisme prin care dezavantajele se acumulează pe parcursul vieții participanților: (1) statut socio-economic scăzut combinat cu evenimente negative de viață; (2) un eveniment declanșator care a reprezentat un punct de cotitură în cursul vieții; (3) tranziții timpurii care îi țin pe indivizi în afara instituțiilor formale și contribuie la traiectorii de viață marginalizate; (4) un proces îndelungat de acumulare a problemelor, cu efecte imediate și pe termen lung. Lucrarea este relevantă pentru dezbaterile privind intervențiile sociale, fie pe parcursul întregii vieți, fie în situații de criză.

It's Downhill from Here: Mitigating and Coping with Ageing in Amateur Sports

Oana Mara Stan¹

¹ *Universitatea din București, Facultatea de Sociologie și Asistență Socială, București*

REZUMAT

Ageing comes as an unpleasant surprise for most people, and athletes are among those most displeased about its effects, given the dissonance it provokes in their strong-willed competitive mindset. The study uses a mixed qualitative methodology based on participative observation and netnography to gain insight into the time lens through which Romanian amateur athletes from running and tennis come to terms with the unmistakable signs of ageing as times takes its toll and leaves its traces of increasing (often unavowed) frailty on their bodies, mind and spirit. The dynamic renegotiation of their sports identity in the dimming light of shrinking capabilities relies on discursive techniques that the study dwells on in a cognitive framework of contrasting factors, counter-balancing forces and settling with contradictions. The approach uses time agency cues in an endeavour to combine sociology of time with psychodynamic sports coaching and therapy from an interdisciplinary perspective, with implications for practitioners, coaches and ageing athletes themselves.

Semnificațiile actuale ale rolului de preot în câmpul ortodox românesc. Studiu de caz Episcopia Alexandriei și Teleormanului

Anca Bălan¹

¹ Cercetător independent, București

REZUMAT

În acest studiu îmi propun să descopăr semnificațiile pe care preotul le atribuie rolului său în interiorul comunității religioase prin raportare la modelul patristic normativ al preoției valid în spațiul ortodox. Ipoteza de la care pornesc este aceea a variației modelului actual al preoției comparativ cu modelul patristic structurat între secolele IV-VI, două obiective principale fiind subsumate ei: a) identificarea factorilor structurali și individuali ce determină variația semnificațiilor sociale atribuite de preot rolului/statusului de preot; și b) identificarea unei tipologii a preotului specifice câmpului ortodox românesc actual. Metoda principală folosită este interviul semistructurat realizat cu 19 preoți din Episcopia Alexandriei și Teleormanului, în varianta fizică sau online, din parohii urbane și rurale.

La nivel individual, variația semnificațiilor sociale atribuite preotului/preoției este explicată de factorul interior ce determină certitudinea formării competențelor necesare îndeplinirii așteptărilor de rol, de structura capitalului individual și de tipul de obiective urmărite în activitatea preoțească. Factorii structurali sunt reprezentați de caracteristicile socio-economice și religioase ale comunității, algoritmul de salarizare a preoților și modul de organizare și funcționare a învățământului teologic.

Un prim criteriu de tipologizare este variația față de modelul patristic al preoției. Cu ajutorul indicelui de variație față de modelul normativ, a fost calculată media de variație și au fost identificate trei tipuri de preoți: tipul cu variație mai mare decât medie comparativ cu modelul normativ, tipul caracterizat de variație medie față de modelul normativ și tipul cu variație sub medie. Un al doilea criteriu funcțional este tipul obiectivelor urmărite în activitatea preoțească, fiind discriminate patru tipuri de preoți: preotul care urmărește în principal obiective de tip administrativ, preotul care își propune obiective filantropice, preotul care își propune obiective care aparțin câmpului religios și cel care urmărește obiectivele sociale.

Dreptul între rezistență și acceptare: mobilizarea capitalului social pentru susținerea normelor cu beneficii colective pe termen lung

Simona Luminița Sîrbu¹

¹ *Universitatea din București, Facultatea de Sociologie și Asistență Socială, București*

REZUMAT

Potrivit normelor autohtone, orice persoană titulară a unui drept ori a unui interes legitim, vătămată de o autoritate publică printr-un act administrativ sau prin nesoluționarea în termenul legal a unei cereri, poate sesiza instanța pentru a solicita anularea în tot sau în parte a actului, repararea pagubei cauzate și, eventual, reparații pentru daune morale.

Astfel, promovarea acțiunii în contencios administrativ reprezintă un conflict direct între cetățean și autoritatea publică locală, în condițiile în care cetățeanul lezat este beneficiarul unui drept subiectiv sau al unui interes legitim pe care autoritatea publică pârâtă are obligația să-l respecte.

Este de dorit a preveni, pe cât posibil, un conflict direct între cetățeni și autoritatea publică locală pentru a evita vătămarea unui drept ori interes recunoscut de lege al propriilor cetățeni ai urbei, respectiv prin emiterea unui act administrativ de natură a crea confuzii și încălcări de drepturi.

De cele mai multe ori, comunicarea și transparența decizională sunt cheia dialogului și, evident, prevenirea încălcării drepturilor civile în concordanță cu edictarea de norme la nivelul unei colectivități locale, în vederea ocrotirii unui interes general, obștesc.

O abordare curentă o reprezintă, atât la nivel global, cât și local, scăderea poluării și salvarea mediului înconjurător. La nivelul urbei trebuie identificate instrumente juridice care să conveargă interesele particulare ale cetățenilor cu interesul general al acestei colectivități.

Un exemplu atât pozitiv – sub aspectul încurajării de măsuri în vederea protejării mediului, dar și negativ – în sensul diminuării bugetului cetățenilor, îl constituie instituirea prin norme locale a unor taxe de natură a descuraja poluarea și aglomerația urbană.

Cel mai dificil element îl constituie găsirea mijloacelor de conștientizare a necesității impunerii unor taxe în scopul corijării comportamentelor cetățenilor care vin în conflict cu mediul înconjurător.

Vom aborda o temă sociologică impusă de necesitatea găsirii unor soluții de determinare a cetățenilor în a accepta rigorile unei guvernări locale ce vine nu numai în slujba propriilor interese locale, ci, în special, în slujba unor interese generale, precum salvarea mediului înconjurător.

Academiile de juniori în fotbal: producție sportivă, hub-uri de atașament și cadre sociale ale memoriei. Caz de studiu comparativ: Olympique Lyonnais și Rapid București

Marius-George Polcovnicu¹

¹ Universitatea din București, Facultatea de Sociologie și Asistență Socială, București

REZUMAT

Începând cu anii 1970, odată cu profesionalizarea fotbalului, academiile de juniori au cunoscut o perioadă de investiții masive. Acest fenomen se înscrie în contextul mai larg al financiarizării fotbalului, în care spațiul sportiv devine un instrument de sign-value (King 1997) și de producere a unui surplus de capital pentru diverși investitori. În acest cadru, fotbalul profesionist se organizează în jurul unui sistem rațional care vizează selecția jucătorilor, organizarea antrenamentelor și gestionarea nutriției, reconfigurând complet disparitățile dintre echipele cu resurse financiare importante și cele cu resurse mult mai limitate.

Anumite echipe se concentrează pe academiile lor de juniori pentru a vinde jucători către marile cluburi, păstrând astfel un surplus de capital necesar „supraviețuirii”. Acesta este cazul clubului Olympique Lyonnais, care are o lungă tradiție în promovarea tinerilor talente, precum Rayan Cherki, Karim Benzema sau Nabil Fekir. Acești jucători provin din suburbiile lyoneze, un veritabil vivier pentru centrul de formare al clubului.

Capacitatea clubului de a promova constant jucători formați în propriul sistem creează un avantaj suplimentar, dincolo de aspectul financiar: acela de a consolida atașamentul față de club în zonele de origine ale jucătorilor și de a crea un cadru social al memoriei (Halbwachs 1976) în jurul academiilor de juniori locale. Atașamentul format din copilărie dă naștere unei memorii care se construiește și se reconstruiește în strânsă legătură cu specificul spațial al cartierului, marcat de prezența continuă a jucătorilor locali în cadrul clubului.

În cazul Rapidului București, acest fenomen poate fi considerat emergent, corelat cu investițiile masive direcționate către academia de juniori. Clubul are potențialul să reușească să edifice o bază solidă de tineri fotbaliști, care provin din diferite cartiere și care pot funcționa ca intermediari între club și alți potențiali fani.

Terenul de fotbal public reprezintă o formă de spațialitate, pe care Harvey (2005) o definește ca fiind „produsă în mod activ și într-un moment activ al procesului social”. Aceasta se manifestă diferit în zonele limitrofe ale unui oraș față de centrul acestuia. Dacă centrul urban este dominat de logica de exchange-value (prin turism, shopping și baruri), cartierele de reședință se bazează în special pe un use-value (Lefebvre 1968).

Din această perspectivă, terenurile de fotbal din cartiere au un potențial deosebit de a difuza atașamentul prin socializarea tinerilor jucători, aceste spații devenind o parte a bazei de producție a suporterilor în anumite cadre urbane.

Sinele automobilistic: o perspectivă sociologică asupra carierei de șofer și a identității mediate de automobil

Iulian Negru¹

¹ Universitatea din București, Facultatea de Sociologie și Asistență Socială, București

REZUMAT

Acest articol își propune să investigheze automobilismul ca proces integrator al individului în sistemul automobilității, având ca rezultat formarea sinelui automobilistic. Folosind conceptul de carieră socială, formulat de Erving Goffman (1961) și extins de David Matza (1969), articolul explorează ipoteza că traseul către devenirea unui șofer începe încă din copilărie, printr-o expunere timpurie și exploratorie la universul cultural și afectiv al mașinilor. Am presupus că această carieră evoluează gradual, odată cu dezvoltarea capacităților cognitive, emoționale, morale și relaționale ale copilului și adolescentului (Kohlberg, 1971). Dacă studiile anterioare s-au concentrat în principal pe dimensiunea economică și simbolică a consumului de automobile, demersul de față abordează automobilul ca spațiu de socializare timpurie și suport al unei identități în devenire. Această abordare este completată prin valorificarea unor principii ale paradigmei fenomenologice aplicate în sociologie (Schutz, 1967), oferind astfel un cadru de înțelegere a modului în care automobilul este trăit subiectiv, integrat în orizontul cotidian al experienței individului. Automobilul apare nu doar ca un obiect tehnologic, ci ca o platformă de extensie a sinelui, o platformă de manifestare a agențialității personale într-un mod profund corporal, cultural, moral, economic și afectiv. Scopul studiului este de a pune în evidență acest proces de formare a sinelui automobilistic ca rezultat al unei socializări de lungă durată, în care obiectul tehnologic devine parte constitutivă a identității personale. Argumentez că utilizarea excesivă a mașinilor personale poate fi explicată și prin faptul că intervențiile de conștientizare apar tardiv, automobilismul fiind deja interiorizat în sistemul de valori al individului. În această lumină, abordarea propusă poate avea implicații practice relevante. Cercetarea este de tip explorator și descriptiv și se bazează pe aplicarea unui chestionar autoadministrat, cu participarea părinților. Instrumentul este conceput pentru a surprinde primele contacte afective și cognitive ale copiilor cu automobilismul, precum și tiparul comun, cariera socială care marchează transformarea individului în șofer. Chestionarul conține două secțiuni: una adresată părinților și o alta adresată copiilor minori cu vârsta cuprinsă între 8 și 17 ani.

Feedul I-mediat: o analiză post-fenomenologică a scrollării spre masculinitate radicală și identități automate

Mihai Alexandru Bîclea¹

¹ Universitatea din București, Facultatea de Sociologie și Asistență Socială, București

REZUMAT

Imediatul a fost caracterizat drept principiul estetic strâns legat de logica capitalismului supranumit prea târziu (Kornbluh, 2024). Pornind de la cartografierea acestuia realizată de Kornbluh care regăsește imediatul în artă, dar și economie, politică, sau intimitate, voi căuta aceeași logică temporală a urgenței, a prezentului permanent și a accesului nostru nemediat la el în sfera designului tehnologic al rețelelor sociale. Printr-o abordare post-fenomenologică, voi analiza cum componenta centrală pe majoritatea platformelor mari de social media, locul unde primim imediat conținut video nelimitat, așa zisul „Feed”, determină o relație specifică între noi și lume și mai ales între noi și identitățile noastre sociale și de gen. Navigând fără efort și fără direcție printre selecțiile algoritmului făcute pentru a ne ține în priză, lumea ni se deschide ca un spațiu în care ne pierdem de ceilalți și de noi înșine, dar în care trebuie să ne regăsim rapid și fără prea mult efort chiar dacă asta înseamnă să disimulăm. Masculinitatea, identitatea a cărei pierdere a fost probabil denunțată cel mai puternic, ni se spune că dispăre, e în criză, dar trebuie regăsită în prezent, rapid, și, cel mai important, în mod nemediat, în conținutul Feed-ului. Pornind de la apariția incelizor și a Feed-ului manosferic, dar și de la ultimele update-uri ale acestui element funcțional (ex. urmărirea reacțiilor prietenilor pe Instagram prin crearea unui Feed secundar, sau rularea automată – auto-scrollul), voi urmări cum le este creată băieților și bărbaților prin decizii de design sau funcționalitate care țin de maximizarea profitului o nevoie de formare imediată a unei identități puternice, stabile, și independente, și cum dorința de a satisface această nevoie în condițiile date în realitate duce la rezultate contradictorii. Mergând dincolo de explicații clasice precum cea a anonimității online sau a echo chamber-ului, mă voi axa în principal pe cum tehnologia cultivă o relație „imediată” între om și lumea socială, fapt care deschide calea radicalizării și a unor forme fragile de subiectivitate. Pe scurt, asumarea crizei identitare de către utilizatori apare în același mediu care cere o soluționare instantă. Orice pauză e esențialmente definitorie într-o lume a unui prezent accesibil, continuu sau permanent.

Între instantaneitate și presiune temporală: temporalitățile tehnologice în era informațională

George-Daniel Nistor¹

¹ Universitatea din București, Facultatea de Sociologie și Asistență Socială, București

REZUMAT

Lucrarea își propune să investigheze modul în care societatea informațională reconfigurează raportarea la timp, prin mecanismele specifice dezvoltării tehnologice și expansiunii fluxurilor digitale. Dacă în modernitatea clasică timpul era perceput ca resursă lineară, reglată de instituții și ritmuri industriale, era informațională marchează trecerea către regimuri temporale fragmentate, accelerate și comprimate. Comunicarea instantanee, algoritimizarea fluxurilor și omniprezența conectivității produc o formă de „timp real” care devine normă socială, transformând răspunsul imediat și disponibilitatea permanentă într-o obligație implicită.

Această compresie temporală generează o tensiune structurală: deși tehnologia promite economisirea timpului, realitatea arată o intensificare a presiunii temporale și o erodare a autonomiei individuale asupra propriilor ritmuri. Munca digitală și fenomenul „always on” produc noi forme de alienare, în timp ce viața cotidiană se fragmentează prin multitasking și saturație informațională. În plan cultural, obsolescența rapidă a conținutului și dominația economiei atenției configurează o experiență colectivă dominată de urgență și volatilitate.

Lucrarea va analiza aceste transformări prin prisma unor perspective teoretice consacrate – teoria accelerației sociale (Hartmut Rosa), conceptul de „presentism” (François Hartog), critica vitezei (Paul Virilio), societatea rețelilor (Manuel Castells) – pentru a evidenția caracterul multidimensional al temporalităților tehnologice. Totodată, vom aduce în discuție strategiile de rezistență și contra-temporalitate emergente: mișcările „slow” (slow food, slow media), practicile de detox digital și inițiativele colective de reechilibrare a raportului dintre eficiență și autonomie temporală.

Concluzia propusă este că temporalitățile tehnologice actuale nu trebuie privite exclusiv ca surse de alienare, ci ca spații ambivalente, unde emanciparea și presiunea coexistă. Analiza lor critică permite nu doar înțelegerea tensiunilor contemporane, ci și explorarea unor modalități normative de reimaginare a coexistenței sociale în era informațională.

Între firesc și tabu: diferențe în trăirea doliului după moarte naturală și sinucidere

Ana-Andreea Bocșaru¹

¹ *Universitatea din București, Facultatea de Sociologie și Asistență Socială, București*

REZUMAT

Doliul este un fenomen social și emoțional universal, dar formele sale de manifestare diferă în funcție de tipul pierderii. Dacă moartea naturală este adesea integrată în discursuri despre „firescul vieții” și acceptare, sinuciderea rămâne marcată de stigmat, tăcere și ambivalență emoțională. În România, acest subiect rămâne sensibil, iar reprezentările publice ale doliului se limitează de regulă la formule generale, fără detalii despre trăirile intime ale aparținătorilor.

Lucrarea propune o analiză calitativă comparativă a conținutului unor postări publice de pe platforme online internaționale (Reddit, Facebook), unde oamenii își împărtășesc experiențele de doliu. Analiza urmărește să evidențieze diferențele în modul de exprimare a durerii, în raportarea la persoana decedată și în sprijinul social perceput.

Sunt avute în vedere dimensiuni precum: emoțiile predominante (tristețe și dor în cazul morții naturale vs. vinovăție, rușine și furie în cazul sinuciderii), narațiunile despre deces (firescul inevitabil vs. pierderea percepută ca evitabilă și lipsită de sens) și rolul comunităților online în validarea sau, dimpotrivă, stigmatizarea celor îndoliați.

Prin această cercetare, se urmărește o înțelegere mai profundă a diferențelor dintre doliul după moarte naturală și cel după sinucidere, punând în evidență modul în care aceste experiențe sunt modelate de norme sociale, tabuuri și forme de sprijin. Studiul aduce în prim-plan necesitatea adaptării reacțiilor comunitare și familiale la specificul fiecărei pierderi și evidențiază potențialul spațiilor digitale de a funcționa ca medii alternative de validare și solidaritate, acolo unde resursele tradiționale de suport se dovedesc insuficiente.

Vulnerabilitatea tinerilor care părăsesc sistemul de protecție rezidențial/ asistența maternală - Bariere și facilitatori în procesul de adaptarea la viața independentă

Angelica Bordei (Costea)¹

¹ *Universitatea din București, Facultatea de Sociologie și Asistență Socială, București*

REZUMAT

Tranziția tinerilor care părăsesc sistemul de protecție reprezintă o etapă critică și adesea vulnerabilizantă, în care echitatea și incluziunea socială sunt puse la încercare în mod direct. Lipsa rețelelor familiale stabile, accesul limitat la resurse educaționale și profesionale, dar și riscul marginalizării sau al dezvoltării unor dependențe sporesc dificultatea adaptării acestor tineri la cerințele vieții independente. În acest context, analiza propusă urmărește să evidențieze nu doar barierele structurale și individuale care afectează integrarea socială și profesională, ci și factorii facilitatori ce pot contribui la reducerea vulnerabilității și la consolidarea rezilienței.

Cercetarea pornește de la literatura de specialitate și de la analiza comparativă europeană, pentru a contura un cadru conceptual prin care să fie înțelese experiențele acestor tineri. Deși studiul se află într-o etapă de dezvoltare, acesta propune un plan metodologic ce include interviuri semi-structurate cu tineri post-instituționalizați și cu profesioniști implicați în domeniul asistenței sociale, analiza politicilor publice existente și examinarea bunelor practici la nivel european. Această abordare interdisciplinară permite investigarea modului în care barierele instituționale, economice și culturale se intersectează cu resursele personale și comunitare în procesul de tranziție.

Contribuția așteptată a studiului constă în conturarea unor direcții inovatoare de intervenție psihosocială și de politică socială capabile să sprijine incluziunea, echitatea și reziliența tinerilor post-instituționalizați. Rezultatele pot oferi repere utile atât pentru mediul academic și cercetare, cât și pentru practicieni și factori de decizie, cu scopul de a reduce inegalitățile și de a promova participarea activă a acestor tineri la viața socială.

PANELUL 13

Sociologii la margine: interstiții (auto)reflexive ale demersului sociologic

Joi, 30 Octombrie | 16:00 – 17:15 / 18:45 – 19:35 | Sala 107

Moderatori: *Silviu G. Totelecan, Adrian T. Sîrbu*

Prezentări în acest panel:

16:00 - 16:25. Unde e sociologia? O analiză a cererii de expertiză sociologică în anunțurile de angajare din Republica Moldova - *Mihaela Balașel*

16:25 - 16:50. Între cercetător și asistent social: reflecții asupra practicii de teren în studiul maternității timpurii - *Elena Mihaela Bujor*

16:50 - 17:15. Realități, ficțiuni și virtualități - *Cristina Gavriluță*

17:40 - 18:30. Dr. Marius Geantă, Florin Dumitru Mihălțan, Carolina Espina, Marian-Gabriel Hâncean (Sala 205)

Panel plenar destinat utilizării științelor sociale în prevenția primară în mediul rural

18:45 - 19:10. Spațiul cosmic și societatea – O analiză a narațiunii publice - *Alin Constantin Ionescu*

19:10 - 19:35. Demersuri sociologice în penumbra (auto)reflexivității - *Silviu G. Totelecan, Adrian T. Sîrbu*

Unde e sociologia? O analiză a cererii de expertiză sociologică în anunțurile de angajare din Republica Moldova

Mihaela Balașel¹

¹ *Universitatea din București, Facultatea de Sociologie și Asistență Socială, București*

REZUMAT

Lucrarea analizează poziția sociologiei pe piața muncii din Republica Moldova – o societate definită de o tranziție istorică, marcată de aspirația depășirii moștenirii sovietice, consolidarea democrației și eforturile de integrare europeană. Trecerea de la o economie centralizată la una de piață, inclusiv progresul mediului antreprenorial înregistrat în ultima perioadă necesită, în mod imperativ, o înțelegere corespunzătoare a nevoilor, atitudinilor, comportamentelor, percepțiilor și modului de viață al cetățenilor. Totuși, studiul surprinde că, în ciuda acestei nevoi, există un decalaj alarmant între rolul teoretic al sociologiei și aplicabilitatea sa practică.

În prezent, instituțiile care furnizează cercetări de piață adoptă o abordare rațional-instrumentală, concentrându-se pe metrici cantitativi și obiective de natură economică. Studiile tratează mecanismele sociale în termeni statistici și numerici, fără a explora sensurile și valorile care stau la baza comportamentului de consum. Segmentarea publicului pe criterii socio-demografice sau utilizarea statisticii pentru a analiza percepții și atitudini declarate sunt exemple de abordări metodologice pe larg practicate, care omit să surprindă dimensiunile sociale, culturale și identitare ale indivizilor, cele ce conferă greutate reală acțiunilor sociale conform lui Baudrillard, Veblen, Campbell și alți sociologi consacrați.

Designul metodologic se bazează pe metoda analizei de conținut de tip calitativ și cantitativ, aplicată asupra unui eșantion de 50 de anunțuri de angajare de pe platforme online din Moldova, precum: Rabota.md, Delucru.md, Lucru.md. Cercetarea a urmărit modul în care limbajul și competențele solicitate în cadrul posturilor vacante valorifică expertiza sociologică în raport cu contextul politic și economic al țării. Fiecare anunț a fost analizat folosind o grilă de codificare detaliată, care a permis clasificarea în funcție de orientarea generală: economică, socială/ simbolică sau mixtă. Grila a inclus indicatori specifici marketingului (KPIs, ROI, SEO, Google Analytics) și indicatori din instrumentarul teoretic și metodologic al sociologiei (sondaje, chestionare, interviuri). Eșantionarea de tip non-probabilistic a fost completată cu o filtrare manuală a anunțurilor, astfel încât să fie incluse doar cele care vizau comportamentul social, interacțiunea cu publicul, analiza pieței, precum și dezvoltarea sau optimizarea unor procese și programe.

Rezultatele evidențiază predominanța orientării economice, majoritatea posturilor solicitând competențe în marketing, vânzări și management, cu un limbaj centrat pe performanțe cuantificabile. Expertiza sociologică nu apare ca domeniu distinct, fiind absorbită în roluri hibride unde dimensiunea socială este subordonată obiectivelor de business. Această instrumentalizare, coroborată cu dificultățile structurale ale cercetării naționale – resurse limitate și îmbătrânirea corpului academic – restrânge vizibilitatea, afirmarea și dezvoltarea sociologiei, ridicând întrebări critice despre rolul său în dezvoltarea durabilă a Republicii Moldova.

Între cercetător și asistent social: reflecții asupra practicii de teren în studiul maternității timpurii

Elena Mihaela Bujor^{1,2}

¹ Universitatea din București, Facultatea de Sociologie și Asistență Socială, București

² Direcția de Asistență Socială, Slobozia

REZUMAT

Această lucrare investighează dimensiunea autoreflexivă a cercetării sociologice prin prisma unei anchete calitative dedicate maternității timpurii în România, desfășurată în comunități vulnerabile din Regiunea Sud-Muntenia. Poziția mea duală, de doctorand în sociologie, specializarea asistență socială, și asistent social activ, creează un context unic de observare și participare, în care distincția dintre rolul de cercetător și cel de profesionist implicat în sprijinul direct al participantelor devine permeabilă.

Cercetarea utilizează interviuri semi-structurate cu mame minore și femei adulte care au trecut prin experiența maternității în adolescență, alături de profesioniști din domeniul social, medical și educațional. Procesul de teren implică negocieri permanente, despre cum să formulezi întrebări sensibile fără a reactiva traume. Cum păstrezi neutralitatea analitică atunci când situația interlocutoarei solicită intervenție imediată? Cum documentezi realități intime fără a întări etichetele sociale negative?

În plan teoretic, analiza se sprijină pe conceptele lui Erving Goffman despre „carieră” și „stigmat” pentru a interpreta transformările identitare și de statut social trăite de tinerele mame. „Cariera” nu este abordată ca parcurs profesional, ci ca succesiune de experiențe și schimbări în rolurile sociale, de la adolescență, la mamă, la femeie aflată sub presiunea normelor comunitare. Stigmatul, vizibil sau ascuns, influențează accesul la resurse, relațiile interpersonale și imaginea de sine, iar în contextul vulnerabilității socio-economice aceste efecte sunt amplificate.

Reflecția asupra propriei implicări dezvăluie că terenul nu este doar un spațiu de colectare a datelor, ci și unul de transformare reciprocă, participantele își reformulează poveștile prin dialog, iar cercetătorul își reevaluează ipotezele și instrumentele de lucru. Această interacțiune generează o formă de cunoaștere situată, în care validitatea nu se măsoară doar prin neutralitate, ci și prin capacitatea de a surprinde complexitatea relațiilor sociale și a contextului trăit.

Lucrarea propune astfel o discuție despre valoarea reflexivității epistemice în cercetarea socială aplicată, arătând că „marginea” dintre observare și implicare nu este o slăbiciune, ci un spațiu fertil de înțelegere aprofundată a fenomenelor sociale și a procesului prin care acestea sunt investigate.

Realități, ficțiuni și virtualități

Cristina Gavriluță¹

¹ Universitatea „Alexandru Ioan Cuza”, Facultatea de Filosofie și Științe Social-Politice, Iași

REZUMAT

O serie de scenarii actuale, extrem de îndrăznețe, din lumea științei și a filosofiei încearcă să aducă în atenție ideea virtualității acestei lumi. Acestea devin premisele identificării unor ipostaze ale ficțiunii în realitatea noastră. Prezența ficțiunii în tehnologie, literatură, dar și în viața socială cât și conversia acesteia în diferite realități, demonstrează că nu putem concepe o lume fără ficțiune. Ea este percepută de noi ca fiind o proiecție individuală și colectivă care populează universul imaginar. În compania noilor tehnologii, ficțiunea pare că evadează din universul imaginar către cel tehnologic și mai apoi în lumea reală. Ea se virtualizează, capătă un chip și un caracter de potență. Astfel, în noile contexte marcate de tehnologie, realitatea socială se reconfigurează. Ea nu este doar construită. Este imaginată, visată și proiectată algoritmic. Obiectivitatea realului social pare că se efilează sub presiunea ficțiunii și a virtualității. Fenomenul atestă însă și o subtilă legătură între real, ficțional și virtual. Aceasta duce, inevitabil, la o schimbare paradigmă și de atitudine în ceea ce privește orice demers epistemic și de cunoaștere a lumii sociale.

Spațiul cosmic și societatea – O analiză a narațiunii publice

Alin Constantin Ionescu¹

¹ *Universitatea din București, Facultatea de Sociologie și Asistență Socială, București*

REZUMAT

În această prezentare voi discuta rezultatele unei analize a narațiunii publice privind relația spațiu cosmic – societate. Raportată la cercetarea de față, analiza narațiunii publice implică analiza modurilor în care actorii spațiali construiesc discursiv realitatea socială a explorării spațiale. Public, în acest caz, va include discursurile politice ale unor oficiali ai puterilor spațiale, discursurile și aparițiile din media ale reprezentanților de agenții și companii spațiale. Întrebarea de la care plec este: ce teme predomină în discursurile unor lideri ai puterilor spațiale ca Donald Trump, Narendra Modi, Xi Jinping, ale unor etaloni ai companiilor private (Jeff Bezos, Elon Musk), și ale agențiilor ca NASA și Agenția Spațială Europeană? Ca metodă de cercetare am aplicat o analiză tematică, orientată pe ceea ce se spune mai degrabă decât pe cum se spune. Privind discursurile actorilor spațiali indicați, această analiză acoperă temele principale pe care la ating actorii respectivi. Printre temele principale regăsite se numără: identitatea colectivă, competiția spațială globală și umanitatea ca civilizație multiplanetară.

Demersuri sociologice în penumbra (auto)reflexivității

Silviu G. Totelecan¹, Adrian T. Sîrbu¹

¹ Academia Română, Institutul de Istorie „George Barițiu”, Cluj-Napoca

REZUMAT

Deși chestiunea reflexivității e una constitutivă pentru posibilitatea efectivă a unei „cunoașteri” a „socialului” (principiul verum-factum al lui G. Vico, strămoșul îndepărtat al întemeierii tuturor științelor socio-umane), intermitența recursului tematic, expres, la „portanța” ori eficiența ei epistemică în decursul istoriei constituirii câmpurilor sociologiei/antropologiei o atestă, în același timp, ca pe o caracteristică mai degrabă recesivă a felului în care este înțeleasă producția de cunoaștere/teorie socio-antropologică. Astfel că, în pofida proeminenței sale filosofice moderne (de la Descartes la Hegel, apoi la Husserl sau Foucault), dezvoltarea propriu-zis sociologică sau în folos sociologic a noțiunii reflexivității a rămas să fie relegată fie ca moment istoric, „depășit”, al discuțiilor epistemologico-metodologice fondatoare (Dilthey, Weber), fie ca particularitate a unei sociologii „de ramură” (e.g. sociologia cunoașterii) ori a unor varietăți/stiluri de investigare/interpretare a alterității din antropologia culturală. Dar chiar și atunci când predicatul reflexivității este mai mult sau mai puțin răspicat enunțat doctrinar (la un Giddens, Beck, Bauman, cu a lor „modernitate reflexivă”, la un Bourdieu, cu a sa „obiectivare participativă”, sau chiar la C. Wright Mills), conceptul ei pare că funcționează mai degrabă regulativ, nu constitutiv – atât în descrierea dinamicilor soci(et)ale contemporane, cât și în conceptualizarea prezumatei lor reflexivități. În bine sau în rău, cu atât mai mult în cadrul evoluțiilor mai recente ale instituționalizării practicii noastre disciplinare, caracterul funciar (auto)reflexiv al muncii sociologice și al „roadelor” sale, deopotrivă intelectuale și practice, rămâne o iluminare intermitentă, fragmentată ori de-a dreptul obturată a felului în care ea se înțelege pe sine. Oricât de salutare, încercările de redresare, de la „marginile” sale, ale acestei „pete oarbe” a reflexivității sociologice, nu ni se par de ajuns. Nici tematizarea în manieră autoetnografică a poziției cercetătorului în câmpul și practica cercetării sale, nici kiturile pentru injecția de suplimente de reflexivitate în proiectarea cercetării cantitative; nici, dintr-o altă direcție, evidențierea critică a constrângerilor sistemice, de „dispozitiv”, modelând implacabil factura producției științifice, respectiv denunțarea fabricării de simulacre discursive ale unui gest reflexiv, prin simpla intertextualitate a literaturii de specialitate (neapărat din ultimii cinci ani, expresie a lipsei de „timp pentru teorie”), nu ni se par că ar satura cu adevărat exigențele de tematizare a operațiilor intime ale reflexivității. Iar asta în toate instanțele unde aceste operații ar fi de căutat/invocat/explicitat, atât în conceperea a ce e de investigat, cât și în înțelegerea de sine a felului în care investigarea are loc.

PANELUL 14

Political Metamorphoses: Changing Patterns of Political Behavior in Uncertain Times

Joi, 30 Octombrie | 16:00 – 17:15 / 18:45 – 19:10 | Sala 106

Moderatori: *Aurelian Muntean, Andrei Gheorghiuță*

Prezentări în acest panel:

16:00 - 16:25. Marketingul electoral din perioada post-criză: dincolo de vălul narativ - *Paul-Alexandru Gherghel, Antonio Amuza*

16:25 - 16:50. Party Characteristics and Leader Effects in Central and Eastern European Democracies - *Andrei Gheorghiuță, Mircea Comșa*

16:50 - 17:15. Nordic Elections in 2024 and 2025 – Analyzing the Results and Main Topics of the Electoral Campaigns in the Nordic Countries - *Raluca Tamas*

17:40 - 18:30. Dr. Marius Geantă, Florin Dumitru Mihălțan, Carolina Espina, Marian-Gabriel Hâncean (Sala 205)

Panel plenar destinat utilizării științelor sociale în prevenția primară în mediul rural

18:45 - 19:10. De la dezvrăjirea lumii la învrăjirea politicii: flacăra violetă și alte metode de combatere ezoterică. O analiză sociologică a misticismului politic românesc - *Diana Iordache*

Marketingul electoral din perioada post-criză: dincolo de vâlul narativ

Paul-Alexandru Gherghel¹, Antonio Amuza^{1,2}

¹ *Universitatea din București, Facultatea de Sociologie și Asistență Socială, București*

² *IRES, București*

REZUMAT

Ciclul electoral românesc 2024–2025 s-a desfășurat pe fondul unei crize politice fără precedent. Anularea primului tur al alegerilor prezidențiale de către Curtea Constituțională, prelungirea mandatului partidului aflat la putere și digitalizarea haotică a campaniilor au produs o ruptură atât în încrederea publicului, cât și în infrastructura simbolică a legitimității electorale.

În acest context, lucrarea de față analizează modul în care alegătorii români navighează cognitiv și discursiv prin opțiunile electorale, identificând interesele lor materiale și examinând valorile prin care acestea sunt articulate și legitimizează în spațiul public.

Analiza pornește de la distincția formulată de Antonio Gramsci (1971) între discursul formal – limbajul actorilor politici și instituționali dominanți – și discursul informal – expresivitatea grupurilor sociale marginalizate. În timp ce retorica campaniei se aliniază la valori hegemonice precum integritatea, patriotismul sau modernizarea, electoratul operează frecvent cu priorități ancorate în nevoi socio-economice și constrângeri cotidiene.

Întrebarea centrală este: cum traduc alegătorii români interesele lor materiale în valori politice formale și ce ne spune acest proces despre natura schimbătoare a culturilor de comunicare politică în Europa de Est post-criză? Baza empirică este analiza secundară a sondajului Național Politic din 1 noiembrie 2024, care include peste 100 de variabile socio-demografice și atitudinale. Din acestea, selectăm un subset – interese, valori, date demografice – și le tabulăm încrucișat pentru a identifica tipare de aliniere sau nealiniere între discurs și condiția materială. Rezultatele evidențiază două profiluri dominante ale electoratului. Primul este format din alegători care prioritizează reindustrializarea și crearea de locuri de muncă bine plătite. Al doilea acordă prioritate creșterii pensiilor și salariilor și este alcătuit în principal din persoane vârstnice, pensionari și indivizi cu o stare de sănătate mai precară și resurse limitate pentru activități de recreere.

La prima vedere, aceste profiluri sugerează culturi electorale distincte – una „tehnocratică”, alta „populistă”. Totuși, o privire atentă arată că ambele grupe împărtășesc aceleași cerințe structurale: securitate economică și compensații materiale. Diferența rezidă în forma discursivă: pentru unii, integritatea înseamnă instituții eficiente și lipsite de corupție, pentru alții patriotismul se traduce printr-o conducere protectoare și empatică. Această convergență nu reflectă o polarizare ideologică, ci un izomorfism discursiv – diferiți actori politici și grupuri sociale exprimă nevoi comparabile folosind resursele simbolice oferite de discursul hegemonic.

Legitimătatea electorală depinde de legătura dintre valori simbolice și rezultate concrete. Eșecul acestei conexiuni subminează încrederea democratică. Propunem un mod de înțelegere a reconcilierii dintre interese și retorică, explorând implicațiile culturale, semiotice și normative ale politicii post-criză în Europa de Est.

Party Characteristics and Leader Effects in Central and Eastern European Democracies

Andrei Gheorghită¹, Mircea Comşa²

¹ *Universitatea Lucian Blaga Sibiu, Facultatea de Științe Socio-Umane, Sibiu*

² *Universitatea Babeș-Bolyai, Facultatea de Sociologie și Asistență Socială, Cluj-Napoca*

REZUMAT

The thesis of a growing influence of political leaders on the outcomes of electoral processes has become increasingly influential in recent years across democracies. The phenomenon is usually referred to in the literature as ‘personalization of electoral politics’, ‘candidate-centred politics,’ or simply as ‘leader effects on voting’. Although the degree to which such leader effects are decisive for the results of elections is unclear, the increased public attention to leaders instead of issues is a finding that goes almost unchallenged in the contemporary political environment. Personalization has been studied extensively for the case of Western polities in recent years and is largely considered a ‘natural’ result of a long sequence of transformations: growth of electronic media, widespread catch-all partyism, erosion of traditional electoral alignments, increasing complexity of political issues, and internationalization of politics. Yet the phenomenon is rarely discussed in the context of new democracies in Central and Eastern Europe. There are attempts in the literature to suggest that such countries may have reached similar levels of personalization to their Western counterparts, although originating in alternative pathways.

If we accept that political leaders and candidates have a solid impact on election results in both old and new democracies, a further question arises quite naturally: are there some particular conditions that stimulate or inhibit the personalization of electoral politics? This paper aims to explore the extent to which the characteristics of political parties do influence the magnitude of leader effects for new democracies in Central and Eastern Europe. Thus, it investigates variations in the magnitude of leader effects in relation to party size, party age, incumbency, organisational structure, and ideology. For this purpose, it employs data from the modules 1, 3, 4, and 5 of the Comparative Study of Electoral Systems (CSES) for 144 political parties competing in 36 legislative elections in Central and Eastern Europe across 25 years of post-communism.

Nordic Elections in 2024 and 2025 – Analyzing the Results and Main Topics of the Electoral Campaigns in the Nordic Countries

Raluca Tamas¹

¹ *Universitatea din București, Facultatea de Sociologie și Asistență Socială, București*

REZUMAT

During the super-electoral year 2024, several important elections took place in the Nordic countries, which showed the direction in which the societies of these countries are heading. The objective of this research is to analyze the results of the elections, the main topics of the public debate and the positioning of the main candidates during the electoral campaigns, corroborated with the results of the Eurobarometer conducted in the years 2024-2025.

The elections analyzed in this paper are the European Parliament elections in Denmark, Sweden and Finland in June 2024, the presidential elections in Finland in January-February 2024, the presidential elections in Iceland in June 2024, the parliamentary elections in Greenland in March 2025 and in Norway in September 2025.

The research questions are: What were the main topics of debate during the election campaigns? What do the election results show? How are surveys on citizens' concerns, such as Eurobarometer, reflected in the election results? Are there differences between the concerns and choices of citizens in EU countries (Sweden, Denmark, Finland) and those that are not part of the EU (Norway and Iceland)?

De la dezvrăjirea lumii la învrăjirea politicii: flacăra violetă și alte metode de combatere ezoterică. O analiză sociologică a misticismului politic românesc

Diana Iordache¹

¹ *Universitatea din București, Facultatea de Sociologie și Asistență Socială, București*

REZUMAT

Ascensiunea recentă a discursului politic infuzat cu elemente ezoterice, exemplificat prin Călin Georgescu, a generat surpriză în spațiul public, fiind adesea catalogat drept o anomalie. O privire sociologică mai atentă ne arată însă că nu asistăm la o apariție spontană, ci la cea mai recentă manifestare a unui tipar recurent în comportamentul politic autohton.

Un moment definitoriu a fost episodul din 2009. Confruntarea Băsescu-Geoană și acuzația de „atac energetic” contestă direct viziunea lui Max Weber despre modernitate ca proces de „dezvrăjire a lumii”. Într-un ritual democratic modern, explicația eșecului nu a fost una rațional-legală, ci una pre-modernă. Asistăm astfel la o „revrăjire” a politicii, o breșă prin care gândirea mistică pătrunde în sfera publică, semnalând limitele autorității raționale. Acest act a scos din sfera privată practici deja existente la lideri precum Adrian Năstase sau Corneliu Vadim Tudor și le-a transformat într-o justificare publică. Episodul din 2009 a marcat astfel o primă transformare: de la o practică privată, la o justificare publică a eșecului.

Acest curent de gândire a fost prefigurat și alimentat de actori-cheie cu mult timp înainte. Lorin Fortuna, având o legitimitate politică incontestabilă ca lider al Revoluției din Timișoara, a devenit simultan un promotor vizibil al teoriilor despre conflicte energetice. Faptul că un actor cu un asemenea capital simbolic a validat un discurs subcultural demonstrează că fuziunea dintre politic și ezoteric s-a produs chiar în interiorul structurilor de putere post-revoluționare.

Această succesiune de evenimente conturează o veritabilă metamorfoză politică românească, un proces care modifică în profunzime comportamentele. Pe de o parte, unii politicieni folosesc aceste credințe, acțiunile și deciziile lor fiind vizibil influențate de o viziune mistică asupra lumii. Pentru aceștia, discursul ezoteric nu mai este un simplu instrument, ci devine fundamentul propriei acțiuni politice, iar autenticitatea acestei convingeri creează o legătură puternică cu un anumit segment de public. Pe de altă parte, comportamentul cetățenilor se schimbă și el. O parte a electoratului devine receptivă la aceste narative și își bazează alegerile pe criterii ce țin de carismă și credință, în timp ce o altă parte devine tot mai cinică.

Autenticitatea acestor convingeri creează o legătură puternică cu un anumit electorat, care devine receptiv la narațiuni bazate pe carismă. Pentru alții, rezultatul este un cinism profund. Asistăm la o transformare a relației dintre cetățean și putere, mediată de reapariția ezoterismului în politică.

PANELUL 15

Organizațiile în transformare: dinamica muncii, comunicării și a relațiilor umane

Joi, 30 Octombrie | 16:00 – 17:15 / 18:45 – 19:10 | Sala 102

Moderatori: *Carmen Buzea, Horia Moașa*

Prezentări în acest panel:

16:00 - 16:25. Precaritate și cariere academice în România: o analiză tematică din perspectiva parcursului profesional al cercetătorilor postdoctorali în științele sociale - *Delia Bădoi, Ana Maria Preoteasa, Laura Tufă, Simona Ilie*

16:25 - 16:50. Expunerea socială în videochat – între normalizarea schimbării sociale sau promovarea stigmatizării sociale. O analiză calitativă asupra fenomenului industriei videochat/ OnlyFans - *Lavinia Burculeț*

16:50 - 17:15. Emotional Work and Cultural Practices During School Years - *Rodica Ciopasiu*

17:40 - 18:30. Dr. Marius Geantă, Florin Dumitru Mihălțan, Carolina Espina, Marian-Gabriel Hâncean (Sala 205)

Panel plenar destinat utilizării științelor sociale în prevenția primară în mediul rural

18:45 - 19:10. Profesioniști educați, cariere fragile: precaritatea muncii culturale în România - *Cristian Pop, Rarița Zbranca*

Precaritate și cariere academice în România: o analiză tematică din perspectiva parcursului profesional al cercetătorilor postdoctorali în științele sociale

Delia Bădoi^{1,2}, Ana Maria Preoteasa², Laura Tufă², Simona Ilie²

¹ *Universitatea din București, Facultatea de Sociologie și Asistență Socială, București*

² *Academia Română, Institutul de Cercetare a Calității Vieții, București*

REZUMAT

Precaritatea ocupării se manifestă prin venituri reduse și intermitente, lipsa stabilității și impredictibilitatea profesională (Standing, 2014). În mediul academic, aceste dimensiuni ale precarității se intersectează cu regimul neoliberal al presiunii constante pentru performanță și așteptări excesive privind avansarea în carieră. În România, precaritatea academică este amplificată de accesul limitat la resurse și de lipsa sprijinului instituțional.

Prezentarea propusă sintetizează rezultatele unui studiu calitativ ce a inclus 14 interviuri aprofundate cu cercetători în științele sociale (sociologie, antropologie și științe politice), aflați în etapa postdoctorală. Studiul s-a concentrat asupra participanților români angajați în mediul academic, atât la nivel național, cât și internațional. Analiza tematică a fost realizată dintr-o perspectivă multi-nivel a parcursului vieții profesionale (Elder Jr. & Giele, 2009), integrând factorii individuali (opțiunile personale), nivelul mezzo (instituțional sau comunitar) și nivelul macro (structura pieței muncii din mediul academic și politicile educaționale) (Tomlinson et al., 2018).

Principalele rezultate evidențiază lipsa unui sistem integrat care să asigure sprijin profesional, accesul limitat la literatura științifică și implicarea redusă a profesorilor coordonatori în parcursul academic al cercetătorilor aflați la început de carieră. În plus, standardele riguroase cerute de Ministerul Educației și indicatorii de performanță instituțională generează presiuni suplimentare, care intră în contradicție cu lipsa sprijinului instituțional pentru susținerea carierei academice și anume, participarea la conferințe, obținerea de burse de mobilitate sau apartenența la rețele profesionale. Pentru a contracara precaritatea muncii lor academice, participanții au adoptat diverse strategii precum mobilitatea internațională sau implicarea în proiecte non-cercetare.

Ciclul precarizării muncii academice afectează, de asemenea, diversitatea mediului academic, în special în cazul persoanelor provenite din medii dezavantajate, care se confruntă cu obstacole suplimentare în asigurarea unei vieți decente. Anumite soluții temporare, precum antreprenoriatul academic sau implicarea în proiecte din afara sferei academice, îndepărtează și mai mult cercetătorii de standardele cerute pentru avansarea în carieră. Deși pasiunea pentru cercetare fundamentală este prezentă în discursul cercetătorilor intervievați, insuficiența resurselor instituționale constituie un factor destabilizator și un obstacol structural în consolidarea carierei academice.

Expunerea socială în videochat – între normalizarea schimbării sociale sau promovarea stigmatizării sociale. O analiză calitativă asupra fenomenului industriei videochat/ OnlyFans

Lavinia Burculeț¹

¹ Universitatea din București, Facultatea de Sociologie și Asistență Socială, București

REZUMAT

Industria de videochat este cunoscută și utilizată în România, dar rămâne un subiect tabu pentru consumatori. Este importantă recunoașterea diversității experiențelor individuale și abordarea problemelor legate de inegalitate de gen, exploatare și reglementare într-un mod empatic și holistic. Studiul sociologic a avut caracter comprehensiv, având ca scop analizarea fenomenului industriei de videochat, a carierei sociale a modelelor cu ajutorul practicanților și a trainerilor și deconstruirea perspectivei consumatorilor de conținut atractiv și pentru adulți.

Deoarece nu există cercetări concrete în România asupra videochat-ului sau platformelor de tip OnlyFans, tema a reprezentat o provocare și o oportunitate semnificativă, atât pentru cercetător, cât și pentru participanți. Discuțiile au implicat informații sensibile, dar confidențialitatea și anonimizarea au fost respectate riguros. În total, au fost realizate 20 de interviuri: 5 cu modele, 5 cu traineri și 10 cu consumatori (egal împărțiți între femei și bărbați). Cele 31 de studiouri contactate au refuzat colaborarea, fapt ce subliniază reticența mediului instituțional.

Rezultatele relevă o industrie situată între emancipare și exploatare. Pentru unele modele, videochat-ul înseamnă independență financiară, afirmare identitară și dezvoltare personală, în timp ce pentru altele se traduce prin precaritate, presiuni emoționale și stigmatizare persistentă. În paralel, consumatorii reflectă percepții divergente: femeile au criticat riscul de obiectificare și vulnerabilizarea practicantelor, în timp ce bărbații au accentuat aspectele economice și de divertisment, uneori adoptând o perspectivă antreprenorială asupra fenomenului.

La nivel social și economic, videochat-ul contribuie substanțial la veniturile din România, dar lipsa unui cadru legal și a unor reglementări clare perpetuează contradicția dintre recunoaștere financiară și marginalizare morală. Tehnologia joacă un rol central, facilitând anonimatul și expansiunea globală, dar și amplificând riscuri precum hărțuirea, șantajul sau expunerea neconsensuală a conținutului.

Lucrarea aduce o contribuție originală la sociologia muncii digitale, relevând dinamica complexă a identităților performative și tensiunile dintre acceptare și stigmatizare. Subliniază importanța unei abordări academice și politice care să depășească stereotipurile, să reducă precaritatea și să ofere protecție juridică și socială pentru cei implicați. Videochat-ul devine astfel nu doar un fenomen economic, ci și o oglindă a transformărilor culturale generate de capitalismul digital și de redefinirea intimității în era tehnologiei.

Emotional Work and Cultural Practices During School Years

Rodica Ciopasiu¹

¹ *Universitatea din București, Facultatea de Sociologie și Asistență Socială, București*

REZUMAT

The social institution of education create a system in time that advantages some people and fosters emotional work in order to help them make decisions and try to feel or not to feel the real emotions. These feelings and social structures are interconnected and are elaborated regarding the course of action evidenced during school hours in order to influence or change someone's emotional status (teachers, students) in concordance with social norms or group rules.

Emotional work and feeling rules are two main concepts that are intricately woven in the social fabric of organization of school with specific texture that is not aiming to substantiate the capacity of someone to feel but rather distinguishes itself as a mental construction in which the emotions are examined and social elements are actively involved in suppressing or diminishing the feelings. This process could be consciously acknowledged by anyone and in order to fit the role its agentivity contributes to a fitting strategy development during work hours or studying time. Exploring the inner world of such social representation is revealing more of the nature and ethos of the cultural and educational atmosphere and is aiming to find and explain some of the perceptions and practices within the school context and the involvement of emotional labor in school performance.

Profesioniști educați, cariere fragile: precaritatea muncii culturale în România

Cristian Pop^{1,2}, Rarița Zbranca³

¹ *Universitatea Babeș-Bolyai, Facultatea de Sociologie și Asistență Socială, Cluj-Napoca*

² *Academia Română, Institutul de Istorie „George Barițiu”, Cluj-Napoca*

³ *Centrul Cultural Clujean, Cluj-Napoca*

REZUMAT

Prezentarea investighează precaritatea muncii culturale în România dintr-o perspectivă longitudinală, bazată pe trei valuri de cercetare desfășurate în 2018, 2021 și 2025. Sectorul cultural este compus în majoritate din persoane cu educație superioară și experiență profesională îndelungată, însă precaritatea nu este o etapă tranzitorie de început de carieră, ci o gramatică a muncii care se menține în timp. Analiza surprinde modul în care contractele provizorii, veniturile fragmentate și diversificarea forțată a activităților configurează un regim structural de insecuritate. Pandemia de COVID-19 a intensificat aceste vulnerabilități, dar a funcționat și ca moment de condensare și accelerare a unor tendințe preexistente: aspirațiile s-au intersectat cu fragilitatea, iar discursul rezilienței a devenit o așteptare instituțională. Prezentarea discută aceste dinamici nu doar ca efecte conjuncturale, ci ca parte a unui regim ocupațional mai larg, care modelează traiectoriile individuale și generează noi forme de inegalitate în rândul profesioniștilor cu înaltă calificare. Astfel, munca culturală apare ca un teren privilegiat pentru înțelegerea tensiunilor contemporane dintre educație, aspirație și insecuritate profesională.

PANELUL 16

Violența letală: particularități, factori de risc și reprezentări media

Vineri, 31 Octombrie | 11:00 – 12:40 | Sala 106

Moderator: *Ecaterina Balica*

Prezentări în acest panel:

11:00 - 11:25. Criminalii în serie din România post 1989 - *Radu Gavriș*

11:25 - 11:50. Femicidele: tendințe, particularități și tipuri de femicide comise în România - *Ecaterina Balica*

11:50 - 12:15. Comercializarea omorului: presa online și cazul Esterei din Baia Mare - *Andreea Badea*

12:15 - 12:40. Copiii uciși în violența domestică din România. Cât de aproape de realitate poate ajunge "adevărul judiciar" - *Corina Voicu*

Criminalii în serie din România post 1989

Radu Gavriș¹

¹ *Academia Română, Școala de Studii Avansate a Academiei Române - SCOSAAR, Sociologie, București*

REZUMAT

Criminalii în serie au fost un subiect tabu în perioada comunistă, ca de altfel toate celelalte aspecte negative ale societății românești. Ei au existat și înainte, și după 1989, și au șocat prin faptele lor, de fiecare dată, comunitatea în care trăiau sau chiar întreaga țară.

Au reprezentat o provocare pentru toți cei care au lucrat la cercetarea crimelor lor: polițiști, procurori, medici legiști, psihologi, judecători. Eforturile de a le înțelege modul de gândire au început să fie structurate într-un domeniu trans-disciplinar, profiling-ul, în care studiile sociologice sunt o componentă de bază, alături de psihologie, criminalistică, criminologie, etc

Prezentarea de față descrie criminalii în serie așa cum erau cunoscuți de cei din jurul lor, pe baza cercetărilor desfășurate de practicieni (polițiști, procurori). Sunt prezentate și crimele lor: constatările celor care au cercetat câmpul infracțional, declarațiile martorilor, rezultatele analizelor de laborator, alte probe care arată cum criminalii au acționat și ce anume a condus la identificarea lor.

Prezentarea cuprinde și explicațiile autorilor, modul cum aceștia justificau și își descriau faptele, care a fost mobilul crimelor și care a fost factorul declanșator al violenței.

În România nu sunt analizate temeinic aceste fapte, deși cercetarea atentă a acestei categorii de infractori este necesară celor care aplică legea mai mult decât în celelalte cazuri; de multe ori profilul posibilului autor este unica modalitate de investigare și de identificare a criminalului.

Femicidele: tendințe, particularități și tipuri de femicide comise în România

Ecaterina Balica^{1,2}

¹ *Academia Română, Institutul de Sociologie, București*

² *Observatorul Român pentru Analiza și Prevenirea Omorurilor, București*

REZUMAT

Femicidul (uciderea cu intenție a unei fete/femei de către o persoană cunoscută sau necunoscută) reprezintă un subiect de maxim interes pentru societatea românească care se confruntă cu o creștere alarmantă a numărului de femei ucise. Situația nu este surprinzătoare, ratele femicidelor comise în țara noastră fiind, începând din 2017, mai mare decât rata medie a femicidelor comise în statele membre ale Uniunii Europene. Lucrarea prezintă rezultatele analizei datelor privind femicidele comise în România în intervalul 2019-2024. Vor fi evidențiate tendințele și particularitățile evoluției femicidelor comise înainte și după pandemia de Covid-19, dar și tipurile de femicide care înregistrează valori peste media europeană sau mondială. De asemenea, vor fi prezentate date privind: victimele și agresorii, modus operandi și supraviețuitorii femicidelor.

Comercializarea omorului: presa online și cazul Esterei din Baia Mare

Andreea Badea¹

¹ Academia Română, Școala de Studii Avansate a Academiei Române - SCOSAAR, Sociologie, București

REZUMAT

Lucrarea de față analizează, printr-o abordare calitativă, modul în care presa online din România a prezentat femicidul Esterei, o fetiță din Baia Mare ucisă în 2018. Cercetarea urmărește patru direcții principale: tipul de limbaj utilizat, felul în care este prezentată victima, cadrele narrative utilizate și imaginea comunității rome din care aceasta făcea parte. Pe baza a 67 de articole publicate între 30 aprilie 2018 și 30 iunie 2019, identificate prin căutări pe Google și analizate cu ajutorul unei grile structurate, rezultatele arată o dominantă a discursului senzaționalist. Jurnaliștii au pus accent pe detalii șocante, emoție și legende urbane, în timp ce vulnerabilitățile sociale care au favorizat tragedia au fost aproape ignorate. Doar un singur articol a menționat condițiile de viață precare ale comunității rome relocate în zone toxice și nesigure. În ansamblu, mass-media a preferat spectacolul mediatic concentrându-se pe criminal, pe desfășurarea cazului și pe funeralii în detrimentul analizei cauzelor structurale sau a responsabilității publice. Concluzia studiului este că tragedia a fost transformată într-un produs mediatic menit să genereze audiență, profit și capital politic, mai degrabă decât reflecție socială și responsabilitate jurnalistică.

Copiii uciși în violența domestică din România. Cât de aproape de realitate poate ajunge "adevărul judiciar"

Corina Voicu¹

¹ Asociația Dreptate și Educație Pentru Toți (ADEPT), București

REZUMAT

Copiii sunt cele mai vulnerabile ființe umane. Ei au nevoie de persoane de îngrijire și de suport pentru a supraviețui și a fi sănătoși fizic și mental. Ca și în cazul altor tipuri de omoruri săvârșite în cadrul violenței domestice, uciderea copiilor nu este o acțiune violentă spontană, izolată și neanunțată de comportamentele anterioare. Dimpotrivă, aceste omoruri sunt precedate de comportamente violente, însă copilul este în cea mai defavorizată poziție, care merge până la imposibilitatea mentală, verbală și fizică de a cere ajutor sau de a sesiza cuiva ceea ce i se întâmplă.

Având o înțelegere limitată a lumii înconjurătoare și a mecanismelor prin care pot evita pericolele și suferința pe care le-o poate produce acțiunile altora, copiii au și libertate de mișcare deosebit de redusă, posibilități minime de a găsi soluții pentru situația lor, precum și o forță fizică redusă față de cea a adulților în îngrijirea sau supravegherea cărora se află și care își încalcă rolul de ocrotitori, lovindu-i sau privându-i de cele necesare supraviețuirii.

Efectuând o cercetare asupra cazurilor în care au fost uciși copii în România, în context de violență domestică, de către părinți și de către alte persoane cu care se aflau în relații similare acelorora dintre copii și părinți, este necesară și analiza asupra felului în care organele judiciare au identificat situația de vulnerabilitate în care se aflau copiii uciși, au reținut o situație de fapt cât mai fidelă, o încadrare juridică specifică și au aplicat pedepse proporționale ucigașilor.

În măsura în care situația de fapt reținută în hotărârile judecătorești studiate a permis stabilirea contextului în care copiii au fost uciși, articolul realizează și o structurare a factorilor favorizanți ai violenței grave asupra copiilor și identifică un set de propuneri de îmbunătățire a practicilor instituționale, pentru o intervenție precoce, în scopul salvării vieților copiilor aflați în situații similare.

PANELUL 17

Precarity on the Move: Migration, Austerity, Technological Change and Collective Voice in Contemporary Romania

Vineri, 31 Octombrie | 11:00 – 13:05 | Sala 207

Moderatori: *Natalia Malancu, Aurelian Muntean*

Prezentări în acest panel:

11:00 - 11:25. Tendințe ale politicii Uniunii Europene în domeniul migrației: analiza discursului de securitzare din Parlamentul European cu privire la Noul Pact privind migrația și azilul în perioada 2021-2024 - *Raluca Tamas*

11:25 - 11:50. Traectoriile principale de integrare în România a migranților din Rusia și Ucraina înainte și după izbucnirea conflictului din Ucraina din 2022 - *Elena Grebenșcicova*

11:50 - 12:15. Precarious Pathways: Slow and Fragmented Professionalization of Care Work in Romania - *Neda Deneva, Denisa Ursu, Ionuț Földes, Mihaela Hărăguș*

12:15 - 12:40. Romania, the Land of Cheap Labour, Now Imported from the Global South - *Maria-Luiza Apostolescu, Andrei Constantin Gudu, Oana Mateescu, Ioana Simina Popescu, Ioana-Roxana Rotaru*

12:40 - 13:05. Brokered Migration in the Platform Economy: How Recruitment Agencies Shape Migrant Work in Romania - *Natalia Malancu, Aurelian Muntean*

Tendințe ale politicii Uniunii Europene în domeniul migrației: analiza discursului de securitizare din Parlamentul European cu privire la Noul Pact privind migrația și azilul în perioada 2021-2024

Raluca Tamas¹

¹ *Universitatea din București, Facultatea de Sociologie și Asistență Socială, București*

REZUMAT

Această cercetare reprezintă lucrarea de disertație cu care am absolvit masteratul Studii de securitate din cadrul Facultății de Sociologie și Asistență Socială a Universității din București. Lucrarea abordează schimbarea atitudinii față de migrație în statele UE prin analiza discursului europarlamentarilor din Parlamentul European în perioada 2021 – 2024, ani în care a fost elaborat Noul Pact privind migrația și azilul al Uniunii Europene. Obiectivul cercetării este de a observa tendințele privind migrația care reies din discursurile europarlamentarilor, plecând de la ipoteza că migrația este securitizată în UE prin discurs, conform teoriei Școlii de la Copenhaga. Am analizat cantitativ și calitativ 214 discursuri în cadrul a 5 dezbateri pe tema migrației pentru a extrage perspectivele din care este privită migrația în cazul discursurilor pro și anti migrație și pentru a compara ambele tipuri de discurs.

Traectoriile principale de integrare în România a migranților din Rusia și Ucraina înainte și după izbucnirea conflictului din Ucraina din 2022

Elena Grebenșcicova¹

¹ Universitatea Babeș-Bolyai, Facultatea de Sociologie și Asistență Socială, Cluj-Napoca

REZUMAT

Lucrarea explorează traiectoriile de integrare în România ale migranților proveniți din Rusia și Ucraina, comparând experiențele celor sosiți înainte și după izbucnirea conflictului ruso-ucrainean din 2022. Cercetarea pleacă de la premisa că motivațiile și resursele disponibile la sosire modelează semnificativ procesul de adaptare și incluziune socială. În timp ce migrația voluntară (stil de viață sau profesională) este caracterizată de proiecte personale și planificare, migrația forțată, determinată de război sau persecuție politică, implică urgență, incertitudine și dependență de sprijin extern.

Studiul adoptă o abordare calitativă de tip studiu de caz, bazată pe zece interviuri semi-structurate cu migranți și refugiați (cinci din Ucraina și cinci din Federația Rusă), stabiliți în Cluj-Napoca, Brașov și București. Analiza tematică a datelor este orientată de teoria etapelor migrației (Râbakovskii, 1990), modelul asimilării (Gordon, 1964), cadrul celor zece domenii de integrare (Ager & Strang, 2008) și dimensiunile integrării civice (Heath & Schneider, 2021).

Rezultatele evidențiază diferențe clare între grupuri. Migranții voluntari, în special cei ruși, au fost motivați de oportunități economice, atracție culturală sau dorința de a-și redefini stilul de viață; integrarea lor a urmat o logică structurală și culturală, sprijinită de resurse financiare și rețele sociale. Refugiații ucraineni au plecat pentru a-și proteja viața și familia, iar integrarea lor depinde de accesul la locuire, muncă, educație și sprijin comunitar, fiind influențată de bariere lingvistice, proceduri administrative și traume psihologice. Un caz aparte îl reprezintă un refugiat politic din Rusia, ale cărui experiențe ilustrează zonele de suprapunere între migrația forțată și cea voluntară.

Procesul de integrare este mediat de factori structurali (politici publice, piața muncii, servicii), dar și de elemente subiective: sentimentul de apartenență, calitatea relațiilor sociale și percepția asupra siguranței. Studiul subliniază rolul politicilor incluzive și al rețelelor de sprijin în facilitarea tranziției către stabilitate, precum și necesitatea unor măsuri diferențiate pentru migranții voluntari și refugiați.

Lucrarea contribuie la înțelegerea transformărilor recente ale României dintr-o țară de emigrație într-o destinație pentru migranți și refugiați, oferind recomandări privind dezvoltarea unor programe de integrare adaptate diversității motivațiilor și nevoilor acestora.

Precarious Pathways: Slow and Fragmented Professionalization of Care Work in Romania

Neda Deneva¹, Denisa Ursu¹, Ionuț Földes¹, Mihaela Hărăguș¹

¹ *Universitatea Babeș-Bolyai, Facultatea de Sociologie și Asistență Socială, Cluj-Napoca*

REZUMAT

In Central and Eastern Europe, debates on care migration and care drain have drawn attention to the challenges of sustaining long-term care systems in sending countries. Romania illustrates these tensions, especially well, as the rapid expansion of residential care for older people has created new spaces where care is formally recognised as paid work. Despite the legal regulation of professions in this field, the system continues to encounter a persistent scarcity of trained workers and fragmented pathways for professional training. In practice, employers recruit a significant number of employees without any prior qualifications, acquiring skills through brief courses or on-the-job training. This article scrutinises the negotiation of professionalisation in Romanian nursing homes, emphasising the convergence of institutional ambiguity, emotional labour, and daily practice. Drawing on qualitative data from care workers and managers in privately owned facilities, the findings reveal fluid professional boundaries, with medical, non-medical, and administrative responsibilities frequently overlapping, and emotional labour playing a central role in shaping professional identities. Professionalisation emerges slowly and unevenly, not through policy or institutional reform, but primarily through workers' own efforts to adapt, improvise, and sustain their roles in underfunded and understaffed settings.

Romania, the Land of Cheap Labour, Now Imported from the Global South

Maria-Luiza Apostolescu¹, Andrei Constantin Gudu¹, Oana Mateescu², Ioana Simina Popescu³, Ioana-Roxana Rotaru⁴

¹ *Cercetător independent, București*

² *Universitatea Babeș-Bolyai, Facultatea de Sociologie și Asistență Socială, Cluj-Napoca*

³ *University of Vienna, Vienna*

⁴ *Cercetător independent, Cluj*

REZUMAT

Since 1989, Romania has been predominantly a country of emigration, with millions of citizens leaving to pursue higher-paid employment in Northwestern Europe. In the past half-decade, however, this trajectory has been complemented by a significant inflow of immigrants, primarily from South Asia, who move in search of wages higher than those available in their countries of origin. Romania thus occupies a somewhat paradoxical position within global labour mobility: simultaneously exporting relatively cheap labour to the Global North while importing even cheaper labour from the Global South.

This presentation interrogates the structural conditions that produce this configuration, starting from the premise that Romania's development strategy has relied on sustaining a cheap-labour regime. Employers frame labour shortages as the outcome of both mass emigration and post-1989 demographic decline. Yet rather than restructuring wage levels or labour protections, the dominant response of capital has been to recruit non-EU migrant workers. The state legitimises this strategy, but its underdeveloped administrative apparatus generates a de facto privatisation of immigration management. This, in turn, heightens migrants' exposure to exploitation and abuse, as we illustrate through empirical cases.

Beyond institutional practices, we analyse how migration infrastructures are sustained through discourse. Media and employer narratives reproduce the figure of the migrant as "docile and hardworking," while far-right political actors mobilise anti-migrant rhetoric that intensifies migrants' social and legal precarity by reinforcing insecurity and vulnerability. By situating these dynamics within Romania's peripheral position in the European political economy, we demonstrate how global hierarchies of labour are reproduced in Central and Eastern Europe. We conclude by calling for alternative imaginaries of migration, grounded in solidarity and labour rights rather than subordination and exclusion.

Brokered Migration in the Platform Economy: How Recruitment Agencies Shape Migrant Work in Romania

Natalia Malancu¹, Aurelian Muntean¹

¹ Școala Națională de Studii Politice și Administrative, Facultatea de Științe Politice, București

REZUMAT

This article explores how recruitment agencies act as brokers of migrant labor in Romania, focusing on work mediated through digital platforms, primarily food delivery, with emerging opportunities in ride-hailing. While agencies operate across multiple sectors, little research has examined how they shape migrant access to platform work, especially in peripheral EU contexts. This study addresses that theoretical gap by analyzing how brokers structure engagement in the expanding platform economy and influence migrant labor trajectories.

Using a mixed-methods approach—including document analysis (labor legislation, agency contracts, internal policies, and public communications), semi-structured interviews with agency representatives, and interviews with migrant workers—the study identifies key brokerage mechanisms and recruitment strategies. It also examines the legal and regulatory frameworks framing migrant work. Findings reveal how brokers mediate both opportunities and vulnerabilities for migrant workers, highlighting their central role in organizing platform-mediated labor.

By situating Romania within broader debates on labor brokerage, migration, and digital economies, the article contributes to theory on intermediated labor in peripheral contexts. It sheds light on the role of brokers as both gatekeepers and facilitators in the emerging platform economy, offering a nuanced understanding of how migrant labor is organized and mediated in digital labor markets.

PANELUL 18

Transformări sociale și demografice în România și Republica Moldova: o abordare complexă în context European

Joi, 30 Octombrie | 16:00 – 17:15 / 18:45 – 20:25 | Sala 103

Moderatori: Bogdan Voicu, Horațiu Rusu

Prezentări în acest panel:

16:00 - 16:25. Coeziunea socială în România și Moldova: evidențierea tendințelor și cartografierea politicilor în contextul noului cadru european pentru coeziune - *Horațiu Rusu, Denis Coțofan, Angela Mocanu, Bianca Mădălina Popa, Livia Pogan, Tatiana Spătaru, Vladimir Sterpu, Bogdan Voicu*

16:25 - 16:50. Formarea și consolidarea coeziunii sociale în Republica Moldova în contextul apropierii de Uniunea Europeană. - *Tatiana Spătaru*

16:50 - 17:15. Manifestări ale rezilienței sociale în Republica Moldova în contextual actual - *Angela Mocanu*

17:40 - 18:30. Dr. Marius Geantă, Florin Dumitru Mihălțan, Carolina Espina, Marian-Gabriel Hâncean (Sala 205)

Panel plenar destinat utilizării științelor sociale în prevenția primară în mediul rural

18:45 - 19:10. Conceptualizarea coeziunii sociale: o analiză sistematică a literaturii de specialitate - *Bianca Mădălina Popa*

19:10 - 19:35. Modificarea calendarului nașterilor și debutul amânării fertilității în România și Moldova - *Olga Gagauz, Ecaterina Grigoraș, Irina Pahomii, Raluca Popescu, Rosa Maria Radogna, Vitalie Știrba, Daniel Vîrdol*

19:35 - 20:00. Mortalitatea prin cancer pulmonar și politicile antitumorale în țările din Europa Centrală - *Vitalie Știrba*

20:00 - 20:25. RO-MD-KidsOnline - Provocări etice și metodologice ale cercetării vieților digitale ale copiilor - *Anca Velicu, Monica Barbovschi, Bianca Balea, Gyöngyvér Erika Tóké*

Coeziunea socială în România și Moldova: evidențierea tendințelor și cartografierea politicilor în contextul noului cadru european pentru coeziune

Horățiu Rusu¹, Denis Coțofan², Angela Mocanu³, Bianca Mădălina Popa^{1,4}, Livia Pogan¹, Tatiana Spătaru³, Vladimir Sterpu⁵, Bogdan Voicu^{1,6}

¹ *Universitatea Lucian Blaga Sibiu, Facultatea de Științe Socio-Umane, Sibiu*

² *Universitatea de Stat din Moldova, Chișinău*

³ *Universitatea de Stat din Moldova, Institutul de Cercetări Juridice, Politice și Sociologice, Chișinău*

⁴ *Academia Română, Școala de Studii Avansate a Academiei Române - SCOSAAR, Sociologie, București*

⁵ *Universitatea de Stat din Moldova, Facultatea de Relații Internaționale, Științe Politice și Administrative, Chișinău*

⁶ *Academia Română, Institutul de Cercetare a Calității Vieții, București*

REZUMAT

Lucrarea prezintă obiectivele și metodologia proiectului „Coeziunea socială în România și Moldova: evidențierea tendințelor și cartografierea politicilor în contextul noului cadru european pentru coeziune”. Demersul pornește de la necesitatea de a înțelege coeziunea socială în condițiile accentuării fragmentării, inegalității și excluziunii sociale, dar și în contextul emergenței unor noi linii de clivaj social, în special în ceea ce privește creșterea extremismului și radicalismului, alături de cele vechi (e.g. etnice, lingvistice sau regionale). Având în vedere dificultățile legate de definirea și măsurarea coeziunii sociale, natura sa multidimensională și dinamica micro-macro, proiectul integrează analiza cantitativă longitudinală și transnațională cu evaluarea aprofundată a politicilor publice și o abordare participativă în conceperea lor. Rezultatele vor contribui la o înțelegere mai nuanțată a coeziunii sociale, la formularea de recomandări pentru politici incluzive și la consolidarea cadrului de dialog social.

Formarea și consolidarea coeziunii sociale în Republica Moldova în contextul apropierei de Uniunea Europeană.

Tatiana Spătaru¹

¹ *Universitatea de Stat din Moldova, Institutul de Cercetări Juridice, Politice și Sociologice, Chișinău*

REZUMAT

Lucrarea prezintă rezultatele proiectului „Formarea și consolidarea coeziunii sociale în Republica Moldova în contextul apropierei de Uniunea Europeană” care a fost realizat în perioada 2020-2023 în cadrul Centrului Sociologie și Psihologie Socială (CSPS), Institutul de Cercetări Juridice, Politice și Sociologice, Republica Moldova. Colaboratorii CSPS au desfășurat o cercetare complexă calitativă referitoare la subiectul coeziunii sociale. Au fost realizate trei focus-grupuri exploratorii, 95 de interviuri individuale aprofundate în 2020 și 51 de interviuri similare în 2021. Ghidurile de interviu au fost elaborate și aplicate în teren de către colaboratorii CSPS. Principalii indicatori analizați au fost: solidaritatea, apartenența socială, coeziunea intergrup, încrederea și participarea civică. Au fost testate dimensiuni specifice, precum: aspecte confesionale (referitoare la apartenența religioasă și relațiile cu membrii altor confesiuni); comunicarea, informarea și mass-media (ca factori cu potențial de a influența coeziunea socială), precum și manifestările de solidaritate și coeziune socială în contextul pandemiei COVID-19. De asemenea, respondenții au fost consultați cu privire la posibile strategii și soluții menite să consolideze coeziunea socială în Republica Moldova.

Manifestări ale rezilienței sociale în Republica Moldova în contextual actual

Angela Mocanu¹

¹ *Universitatea de Stat din Moldova, Institutul de Cercetări Juridice, Politice și Sociologice, Chișinău*

REZUMAT

Abordarea sociologică a noțiunii de reziliență socială presupune reziliența în contextul relațiilor „persoană - societate”, „societate - persoană”. Din punctul de vedere al acestei abordări, se presupune nu doar prezența unor astfel de calități la o persoană precum maturitatea socială, orientarea stabilă pe valorile sociale și profesionale, formarea perspectivelor de viață și profesionale, dar și mobilitatea socială, gândirea neconvențională, disponibilitatea pentru schimbare și flexibilitatea în luarea deciziilor, creativitate, capacitatea de a stabili contacte, de a coopera și a-și apăra opinia.

Analiza politicilor naționale și a studiilor în domeniu denotă că Republica Moldova se confruntă cu mai multe riscuri în ultima perioadă de timp care afectează viața populației și pun în prim plan necesitatea unor acțiuni pentru creșterea rezilienței populației.

Contextul actual al Moldovei este unul complex: economia este fragilă și dependentă de importuri energetice, războiul din Ucraina a generat fluxuri mari de refugiați și presiuni economice, polarizarea și fragmentările sociale între rural și urban, între regiuni și generații. Cu toate acestea reziliența nu înseamnă absența crizelor, ci puterea de a le depăși.

Conceptualizarea coeziunii sociale: o analiză sistematică a literaturii de specialitate

Bianca Mădălina Popa^{1,2}

¹ *Universitatea Lucian Blaga Sibiu, Facultatea de Științe Socio-Umane, Sibiu*

² *Academia Română, Școala de Studii Avansate a Academiei Române - SCOSAAR, Sociologie, București*

REZUMAT

Literatura de specialitate indică o convergență a opiniilor privind caracteristicile de bază ale conceptului de coeziune socială, fiind considerat o calitate a comunităților sau grupurilor sociale, un fenomen gradual și cu multiple dimensiuni. Cu toate acestea, lipsa consensului asupra unei definiții îngreunează aplicarea sa în politicile publice. Prezenta cercetare reprezintă o revizuire sistematică a celor mai citate 200 de lucrări privind coeziunea socială, indexate în Web of Science și publicate între 2016 și 2025. Scopul studiului constă în oferirea unei imagini clare asupra modului în care conceptul este definit și utilizat în literatura de specialitate din toate domeniile. Lucrarea urmărește trei obiective principale: (1) examinarea modului în care coeziunea socială este definită sau utilizată, (2) identificarea eventualelor diferențe de definire între discipline și (3) analiza evoluției conceptuale a coeziunii sociale. Demersul științific se bazează pe metoda analizei de conținut și respectă etapele protocolului PRISMA. Prelucrarea și analiza datelor s-a realizat cu ajutorul RAYYAN și MAXQDA. Rezultatele aduc o contribuție semnificativă mediului academic, prin evidențierea stadiului actual al definirii și utilizării conceptului în literatura de specialitate, dar și mediului public, prin furnizarea de semnificații ale conceptului care pot sprijini elaborarea politicilor de coeziune.

Modificarea calendarului nașterilor și debutul amânării fertilității în România și Moldova

Olga Gagauz¹, Ecaterina Grigoraș¹, Irina Pahomii^{1,2}, Raluca Popescu³, Rosa Maria Radogna³, Vitalie Știrba^{1,4}, Daniel Vîrdol⁵

¹ *Academia de Studii Economice Moldova, Institutul Național de Cercetări Economice, Chișinău*

² *Charles University, Faculty of Science, Prague*

³ *Universitatea din București, Facultatea de Sociologie și Asistență Socială, București*

⁴ *Charles University, Faculty of Science, Praga*

⁵ *Institutul Național de Statistică, București*

REZUMAT

Studiul propune o analiză comparativă a dinamicii fertilității în două țări est-europene care împărtășesc rădăcini istorice comune, dar care au urmat traiectorii sociale, politice și economice distincte după anii 1990. Scopul cercetării este de a evidenția particularitățile tranziției fertilității, de a evalua nivelul amânării nașterilor, de a cuantifica gradul de recuperare a fertilității în cohortele care și-au încheiat perioada reproductivă și de a identifica etapele trecerii de la un model reproductiv tradițional la unul modern. Analiza se sprijină pe conceptele de amânare (declinul natalității la vârste tinere) și recuperare (creștere compensatorie la vârste mai înaintate), integrate în cadrul teoretic al lui Tomáš Frejka privind cele patru faze ale tranziției.

Analiza statistică s-a bazat pe date furnizate de Biroul Național de Statistică al Republicii Moldova și de Institutul Național de Statistică al României, referitoare la numărul de nașteri și distribuția acestora după vârsta mamei și după rangul nașterii, pentru perioada 1971–2023.

Rezultatele arată că România și Moldova au cunoscut o scădere accentuată a fertilității la sfârșitul anilor 1980–1990, însă România a trecut mai rapid prin etapele tranziției, cu o recuperare parțială la vârste înaintate, în timp ce Moldova a rămas într-un profil intermediar, cu o recuperare mai lentă. În Moldova se menține un nivel mai ridicat al nașterilor de ordin superior, în timp ce în România fertilitatea este mai scăzută, pe fondul amânării prelungite și al nerecuperării acestor nașteri.

Mortalitatea prin cancer pulmonar și politicile antitutun în țările din Europa Centrală

Vitalie Știrba^{1,2}

¹ Academia de Studii Economice Moldova, Institutul Național de Cercetări Economice, Chișinău

² Charles University, Faculty of Science, Praga

REZUMAT

Fumatul reprezintă unul dintre principalii factori care contribuie la dezvoltarea cancerului pulmonar, iar generațiile cu o prevalență mai ridicată a consumului de tutun înregistrează un nivel sporit al mortalității prin cancer al traheii, bronhiilor și plămânilor. Prin urmare, pentru a reduce mortalitatea și a ameliora starea de sănătate a populației, majoritatea țărilor europene au adoptat o serie de politici menite să descurajeze consumul de tutun. În acest studiu sunt analizate tendințele mortalității prin cancer pulmonar în țările din Europa Centrală și de Est, începând cu anii 1950, precum și politicile antitutun implementate în ultimele decenii. Rezultatele arată că, odată cu introducerea politicilor de control asupra tutunului, în toate țările se constată un declin al incidenței cancerului pulmonar, preponderent în rândul bărbaților. Această ameliorare se explică prin efectul de cohortă: generațiile mai tinere evită în măsură mai mare consumul de tutun, în timp ce generațiile fumătoare continuă să evidențieze o supramortalitate prin cancer pulmonar.

RO-MD-KidsOnline - Provocări etice și metodologice ale cercetării vieților digitale ale copiilor

Anca Velicu¹, Monica Barbovschi¹, Bianca Balea, Gyöngyvér Erika Tőkés

¹ Academia Română, Institutul de Sociologie, București

REZUMAT

Proiectul RO-MD-KidsOnline își propune să exploreze viețile digitale ale copiilor din România și din Republica Moldova, într-o perspectivă comparativă, investigând atât perspectiva copiilor, cât și pe cea a părinților. Acest demers ridică însă anumite provocări etice și metodologice care vor fi discutate în prezentare.

Pentru ancheta sociologică în rândul copiilor, provocările etice țin, de exemplu, de modul în care instrumentul cercetării va acomoda subiecte potențial sensibile pentru copii (ex: referirea la experiențele neplăcute pe care este posibil să le fi avut pe internet copiii) cu anumite vulnerabilități ale acestora (ex: dificultăți emoționale, vârsta scăzută). O altă provocare este de a evita revictimizarea copiilor în urma participării acestora la cercetare.

Provocările metodologice ale proiectului țin, printre altele, de profilul diferit al cercetărilor în acest domeniu din cele două țări. Astfel, deși interesul pentru cercetarea folosirii internetului de către copii este prezent în ambele țări, cercetarea din România este mai degrabă orientată spre dezvoltare teoretică, pe când cea din Republica Moldova a fost orientată mai degrabă spre dezvoltarea de politici publice. Această diferență de orientare are impact asupra modului în care sunt decupate temele/ subiectele de cercetare (e.g., centrate pe riscurile internetului și, mai specific, pe riscurile sexuale, în Republica Moldova, versus abordare balansată a riscurilor și oportunităților în România) și, implicit, asupra alegerilor metodologice (ex: cu metodologii agreate în cadrul unor proiecte sau rețele internaționale care să permită analize comparative cu alte țări europene în cazul României versus cercetări „de țară” în Republica Moldova) și, finalmente, a modului în care sunt folosite (sau nu) datele în lucrări științifice.

Dincolo de aceste diferențe, există la nivelul ambelor țări o nevoie de noi date care să documenteze și să explice viețile digitale ale copiilor în contextul dezvoltării tehnologice care impun noi practici digitale în rândul copiilor, dar le și modifică uneori pe cele deja existente și, de asemenea, definesc noi riscuri și oportunități ale internetului pentru aceștia. Dar nevoia de date actuale este dublată de nevoia de a păstra o anumită continuitate metodologică cu cercetările anterioare pentru a putea înțelege dinamica acestor schimbări prin compararea rezultatelor actuale cu rezultatele studiilor anterioare. Cum pot fi acomodate aceste două nevoi reprezintă de asemenea o provocare metodologică căreia proiectul RO-MD-KidsOnline trebuie să îi răspundă.

PANELUL 19

Manelele ca metamorfoză culturală: de la subcultură la mainstream

Vineri, 31 Octombrie | 17:00 – 18:15 | Sala 102

Moderatori: *Cristina Dumitran, Dragoș Tudorache, Adrian Șchiop, Stelian Frunză*

Prezentări în acest panel:

17:00 - 17:25. Manelele, o oglindă a tranziției românești. Discursul neoliberal și adopția în masă - *Dragoș Tudorache*

17:25 - 17:50. Maneaua: evoluția unui fenomen muzical românesc - *Adrian Șchiop*

17:50 - 18:15. Forme de discriminare la nivel instituțional, excluderea de la festivaluri, lipsa de recunoaștere oficială a manelelor și muzica lăutărească - *Stelian Frunză*

Manelele, o oglindă a tranziției românești. Discursul neoliberal și adopția în masă

Dragoș Tudorache¹

¹ Universitatea din București, Facultatea de Sociologie și Asistență Socială, București

REZUMAT

Manelele pot fi înțelese ca o oglindă a tranziției postcomuniste, prin care se articulează tensiunile și transformările sociale de după anii '80. Originar marginalizate ca „folclor poluat”, ele au apărut într-un context marcat de eșecul discursului oficial și de apariția pieței capitaliste. Acest cadru a permis apariția tipologiilor descurcărețului și a ștabului, exponenți ai strategiilor de supraviețuire, iar maneaua a devenit expresia neoficială a banilor și puterii, interzise în discursul socialist.

Așa cum lăutarul/manelistul nu se reprezintă pe el, ci pe cel pentru care cântă, la fel maneaua ilustrează tematicile principale ale societății. În anii '90 și 2000, manelele au interiorizat, glorificat și chiar exploatat simbolismul neoliberal, promovând succesul financiar și consumul ostentativ ca valori supreme. Bogăția devine criteriu al identității și al recunoașterii sociale, în timp ce sărăcia este asociată cu rușinea. În paralel, șmecheria este ridicată la rang de virtute, legitimând corupția și ilegalitatea într-un context economic dereglementat. Ideologia centrală este una hobbesiană, bazată pe darwinism social și pe dominația celui puternic.

Deși stigmatizate de elite și excluse din canalele media oficiale, manelele au cunoscut o adopție masivă. Succesul lor s-a datorat, pe lângă adaptările și contaminările stilistice care au extins paleta de ascultători, în special acceptării și însușirii de către societatea largă a valorilor neoliberale ca normă. Explozia platformelor media a transformat manelele într-un fenomen de masă.

Totuși, dincolo de celebrarea banilor, manelele surprind și costurile sociale ale neoliberalismului: insecuritatea relațională și lipsa de încredere, datorate disoluției coeziunii sociale și lărgirii inechităților. Astfel, genul nu doar glorifică, ci și critică indirect instabilitatea și alienarea generate de etica șmecheriei.

Maneaua: evoluția unui fenomen muzical românesc

| Adrian Șchiop

REZUMAT

Maneaua a evoluat constant de la instrumentația acustică tradițională la forme pop și etnopop, adaptându-se mereu la gusturile publicului. În anii '80, maneaua tradițională, interpretată de artiști ca Romica Puceanu sau Gabi Luncă, se modernizează prin clape și chitară electrică și devine un gen accesibil maselor. Piese reflectau realitățile sociale ale socialismului târziu, glorificând figuri protocalitaliste precum descurcările și bișnițarii, fiind însă interzisă de regimul Ceaușescu ca „folclor corupt”.

După 1990, maneaua intră într-o perioadă de reflux, concurată de muzica anglo-americană. Între 1992 și 1999, se restrânge la publicul sărac și cu educație sumară, propagată de lăutari romi precum Dan Armeanca, Adrian Minune sau Vali Vijelie, în nunți și botezuri. În această fază, genul devine simbolul „șmecherilor” și al economiei informale.

Între 1999 și 2002, maneaua revine în mainstream printr-un lifting stilistic: integrarea de elemente dance, MC rap și producție studio sofisticată. Discursul despre șmecherie devine codificat, iar artiștii ca Florin Salam impun stilul și ritmurile noi. Panica morală dintre 2003 și 2020, alimentată de rasism și elitism cultural, duce la ghetoizarea manelelor, dar media tabloidă și internetul mențin genul în atenția publicului.

Dani Mocanu aduce o subversiune explicită, tematizând infracționalitatea și proxenetismul prin clipuri sofisticate și concepte scenografice inspirate din istorie și cinema, redefinind estetica manelelor. În perioada pandemiei, manelele digitale 3.0 se dezvoltă prin clipuri profesioniste și influențe trap și reggaeton, extinzând audiența și colaborările cu artiști pop (Jador, Alex Velea, Theo Rose). Noile piese explorează tabuuri precum sărăcia și drogurile, dar într-un registru ludic și cifrat, menținând spiritul de divertisment.

Astfel, maneaua a evoluat de la folclor urbanizat la fenomen digital global, reinventându-se constant prin contaminări stilistice și adaptare la noile generații, dominând în prezent trendingurile online.

Forme de discriminare la nivel instituțional, excluderea de la festivaluri, lipsa de recunoaștere oficială a manelelor și muzica lăutărească

Stelian Frunză¹

¹ Universitatea din București, Facultatea de Sociologie și Asistență Socială, București

REZUMAT

Muzica lăutărească reprezintă un stil tradițional românesc cu rădăcini adânci în folclor, strâns legat de lăutari, interpreți care au perfecționat meșteșugul de-a lungul secolelor. În secolul XIX, lăutarii activau adesea la curțile boierești, dezvoltând ritmuri complexe și melodii elaborate. Secolul XX a adus diversificarea genului, prin influențe din muzica ușoară și jazz, iar după 1989 globalizarea a transformat muzica lăutărească într-o componentă a divertismentului modern. Manelele, apărute la sfârșitul secolului XX, combină tradiția lăutărească cu influențe arabe, turcești și balcanice, devenind un fenomen cultural masiv.

Ambele genuri au fost însă marginalizate social și cultural, fiind asociate cu comunități rome și clase sociale mai sărace, ceea ce le-a făcut ținta prejudecăților și discriminării. Excluderea de la festivaluri oficiale, recunoașterea limitată și normele estetice impuse de elite subliniază o discriminare instituțională și socială persistentă. Prejudecățile istorice împotriva romilor amplifică stigmatizarea, iar accesul la platforme publice și resurse profesionale rămâne restrâns. În ciuda acestor obstacole, muzica lăutărească și manelele și-au construit o identitate culturală puternică și continuă să atragă un public numeros.

Lucrarea se va baza pe studii de caz concrete, care vor analiza experiențele reale ale artiștilor, modul în care discriminarea și excluziunea le afectează carierele și percepția publicului asupra acestor genuri. Astfel, impactul social și cultural va fi ilustrat cu exemple clare, evidențiind atât barierele, cât și reziliența comunităților implicate. Prin aceste studii de caz, se va sublinia importanța dialogului despre diversitate culturală și recunoașterea valorii muzicale, indiferent de origine sau statut social, oferind o bază solidă pentru propuneri de incluziune și echitate în domeniul cultural.